

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. ○ Megjelenik minden héten szombaton.

... Még ez esztendőben.

Lukács 13. r. 6—9. v.

Az ujév első napja a reménykedések ideje. Minden ujév reggelén boldogan ringatjuk el szívünket, magunkat reménységünkben, melyek azt hozzák hírül, hogy mit fogunk nyerni Istentől még ez esztendőben. Pedig arra kell gondolnunk, hogy mit fogunk adni Istennek.

Azt hisszük, Isten csak azért adja az új esztendőt, hogy beváltsa a mi hozzáfűzött, sokszor nagyon is balga, sőt nem egyszer tisztátalan, bűnös reményeinket — és mit se törődünk azzal, hogy ő is táplál és ápol felőlünk reményeket, melyeket nekünk is be kell váltanunk még ez esztendőben. Azt hisszük, hogy csak Isten adós nekünk, pedig mi vagyunk az ő adósai és régen, évek óta vár, hogy törlesztésünket megkezdjük. Mi folyton kérünk, várunk Tőle, de elfelejtjük, hogy Ő is vár — még több joggal — tőlünk.

Minden újévet csak úgy tekintünk, mint alkalmat és időt arra, hogy Isten megmutassa nekünk, hogy ő csakugyan Atyánk és nem úgy, hogy abban nekünk is meg kell mutatnunk, hogy mi az ő fiai vagyunk.

Azt hisszük, az újesztendőt azért adja Isten, hogy napjainak lefolyása alatt gyarapodjunk anyagi javainkban, kipótolja az elmúlt évben ért veszteségeinket, csalódásainkért kárpótlásban részesítsen, bánatunkban vigasztaljon, fogyatékos örömeinket megszorítsa, a múlt évnek reánk hátrányos mérlegét helyreállítsa még ez esztendőben. Pedig az Istennek egészen más a célja reánk nézve az új esztendővel.

Minden újév egy próba év a számunkra. Próbál az Isten, kísérletezik velünk: beváltjuk-e reményeit végre valahára?

Olyanok az ő felőlünk való reményei, mint a gazdái a gyümölcsfa felől. Lesi, várja, évről-évre fogyó türelemmel: fogunk-e már gyümölcsöt teremni, vagy „hiába foglaljuk a földet?”

Minden év egy *kegyelmi esztendő*. Az óévben talán megérezted, hogy kiadta a parancsot: „vágd ki azt”. De közbenjárt érted az áldott Vincellér és kegyelmet könyörgött számodra: „hagyj békét neki még ez esztendőben.”

Minden év a *megtérésre adott haladék*. Megkegyelmez az Úr azzal, hogy meg kell térned még ez esztendőben. Ne feledd, hogy ez talán az utolsó próba, a végső kísérlet, mely ha eredménytelen lesz, elhangzik az ítélet: „vágd ki azt.”

Az ujesztendőnek akkor lesz igazán drága minden napja, ha azt nézzük, hogy mit adhatunk, mit kell adnunk benne Istennek és nem akkor, ha csak azt nem lessük, várjuk, hogy mit nyerhetünk Istentől. Igazi értékke pedig akkor válik ránk nézve, ha meg is adjuk azt, amit tőlünk vár: eddig még nem termett gyümölcsöket: a megtérés gyümölcseit.

Debreczeni István.

Lapunk előfizetőihez, olvasóihoz és munkatársaihoz!

Az egyházkerületi közgyűlés 31—1927. és 119—1927. sz. határozatai következtében e lap a f. polgári év kezdetével az egyházkerület tulajdonába ment át. Változott formában adjuk a lapot olvasóink kezébe, kétszer annyi lapszámban mint eddig, minden héten, elsőrangú egyházi — sokszor anyagi — érdek lévén, hogy az egyházainkra és iskoláinkra vonatkozó főhatósági és kormányrendeletek sürgősen juthassanak az érdekeltek tudomására. Minthogy az eddigi évi 26 lapszám helyett 52 lapszámot adunk, az előfizetési díjat ennek megfelelőleg az eddigi 300 leiről 550 leire kellett felemelni. S mert a lap előállítási költségeit minden héten a lap megjelenése után azonnal ki kell az egyházkerületi pénztárnak fizetnie, nagyon kérjük előfizetőinket, hogy a díjakat félévenként előre és pontosan sziveskedjenek az egyházkerületi pénztárba beküldeni, mert a késedelem, anyagi okok miatt lehetlenné fogja tenni a lap megjelenését.

A Nagytiszteletű Lelkészi karhoz azzal a kéréssel is fordulunk, hogy szolid cégektől szerezzenek lapunk számára hirdetéseket, valamint vagyonosabb egyháztagjaink közül előfizetőket is, ami által elérhetnők azt a kívánatos célt, hogy lapunk előfizetési díját lejjebb szállíthatnánk.

A hivatalos hirdetések díja soronként 8 leiben állapított meg, minthogy lapunk jelenlegi formájában hosszabb sorokban közöltetnek. Egyéb hirdetések díjai a következők: egész oldalt elfoglaló hirdetés

egyszeri közlése 400 lei, féloldal 200 lei, negyed oldal 100 lei, egy-nyelcad oldal 50 lei. Szalaghirdetések díja az elfoglalt sorok arányában soronként 10 lei. Sorozatos hirdetéseknel (legalább 10-szeri közlés esetében) 10% engedmény.

Egyebekben minden törekvésünk arra irányul, hogy teljes erőnkkel és rendületlen hűséggel szolgáljuk egyetemes magyar református egyházunk érdekeit és lapunk hasábjain szívesen adunk helyet a jövőben is mindazoknak, akik velünk együtt e célt kívánják szolgálni és ami gyenge erőinket értékes írásaikkal hajlandók támogatni. Ezt a támogatást munkatársainktól továbbra is kérve, lapunk minden előfizetőjének olvasójának és barátjának boldog újévet kíván *a Szerkesztőség.*

Zsinat előtt.

Nagy érdeklődéssel tekintünk a romániai reformátusok nemsokára összeülő zsinata elé.

Hisszük, hogy ez a törvényhozó szervünk kiküszöböli a mostani érvényben lévő törvényeink hibáit, pótolja hiányait, szóval a viszonyok a magasabb lelki szempontok figyelembe vételével a legjobb egyház törvényeket hozza, hol a törvény szavai, §-ai át meg át ragyogtatják magát az élő Krisztust, s elének állítják az egyházat mint szentek egysége földi hordozóját.

Ez ügy érdekében alkalmat vesznek egyházmegyéink a maguk álláspontja kifejtésére, nyilatkozatok, javaslatok hangzanak el közelebb e lap hasábjain is.

Ez a cikk maga is szerény vélemény az E. T. II. törvénycikkéről, s oda irányul, hogy miképpen oldassék meg a lelkészválasztás, s milyen módosulást, átalakítást nyerjen az ezt felölelő II. t. c.

Ha a haladást mutatja is a jelenlegi E. T. II. t. cikke az ezen törvényt megelőző idevonatkozó zsinati törvénnyel szembe, kétség kívüli, hogy a jelenlegi is sok kívánni valót hagy fent.

Lépten nyomon hallatszik a panasz, hogy a lelkészválasztások alkalmával kitombolja magát a sokképpen féllenségre kárhozott korteskedés és a törvény minden körülményessége dacára is sok kellemetlen érzést szül és teremt a visszaélés. De mint panasz hangzik fel gyakran, hogy nincs ingerentiája a lelkészválasztásra az egyházi hatóságnak s ami ilyenképpen mint teszem a pályázhatási engedély megadása, vagy megtagadása képében megnyilvánul, magából a törvényből hiányzik ahoz a jogos alap.

Hogy a püspöki, egyházhatósági kinevezés, áthelyezés rendszere mellett a tehetségnek a teljes érvényesülésre szinte kínálkoznék az al-

kalom, s hogy sok gyötrelmes fegyelmik nem tennék kilátástalanná a lelkészre, elviselhetetlenné a gyülekezetre nézve a helyzetet, s hogy a választási visszaéléseknek, korteskedéseknek utja ezzel be lenne vágva; bizonyos dolog.

Am nem hagyható figyelmen kívül, hogy gyülekezeteink, hiveink ha az egyházi terhek hordozásában nagy kötelességet viselnek a lelkészválasztásban a református lelkiszabadság nagyságával és férfias felelősségével szép, ha dicsekedhetnek — mint népegyház tagjai kiváltságával.

A kinevezés jogfosztás lenne hiveink előtt, mégha némely szempontokból kívánatosnak látszana is.

Jelölés, kinevezés a választásra, illetve az állás betöltésénél egy nem celibatust élő, de családot alkotó papságnál tág kaput nyithatna a nepotizmusnak, sógorság, rokonság érdekei előtérbe nyomulhatnának.

Ismét az érdek. Ismét kívánni valók a fővényel szemben.

Baj lenne, ha az összeülendő zsinat a most mutatkozó bajokat is csak foltozással, toldozással, hogy ne mondjuk stilaris módosítással intézné el.

Más alapra kellene hogy építenék az egész II. t. c.

Még pedig úgy, hogy a stolaris jövedelmeken, államsegélyen, korpótlék és családi pótlékon kívül a lelkészi javadalom mindenütt egyenlő legyen.

Javadalmat illetőleg nem lenne meg a kirivó ellentét, egyenlőképesítésü csak a választás esélyeinél nem egyenlő szerencsájü lelkészek között.

Nem lenne egyenlő javadalom mellett annyi szárnya veszett tehetség félre állása. Nem látná szomorkodva a mellőzött tehetség és a választás kimenetelére semmi segítséget nem nyújtható egyházi hatóság, hogy nem mindég a bölcseké a kenyér. És főképpen nem kenyérrért, nem csak jobb kenyérrért, de ennek a kérdésnek, érdeknek, minél inkább való kikapcsolásával történne a pályázás.

Elülne a korteskedés, nem lenne sokféle érdek és a választás a legtermészetesebb medrébe térne be.

Természetesen amint teljesen lehetetlen csak az elképzelése is, hogy szegény egyházak szegény hivei még több egyházi terhet vállaljanak a lelkészi díjlevelek, javadalmak egyenlősítése kedvéért, éppen úgy megbocsáthatatlan bűn lenne, ha a lelkészi javadalmak egyenlősítése miatt a jobb javadalmu lelkészi díjlevelek leszállítatnának. Amint lehetetlen a díjlevél felemelésének elrendelése, éppen úgy lehetetlen a díjlevél megcsonkítása is.

Igenis minden egyház az érvényben lévő díjlevél szerinti teljes kiszolgáltatására köteles lelkész állását illetőleg.

Az egyházmegyék, kerületek gondoskodjanak arról, hogy a normalis, egyenlő lelkészi javadalmon túl érő összegek illetve ezek értéke az egyházkerület központi takarékpénztarba folyjanak be a jól bevált kongrua letiltási szigorítás kiterjesztése mellett, ha kell kérlelhetetlen pontossággal, s innen éppen olyan pontosan fedeztessék minden olyan lelkészi javadalom fedezeti hiánya, mely a normal egyenlő javadalomig el nem éri, s mintegy ilyen belkörü, egyházi segélyezett lelkészi állás lenne az ilyen.

Nem lehet, hogy elkerülné a zsinati atyák figyelmét, hogy már az agrárreform is valami ilyet sejtet, mikor lelkészi javadalomként mindenütt 32 holdat mond meghagyandónak, s ennyire egészíti ki a hiányzó lelkészi földeket.

Ami aztán magára a válaszlóra vonatkozik az érvényben lévő II. t. cikket oda módosítaná a zsinat, hogy a 16. §-nál kimondassék, hogy a szolgálati bizonyítványt kiállító esperesi bizonyítványon kívül püspöktől ugynevezett pályázhatási engedély akkor sem kell, ha az illető lelkész más kerületbe pályázik.

Pusztán a jó rend kedvéért kérjen a kerület elhagyó lelkész régi püspökétől, s egy püspökétől is elbocsátó, illetve bekebelező nyilatkozatot, mit azonban mindkét püspök kiadni köteles, ha a választásra az illető lelkész — fegyelmi fent nem forogván — jogosult volt. Ennek birtokában senki a pályázatból ki nem zárható.

Tarthatatlan az a „kölcsonös megállapodás“, mely kinei falat emel a romániai ref. egyházkerületek közé, ha előzetes püspöki pályázhatási engedélyt követel a pályázótól s különösen tarthatatlan, ha ezt azzal indokolja, hogy elsősorban mindenik kerület „saját fiait helyezi el.“

Nem akarunk neveket említeni, de tiszta igaz, hogy az erdélyi egyházkerület a sárospataki theológiának, a dunamelléki püspöki állásnak pl. sohasem tudni, hogy adhatott volna igazi dicsekedéseket s hogy juthatott volna pl. a Cluj—kolozsvári theologia is első tanári kara büszkeségeihez, ha mindenik hely, kerület elsősorban a saját fiait helyezné el. Hát hol van az első sor vége?

A 20. §. oda módosíttassék, hogy az illetékes esperes tűzze ki és tudassa a pályázókkal, hogy ki és mikor köteles a pályázat alatti egyházban a gyülekezet előtt megjelenni Istentisztelet tartásra. Minden pályázó meghallgatandó természetesen.

A 75. §-ban foglalt özvegyi szerzett jog kifejezetten biztosítandó az új törvényben is, míg ilyen szerzett jognak birtokában lévő lelkészek élnek.

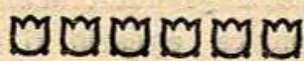
A 80. §. oda módosítandó, hogy az özvegy papnét — kongruán kívül — elhalt férjének egy évi papi javadalma illeti meg. Az ürese-

désbe jött egyházba a püspök helyettes-lelkészt rendel az egy özvegyi év tartamára. E h. lelkész javadalma az illető saját államsegélye, a stólák, — kerületi özvegyi segélyből valamelyes pótlék — és az özvegy papné által adandó egyszobás lakás.

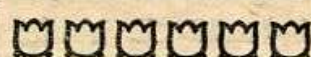
Mit és mennyit valósít meg a sok javaslatból a zsinat, ki tudhatja azt?

Egy a bizonyos dolog, hogy a zsinati atyákat az egyház iránti szeretet hatja át s a Lélek által vezéreltetve, bizonyosan a legjobbat akarják az Isten dicsőségére.

Mándi Szabó Miklós.

H I R E K

Karácsonyi bazar. A szatmári Lorántffy Zs. Egyesület, mint minden évben most is megrendezte karácsonyi bazarját, melyen az egyesület tagjai által készített kézimunkák és más tárgyak és a Debreczeni Istvánné vezetésével készült gyermekjátékok tekintélyes összeget jövedelmeztek a szegény tanulók segélyezésére.

Értékes alapítvány. Özv. Paládi Lajosné, Joó Emma ny. tanítónő 6000 leies alapítványt tett a szatmári egyház részére hálából azért, hogy atyja halála után, ki a szatmári egyháznak orgonistája és tanítója volt az egyház 5 testvérével a maga árváinak tekintette, felnevelte, őt atyja helyett tanítóul alkalmazta és később kiképezte. Az alapítványul adott összeget nyugdíjából takarította meg és Isten iránt való mély hálával boldogan könnyek között közölte az egyház lelkészeivel, a presbyteriumnak pedig nyílt levélben jelentette be.

A nagyváradi egyház december hó 18-án választotta meg a felemelt létszamu új presbyteriumot. A parochiális körönként megejtett választás eredményként jelentéktelen változással az u. n. hivatalos lista kapott számottevő többséget. A választás ellen a törvényes határidőn

belül fellebbezés nem adatott be. Kísérje a lelkek békéje és az Isten gazdag áldása az új presbyterium zavartalan egyházépítő működését.

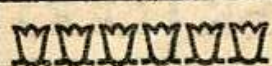
Lengyel Imre volt radnappi missziói lelkészt a múlt hónapban iktatta be Bartha László esperes a püspökladányi missziói lelkészi állásba.

Uroacsorai előkészítő istentisztelet volt az ünnep hetében minden este 6 órakor a szatmári református templomban, hová most vezették be a villanyt. Az istentiszteleteket bibliamagyarázattal Debreczeni István tartotta a következő tárgyakról: hétfőn: Keresztelő János egyénisége, kedden: Keresztelő János tanítása, szerdán: Keresztelő János bizonyágtétele Jézusról, csütörtökön: Jézus bizonyágtétele, Keresztelő Jánosról, pénteken: a bűnös család, szombaton: a szent család.

A szatmári templomban az ünnep két napján 4886 Lei volt a perselypénz.

Magyar missziói lelkész állást létesített Párisban az Egyetemes konvent a vallás és közoktatásügyi minisztérium támogatásával, melyre Janka Géza cigándi s. lelkészt nevezte ki.

KÜLÖNFÉLÉK

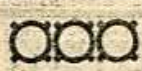
Ravasz László az egykéről.

A napokban hatalmas küldöttség kereste fel Baltazár és Ravasz püspököket az adócsökkentési segélyek valorizálása ügyében. Ravasz püspök válaszában kitért az egykére. Ha majd az állammal eligazítjuk dolgainkat, — mondotta — akkor rendbe kell hoznunk a saját portánkat. Szóba kell jönnie annak, hogy egyes gyülekezetek felett, azért nehezedett meg az idők járása, mert elfogyott lassan maga a gyülekezet. Olyan egyházközségek, melyek önmaguk ítélik magukat halálra, nem érdemlik meg, hogy külön papjuk, külön tanítójuk legyen. Az egyke ugyanaz az öngyilkosság, mint mikor valaki felvágja az ütőerét s kábult megadással várja, amíg egészen elvérzik... Ha én egyszer azt hallanám, hogy a magyar református egyházban az egyke retentő büne le van győzve, odaállhatnék miniszterek és ország-nagyok elé és azt mondhatnám: eleget szégyenkeztem, mert hasztalan kértem, hogy hasadjon meg előttem és nyeljen el a föld... de most már ennek vége van, az én népem nem haldokló nép, hanem olyan, amely élni tud és élni akar... akkor én akkorát tudnék kiáltani, hogy negyedórák alatt nem adósegélyek, de aranytálcák jutnának az egyházaknak. De mikor az én népem elárul engemet, mikor a férfiak idejönnek adósegélyt kérni és az aszonyok odahaza nem szülnek, hogyan legyen meg az én teljes nyugalman, hogy önöket megfelelő erővel képviseljem?

A názáreti Jézus a zsidók királya. Egyre szaporodik azok-

nak a zsidóknak a száma, akik már vallják és hirdetik ezt, mert hisznek Krisztusban. Bécsben 4000 tagja van a Benne hívők társaságának. Ujabban pedig a magyar zsidóságban is támadnak hívei. Ennek bizonyosága dr Fischer Árpád: Kiáltvány a zsidósághoz c. könyve, mely az 5-ik fejezetben: Názáreti Jézus a zsidóknak ama királya címmel erőteljesen tesz bizonyosságot Krisztus mellett. Különösen felemelő, a könyvet befejező következő hitvallás: „Hiszek Tebenned Jézus! Hiszek Tebenned én megváltóm, én szabadítóm. Egy egész világ közönye, gunyja, talán üldözése vár rám, de csordultig telt szívemnek legteljesebb szeretetével vetem magamat lábaid elé. Hiszek Tebenned Jézus, az életedért, amely Istennel telve, a példádért, amelyet szolgáltatnál, a harcért, amelyet kiállottál a véredért, amelyet érettünk kiontottál. Hiszek Tebenned az igékért, óh, az igédért Jézus, amelyek felől, ha hallgatnánk, a kövek kiáltanának. Hiszek Tebenned Jézus, azzal a mélységes hittel és kielégületlen szomjúsággal, amellyel a hithű Izrael a Messiást várja. Hiszek Tebenned ifjuságom vágya, férfikorom beteljesült valósága, aggkorom reménye, halálom legyőzője, örökkévalóságom bizonyosága. Hiszek Tebenned Jézus, Istennek Fia, világ megváltója, Názáreti Jézus, zsidóknak ama királya!”

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Dr. N. E. Tervezeted önállóan való megjelenése után közlése talán felesleges már? **D. L. E.-ny.** Cikkedre mindeztideig nem tudtam sort keríteni. Igazad van, de jobbnak találok a nagy nyilvánosság nélkül elintézni. Esetleg a belm.

bizottságban. **A. A.** A szalontai konferenciai tud. légy jó elküldeni.

D. I. Szatmar. A könyvismertetés helyszüke miatt következő számra maradt. **K. K. Oltomány. B. S. Balényes.** Cikkét a következő számban közöljük.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

20—1928. II. szám. KÖRLEVÉL. Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak, iskolaszéki elnökségnek a középfoku iskolák Nagyságos fenntartótestületi Elnökségének valamennyi kebelbeli középfoku és elemi iskolai Igazgatóságnak és kánoni látogatóknak. Mihez tartás végett felhívom az összes érdekeltek figyelmét a 31—1927. sz. egyházkerületi közgyűlési határozat 3-ik pontjára mely szószerinti szövegében így hangzik: „A hivatalos lapot minden egyházközség legalább annyi példányban köteles járattni, ahány rendes lelkésze van, a lelkész köteles a lapot átolvasás végett a tanítónak is átadni, hogy a rendeletekről a tanító is tudomást szerezzen, aki ezt — megőrzés végett — a lelkésznek visszaszolgáltatja, ahol több tanító van ott a hivatalos lap 1 példányban az egyház iskolájának címére is járattandó, a hivatalos lap a lelkészi, illetve iskola igazgatói hivatal levéltárában megőrzendő“. Ezen egyházkerületi határozat értelmében az eselleges félreértések végett közlöm, hogy „löbb tanító“ alatt legalább három tanító értendő. A hivatalos lapban közölt körrendeletek szabályszerűen iktatandók. Felhívom a kánonlátogatók figyelmét, hogy a hivatalos lap megőrzését és az abban közölt iskolai rendeletek szabályszerű iktatását a hivatalos látogatások alkalmával szigoruan ellenőrizzék, és a mulasztókkal szemben teljes szigorral járjanak el. Ugyancsak felhívom az összes érdekelteket, hogy a hivatalos lap előfizetési díjait félévenként előre pontosan küldjék be az egyházkerületi pénztárba. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 3. Atyafiságos szeretettel: Sul y o k István s. k., püspök.

Tanügyi: 21—1928. II. sz. KÖRLEVÉL. Valamennyi kebelbeli középfoku és elemi iskola Igazgatóságnak. Tájékoztató végett közlöm, a Közoktatásügyi Miniszter urnak 161,523 sz. rendeletéből a következőket: „Azon kérdésre, hogy a református iskolákban milyen nyelven taníttassék az alkotmánytan? van szerencsém válaszolni, hogy ez iskoláknak a törvény 39-ik §-ához kell alkalmazkodniok abban az értelemben, hogy e tantárgy összes alapvető fogalmait és szakkifejezéseit a tanulókkal a megfelelő román kifejezésekkel is meg kell ismertetni“. Ennek alapján is felhívom az illetékesek figyelmét, hogy szigoruan alkalmazkodjanak a M. O. T. 39-ik szakaszához, amely csakis Románia földrajzának, Románia történetének és a román nyelvnek

tanítását írja elő román nyelven. Az alkotmányt magyarul kell tanítani; a szakkifejezések és a hivatalok nevei azonban románul is megtanítandók. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök

Tanügyi: 22—1928. II. sz. KÖRLEVÉL. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai Igazgatóságnak. Viszátérve e lap múlt évi december hó 15-iki számában ad. 4337—1927. II. sz. alatt közölt körrendelemre a bizományos jelentéséből sajnálattal látom, hogy a kötelező használatra elrendelt Carnet Scolárok 70 iskolánk még mindég nem rendelte meg. Tekintettel arra, hogy a bizományos a megrendelt példányszámok fölött összesen 450 felespéldányt nyomtatott, felhívom az érdekelteket a megrendelések sürgős beküldésére, mert az utányomással készülő Carnetek többre fognak kerülni. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Pénztári: 23—1928. III. sz. KÖRLEVÉL. Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak. Minthogy a tüzkár-biztosítások után fizetendő 1928. évi díjkötelezvények beváltási határideje f. hó 31-én jár le, felhívom a Nt. Lelkészi hivatalok figyelmét arra, hogy a biztosítási kötvényben fellüktett évi díjat lehetőleg azonnal, de legkésőbb fenti időpontig a kerületi pénztári hivatalba beküldeni sziveskedjenek. Az ez évi díjnyugtákat az összegek beérkezése után fogja a pénztári hivatal megküldeni. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 38—1928 II. sz. KÖRLEVÉL. Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak. Minthogy a kerületi bizományosnak pontosan megállapított határnapokon kell a jutalékokat a kerület pénztárába befizetnie, s mert igen sok eselben a befizetések pontos teljesítését azok a tartozások hátráltatják, amelyeket bizományos a kihitelezett árukért hónapokon sőt éveken keresztül nem tud kézhez kapni, elrendeltem, hogy az egyházkerületi bizományos a jövőben a kerületi kiadványokat, énekeskönyveket és nyomtatványokat csak azonnali készpénz fizetésre, vagy postai utánvétellel adhatja ki. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

4571—1927. I. sz. KÖRLEVÉL. Valamennyi Nt. Esperesi Hivatalnak. A Vallás- és Szépművészeti Miniszter ur e hó 21-én 57,184. sz. kelt leiratával arról értesít, hogy a Román Állam 15 erdélyi helyi-érdekű vasutvonal-tulajdonos Részvénytársaság elsőbbségi részvényeit megvásárolta, hogy az illető vasutvonalak az állam tulajdonába menjenek át (Lásd Monitorul Oficial 1926. márc. 25-iki számában, 4430—4447. lapjain). A 15 Részvénytársaság román elnevezés szerint a következő: 1. Năsăud, 2. Jibot-Cujir, 3. Huedin-Călățele, 4. Jebel-Liebling, 5. Ardealul de sud., 6. Timișoara-Buziaș, 7. Timișoara-Lipova-Radna, 8. Turda-Cîmpeni-Abrud, 9. Valea Vișăului, 10. Jiboul-Baja-Mare, 11. Satu-Mare-Baia-Mare, 12. Caransebeș-Hațeg, 13. Tirnava Mică, 14. Mureș-Turda, 15. Unite-Sătmărene. A Miniszter urtól vett utasítás értelmében fölhívom a fent tisztelt Hivatalokat, hogy ahol a joghatóságok területén valamely egyházi intézménynek a birtokában az elsorolt Részvénytársaságok bármelyikének részvényei volnának, azokról igen sürgősen küldjön fel a részvények tulajdonosa egy táblás kimutatást közvetlenül a Közlekedésügyi Minisztériumba (Ministerul Co-

municipalilor: Direcția Technica și a Căilor Ferate Particulare), jeleznén mindegyik részvénynél annak sorszámát egyenként s aztán a részvények összes számát. S ha a részvények, vagy azok valamelyike időközben netalán gazdát cserélt volna, jelentsék annak a nevét is, akinek azok tényleges birtokában vannak, a részvények sorszámaival együtt. Oradea - Nagyvárad, 1927 december 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

Pályázati hirdetés a bihari ref. egyházmegyébe kebelezett s eltávozás folytán megüresedett kisszántói (santăul mic-i) ref. egyház rendes lelkészi állására. Javadalom: 1. Minden pártól 1 véka buza, 1 véka zab és 1 korona 16 fillér, özvegyektől fele. 2. Négy köblös buzavetés háromszori szántásban, ugyanannyi tengerivetés egyszeri szántásban, melyeknek termését az egyház hazahordatja. 3. Négy köblös zöld ugar. 4. Nyolc köblös kaszáló, melynek anyafüvét az egyház lekaszaltatja, felgyűjteti, összerakatja és hazahordatja. 5. Két vékás kenderföld kétszeri szántásban, ennek a termését is hazahordatja az egyház. 6. A közlegelőből kiszakasztott 6 vékás föld a lelkész saját tetszése szerinti használatra. 7. Hat öl kemény tűzila. 8. Elegendő örlés. 9. Két vékás dinnye vagy burgonyaföld szántása, ha t. i. lelkész saját pénzén vált az uraságtól. 10. Tizenöt font gyertyának való faggyu ára. 11. Stóla az egyházkerület mindenkorai előírása szerint. 12. Természetben lakás és kert. 13. Államsegély (melyért az egyház nem szavatol). A földekért az állami adót az egyház fizeti. Megjegyzés: 1. Fenti díjjével 1, 7, 8, 10. pontjaiban feltüntetett természetbeni járandóságot s ezenkívül az összes munkaszolgáltatásokat ezidőszerint az egyházközség 32 köből (á 120 liter) elsőrendű buza és 16 köből (á 120 liter) elsőrendű zab terményértékeinek megfelelő pénzüsszeggel váltja meg. Az erre vonatkozó, 1927 december 8-án hozott presbyteri határozat azonban még felsőbb hatósági jóváhagyást nem nyert. 2. Fenti díjlevéltételeken kívül a lelkészt illeti még 10 hold jó minőségű agrár (szántó) föld jövedelme is, mely föld után az adókat a lelkész tartozik fizetni. Kötelesség: Az egyházi törvények és rendeletekben megszabott kötelességek, vasárnapi iskola vezetése. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Az eltávozó lelkésznek az általa eszközölt beruházásokért az utód 5250 Lei megváltási árt fizet. Pályázni kívánók okmányokkal felszerelt kérvényeiket ezen hirdetménynek a Reformátusok Lapjában és a Református Szemlében való megjelenésétől számított 3 héten belül Vadai Béla espereshez Élesdre (Aleșd județ. Bihor) küldjék be. Oradea - Nagyvárad, 1928 január 2. Sulyok István püspök.

Pályázati hirdetmény. A satu-marei—szalmárnémeli-i nyilvánossági jog nélkül működő református fiú főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet 3 rendes vagy helyettes tanári állásra a következő szakbeli képesítettségekkel: 1. német-francia nyelvi és irodalmi, 2. természetrajz-földrajzi, 3. mennyiségtan és fizikai, esetleg mennyiségtan és vegytani. E tanszékek javadalmazása az igazgatótanáccsal megállapítandó egyezség szerint történik. A megválasztandók működése f. évi február 1-én kezdődne. A pályázatok f. évi január 25-ig a fenti intézet igazgatótanácsához nyújtandók be. Az igazgatóság.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 1

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

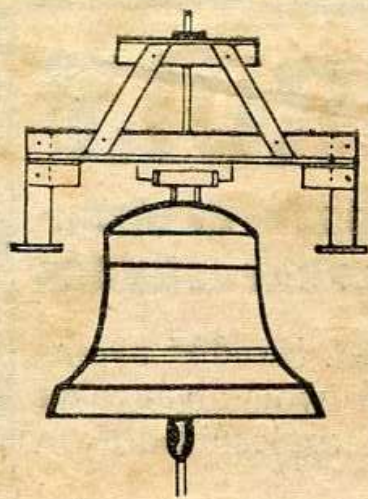
Befizetett üzletrésztőke

Lei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcshözket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 1

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 1

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara**

Külön hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk.

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu-Nagyszeben

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat.

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

BÉRES KÁROLY

G-22

**T
E
L
E
F
O
N**

G-22

**Könyvnyomda, tankönyv- és újság-
kiadóvállalat, könyvkereskedés**

A „Ref. Lapja” és a „Ref. Híradó” nyom-
dája. Készít mindennemű nyomtatványokat
legizlésebb kivitelben, a legolcsóbb áron

A királyhágómelléki Református Egyház-
kerület énekes és vallástani könyveinek
kiadója és főbizományosa. Tankönyveket,
írószereket a legolcsóbb áron árusítok.

**ORADEA—NAGYVÁRAD, STRADA IOSIF
VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZÁM.**

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A dr Barnes eset.

„Valahányszor csak hazajövök látogatóba, — írja egy intelligens uri ember a lelkipásztorának — mindig elkisérem édes anyámat az isteniszteletre. Magam is igyekszem szívvvel, lélekkel részt venni abban. Mégsem talál a lelkem kielégülést benne. Nem talál valami szilárd támpontot, amire nyugodtan építeni tudna; amihez életem hányt, vetett hajóját bizton odaköthetném. Régi, elavult üres formulárok, elhalt, élettelen ájtatos frázisok, semmit sem jelentő, tartalmatlan közhelyek úgy eltakarják a szomjas lélek elől a vallás üde kuffejét, hogy életadó vize nem képes szabadon felzubogni tőlük. Vannak hitcikkeink, énekeink, liturgikus imádságaink olyan lehetetlen szövegezéssel, hogy a reálitásnak még a megrezzenése sincsen meg bennök. Nem viszik a lelkemet sehova. Nincsen bennök eleven erő, nincs szent fulánk, sem megrészegető elragadtatás. Ugy járok velök, mint az az éhes ember, akinek a vendéglőben eledel helyét szakácművészeli üres elméletet olvasnak fel. Epedve vágyik a lelkem az édes anyám izzó hitével birni, de az elavult szent terminológiák, frázeológiák nem engedik meg. Magyarázza meg nékem, tiszteletes Uram, hogyan lehet a régi református buzgóságot a mai tudományos felfogással összeegyeztetni?”

Tipikusan fejezi ki ez a levél a mai átlagember lelki állapotát. Szentségtörés volna azt hitetlennek minősíteni. A durva istentelenség ideje lejárt. Isten után sóvárgó lélekkel van tele a világ. Ámde a keresztyén vallás örök igazságainak elavult, a mai kor észjárásával nem egyező formulázása sokat elriaszt a szervezett egyháztól. Tessék csak elolvasni a dr Erdős-féle Heidelbergi káté hittani részét. Micsoda nehézkes frázeológiája van annak! Mennyire rászorult az átdolgozásra már. Mindenki érezi az égető szükségét annak, hogy egész hitrendszerünket át kell revideálni; reformálni kell. Összhangzásba kell hozni

azt a mai tudományos felfogással. Meg kell szellőztetni, hogy a sok lerakódás ne bénítsa meg a szónokot lelki izzásában, se a hallgatót Istenhez való vágyakozásában.

Ezt a célt tüzte maga elé az elmúlt nyáron megtartott oxfordi konferencia. A vallás és tudomány összhangba hozásának szükségességét ugyanis nyugaton sokkal intenzívebben érzik, mint mi. Sok köztük a természettudós, akik Isten gondolatait keresik, amikor a világ mindenség örök törvényei után kutatnak. És ha rábukkanva arra, azt tapasztalják, a tételes vallás tantételeivel nem egyezik az meg, akkor születnek meg a nagy lelki tragédiák, a Faustok. Az oxfordi konferencia azonban még semmi pozitív eredményt nem produkált.

Az elmúlt hetekben azonban elementáris erővel tört ki az új reformáció utáni lappangó vágy. Olyasvalami történt ugyanis az angol államegyház kebelében, amiről az egyik vezető egyházi lap a „Cristian World“ azt írja egyik vezércikkében: „Mint valami huszadik századbeli új Luther, oly elszántsággal szegezte ki a birminghami püspök a templom ajtajára a maga tételeit.“

Mély intuícióval eleve észre vette a cikk írója, hogy elközelgő események előjele az. Súlyos megrázkódtatások előtt áll, ugyanis a keresztyénség. Súlyosabb előtt, mint bármikor idáig. A birminghami püspök azért úgy cselekszik, mint az óvatos hajóskapitány; minden felesleges terhet előre kidob, hogy megmentse a gondjaira bizott hajót.

Az eset maga a következő volt.

Az angol államegyház világhírű székesegyházában, a londoni szent Pál templomban múlt év október hó 16-án dr E. W. Barnes birminghami anglikán püspök prédikált. Jób 33: 4. alapján a vallás és tudomány viszonyáról beszélt. Beszédjének címe ez volt: *„Vak mechanizmus műve-e az ember létrejötte, avagy Istennek terwszerü alkotása?“* „Sokan azt tartják, — mondja beszéde közben — hogy az emberiség olyan elkerülhetetlen kényszerűséggel jelent meg a földön, mint a teknősbéka a düledező ócska istállóban. Rideg mechanikai processzus automatikus eredménye az csak. Létének ennélfogva nincsen semmi különösebb jelentősége.“ Ő azonban azt vallja, hogy „Isten törvényét a természet törvényeitől nem szabad elválasztanunk. A természetben, meg a természetfelettiben való dualistikus felfogás egészségtelen dolog, mert az összes természeti folyamatok eredményeit, fel egészen az ember létrejöttéig, meg lehet érteni az isteni okadatolásból.“

Ekkor megpróbálja ilyen módon az ember létrejöttét Istennek a gondolat világa mellett a természetes evolúció útján megmagyarázni. Arra a következtetésre jut, hogy: „semmiféle bizonyítékunk nincs arra nézve, hogy vakon működő mechanizmusnak köszönhetnénk létrejöt-

tünket. Ellenkezőleg a természetes fejlődés folyamatában nyilvánuló körülmények szerencsés összetalálkozása, aminek életünket köszönhetjük, azt mutatja, hogy az egész emberevolúció az alkotó Isten elgondolása és terve szerint történt.

Szerencsés összhangba hozása volt az egész beszéd a vallásnak és a tudománynak. Megvan benne a realitás megnyugtató érzése.

Azonban a hallgatóság egy csoportjának, élükön Bullock Webster nevű egyházi férfiával, ez a beszéd nem tetszett. Tüntetően kivonultak ezért a templomból és heves támadást intéztek a püspök ellen. Erre ő egy megrázó erejű manifesztummal válaszolt, ami az összes vezető angol lapokban megjelent. Egyenesen az anglikán egyház fejéhez a Canterbury érsekhez volt az címezve. Ezt hasonlítja az említett lap vezércikk írója a Luther tételeihez.

Kimélellen elszántsággal tárja fel ebben lelke minden szilárd meggyőződését a nagytudományu püspök. Energikus belső ösztönzésre bátor hangot ad annak a titkos vágynak, ami százezrek lelkében ott rejtőzik már rég. Szabad utat nyit egy lappangó nagy lelki erjedésnek. Azt hangsúlyozza, hogy a keresztyénséget meg kell szabadítani sok elhalt sallangtól, hogy a benne rejlő nagy életmentő erők annál intenzívebben hathassanak. Mert csak az a mai beteglelkű emberiség egyellen biztos orvossága. Ezért energikusan visszautasít mindenféle „eretnek“ vádat. Mint valami ujkori Luther szilárdan kijelenti, őt „sem Rómába, sem Tenessébe nem lehet bekényszeríteni.“ — Tenesse volt az az amerikai állam, amely pár évvel ezelőtt „majompere“ miatt világhíres lett.

Az az egyre növekedő óriási nagy érdeklődés, amellyel az angol nemzet ezt a nagy mozgalmat kíséri, világosan mutatja, mennyire az idők elevenére tapintott dr Barnes. Mennyire szükség van egy egészséges megújulásra az egyház minden ízében. Ős keresztyén egyszerűség, őszinte jóakarát, evangéliomi tiszta szeretet az egyedül hathatós orvosság a mai kor embere számára. Oda kell azért mindig visszatérni. Minden idők tudományos felfogását kiállja az.

Bokor Sándor.

A lelkész megbecsülése. A szatmári vasárnapi iskolások és a bibliakör tagjai meleg ünneplésben részesítették Debreczeni István lelkészt névnapja alkalmából. Virágcsokrot, egy kelim asztallerítőt és egy új palástot adtak az ünnepeltnek. Az ajándéktárgyakat dr Tereh Géza tanár és Székely Böske bibliaköri tag nyújtották át tartalmas beszédek kíséretében az ünnepeltnek, aki meghatva köszönte meg az ünnepeltetést és az ajándéktárgyakat. Jól eső érzéssel közöljük e hirt, nemcsak azért, mert lapunk főszerkesztőjéről van szó, hanem azért is, mert a palástszaggatások jelenlegi hideg és szivtelen korában kétszeres értéke és jelentősége van a lelkész megbecsülésének.

◎ ◎ ◎ ◎ ◎	ISKOLA	◎ ◎ ◎ ◎ ◎

Néhány szó az iskolai mulasztásokról.

Az iskolai év előrehaladtával nem lesz céltalan dolog, ha egy keveset foglalkozunk egyik iskola-betegséggel: a mulasztásokkal. Egy-egy helyen valóságos ragadós betegség. Hirdethetik a szószékből, üthetik a dobot, hogy az iskolában a tanítás szept. 15-én megkezdődik, a gyermekek csak majd december eleje körül néznek fel az iskolába s alig süt ki a márciusi nap, bucsút vesznek a kapufélfától.

Eltételezve attól, hogy az új népoktatási törvény teljes szigorúsággal bünteti az ilyen gyermekek szüleit, vegyük figyelembe, hogy első-sorban ezek a mulasztások a tanítók munkáját hátráltatják, sőt néha teljesen tönkre is teszik. Az eredmény teljesen nulla lesz, mikor minden nap más-más gyermek jön az iskolába s miután vagy tizszer előlről kezdődik az esztendő, január elején kitűnik, hogy még semmit sem tanultak. A gyermek év elején elhatározza a tanító buzdító szavára, hogy az idén lelkiismeretes tanuló lesz. Tanul is egy darabig. Közben hetenként kétszer, háromszor otthon tartják a szülei. A gyermek eleinte kettőzött szorgalommal igyekszik a többi után, végül elkedvetlenedik, belátja, hogy ugyis hiába. Azután már szívesen otthon marad. Teljesen elmarad, évvégén megbukik. Szülei beletörődnek, hogy gyermekeik nehézfejúek s maguk kérték a tanítót, hogy ne szorítsa a gyermeküket. Pedig a gyermek jófejű, jóeszű, szorgalmas. Így csinálnak belőle mesterségesen szamarat.

Néhol nem is tesznek ellene semmit. Így szokás.

Ezen a rossz szokáson a magunk, a gyermek, a szülők, a népünk érdekében segítenünk kell. Nem tüzzel-vassal, de jóakaratu megértéssel, hozzáértéssel és fáradhatatlan buzgósággal. Tapogassuk ki a mulasztás okát s ehez mérjük eljárásunkat.

A mulasztások oka lehet első-sorban a szülők értetlensége, be nem látása annak, hogy gyermekének az iskolában tanultakra szüksége van. Fontosabbnak tartja a kapálást és több hasznot lát abból, ha gyermeke a libát őrzi, mintha az iskolába jár. Ha megbüntetik, lázadzik, szidja a papot, tanítót az iskolával együtt.

Másik ok lehet a szülők szegénysége. Nem tud neki könyvet venni, nincs ruhája, nincs csizmája, esetleg a gyermek a kereső, a családfenntartó.

Mulasztási ok lehet, hogy a tanító nem pontos, az iskola helyett magánügyeivel foglalkozik. A gyermekek dolog és tanulás nélkül töltik a napokat az iskolában. A szülők észreveszik, a mutatott példát maguk is követik, pontatlanok lesznek.

Ugyanebből kifolyólag a tanító a tanítási anyaggal elkésik, szorítja a tanulókat, brutálisan büntet, rossz módszerrel tanít, csak a vizsgára készít, a tanulók nem sokat tanulnak stb. A gyermek fél az iskolába menni, a szülők nem szívesen engedik.

Ok lehet az előjáróság hanyagsága. Az igazán bünösökön a büntetést nem hajtják be, esetleg kivételeket tesznek. A többiek észre veszik, látják, hogy úgy sem büntetik meg őket. Tovább mulasztanak.

Első és legfontosabb dolog a bajnak felismerése egyénekenként és egyenként. Először magunkban keressük a hibát és azután a szülőkben s ha megtaláltuk, aszerint járjunk el annak orvoslására.

Érintkezzünk a szülőkkel, tartsunk szülői értekezleteket. Ne csak mondjuk, hogy bizony jó lenne, hanem tegyük is meg. Ott ismertetjük meg a szülőkkel az iskola áldásos hatását, szükségességét. Bizonyítsuk be, hogy többet ér a tudásával, mint a kapálással. Hozzunk fel helybeli példákat. Nyissuk ki a szemét, hogy lássa, hogy a tanulók gyarapodnak, a tudatlanok nyomorognak. Magyarázzuk meg az iskola-törvényt, hogy abból láthassa, nem a törvény szigorúságát, hanem a saját gyarlóságát. Ismertetjük a büntetések alkalmazását, hogy lássa a szülő, hogy azt a tanítónak, papnak, előjáróságnak alkalmazni kötelessége azokkal szemben, kik azt megérdemlik. Hadd lássa be, hogy saját magával tesz jót, ha gyermeke nem mulaszt és hamarabb kikerül az iskolából. Nem is olyan nagy teher, amit a törvény reá ró. A 16 éves életkor csak azokra szól, kik kisebb korban fogják el a gyermeket az iskolától. Csak négy évig kell mindennap iskolába járni gyermekét 10 - 11 éves koráig. Addig nem sokat veszít vele, ha nem tartja otthon. Azután már csak nov. 1-től márc. 15-ig kell neki mindennap járni, mikor úgy sincs egyéb dolga és 14 éves korában elvégezte az iskolát.

Ezeknek hangoztatásába sohase szünjék meg a tanító. Léptenyomon, alkalomadtán, gyűlésen, vagy azon kívül mindig ébren tartsa a szülőkben az iskola, a tanulás szeretetét.

A szegénytanulókon segíteni kell. El kell őket látni tankönyvvel, ruhával. Segélyalapokat kell gyűjteni. Ezen a téren az egyházak, községek segítségét is igénybe kell venni. Mulasztott óráikat igazolni kell, de nagyon óvatosan, csak azoknak, kik azt igazán megérdemlik.

Legjobb javítani valót a tanító önmagán találjon. Legyen pontos, lelkiismeretes tanító. Szeresse tanítványait, hogy azok is szerethessék őt. Ne bottal, de szeretettel tanítson. Mindenben példát mutasson, szeresse hivatását, nem szükségből, hanem szívvél-lélekkel végezze kötelességét. A példa hat, az eredmény biztos.

Ha mindezek dacára akadnának megátalkodott szülők, kikre a jó szó csak falrahányt borsó, akkor aztán elő lehet venni a törvényt.

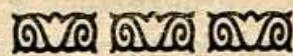
Kérlelhetetlenül kell akkor alkalmazni, hogy a büntetés akkor igazán büntetés legyen. Az év elején az igazolatlan mulasztásokat a törvényes határidőn belül azonnal fel kell terjeszteni a tanfelügyelőséghez és szorgalmazni a szülők megbüntetését. Csak kétszer kell, hogy megbüntessék az év elején egymás után; sok esetben nem lesz többé rá szükség.

Bár mindenki teljesítené kötelességét, a gyermek, a szülő, tanító, lelkész, tanfelügyelőség, hogy népünk nagyobb lépésekkel követhetné a nyugati népek kulturáját és így szolgálnák az emberiség haladását.

Kósa Károly,
ref. tanító.

IRODALOM

Harc a sátánnal.

Regény, írta Pálur István. 75 oldal. Arad. 1927.

Szépirodalmi műveket nem szoktunk lapunk hasábjain ismertetni, de most több okból szivesen tesszük ezt. Először, mert írója református lelkész, ki mint a radnalippai kicsiny gyülekezet szerényen, de nagy önfeláldozással és lelkesedéssel munkálkodó papja évek óta zajtalan értékes szolgálatot végez. Másodsor, mert tárgya egy református pap küzdelme — amint az író mondja — a sátánnal, — végül pedig, mert a könyv tiszta jövedelmét a szerző jótékony célokra: saját egyháza, lelkészözvegyek és a szatmári főgimnázium segélyezésére fordítja.

A kis regény rövid tartalma az, hogy egy fiatal pap akarata ellenére megismerkedik egy rosszui nevelt városi szegény, ugynevezett „modern“ leánnyal és megszereli, mert behálózzák és a maga tiszta, ideális lelkével nem ismervén fel a csapdát: feleségül veszi. A fiatal asszony nem akar beleilleszkedni a vidéki életbe: neki kávéház és udvarló kell. A férfi szívesen küzd vele és érette, hogy lelkét átformálja, de hiába. Végre is a hütlenné lett asszony megrontójával: anyjával együtt visszatér — szökve — a városba. A férj pedig még mindig szerelmesen, szomorúan tördeli utánuk a megbocsátás szavait: Talán nem is volt rossz, talán csak beteg volt.

E tárgyat elevenen, érdekesen és drámai erővel dolgozta fel Pálur István. Alakjai a való élet alakjai. A téma egész megírása határozott írói tehetségről tesz bizonyosságot.

A könyvhöz előszót László Marcell írt, ki így végzi sorait: „Testvéreim! Átkos örökség az rajtunk, hogy nem tudjuk megbecsülni és méltányolni értékesebb erőinket, kik megfeszített energiával dolgoznak az elpusztult világának romjain s éjjélbenyuló órák ideg-

emésztő lázával szívük szent áldozatát kínálják nekünk! Nemzeti, felekezeti különbség nélkül támogassák hát ezt az eszményi törekvést. De még ezt sem, hanem saját gyönyörűségeikre, gyermekeik, családjaik jellembeli s erkölcsbeli alakító s nemesítő hatásánál fogva olvassák és terjesszék e korszerű, érdemes munkát.

Ára 45 Lei. Kapható a szerzőnél. Lippa—Lipova, Temes-megye.

BELMISSZIÓ

A Keresztényen Ifjusági Egyesület áldásos munkáját egyre többen ismerik hiveink körében. Bizonyára nem lesz érdektelen egy pár hirt közölni arról, hogy e nagyszerű mozgalom miképpen működik különféle országokban. A Csehszlovákiában levő Losonci Ifjusági Egyesület husz losonci fiut vitt ingyen nyári táborába, a füleki zománcgyár ugyanoda husz tanulót küldött gyári költségén. Az egyesületnek 35 környező helységből vannak tagjai, a legutóbbi kimutatás szerint. — Amerikában Pittsburgban a KIE egyik titkárát a fiatakoruak bírósága mellé osztotta be, hogy a bíróság elé kerülő elhagyatott fiuk gondját felvegye és a bíróságnak segítségére legyen. — A Mississippi hatalmas áradása óriási vidékeket tett tönkre Amerikában. Sokan nem tudják még nálunk, hogy az oltani ifjusági egyesületek milyen nagyszerű munkát végeznek az árviztől tönkresujtott emberek között. Husz embere dolgozik éjjel-nappal minden fizetés nélkül. Több, mint 400 fehér és 200 néger templomot vitt el az ár. 600,000 ember lett hajléktalan az óriási pusztulásban. Ezeket egyelőre táborokban helyezték el. — Montevideóban Uruguay fővárosában július 28-án nyitották meg a KIE. palotáját, az oltani köztársasági elnök jelenlétében. — A kínai titkárok redukálták fizetésüket, hogy az üldöztetésnek kitett kínai KIE mozgalom munkája emiatt ne szenvedjen. — A párisi egyesület október 23-án ünnepelte fennállásának 75 éves jubileumát. Az első nemzetközi gyűlést ez az egyesület rendezte meg. — Anyák vakációjának a gondolatát propagálja most a német KIE. mozgalom és dasseli üdülőjében látja őket, nagyon jutányosan, vendégül. Milyen szép a német ifjaknak ez a hálás szeretete! — Az északamerikai KIE. mozgalom tagsága ez évben haladta meg az ünnepélyes 1.000,000-os nagy számot.

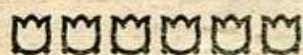
AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Szűcs József ref. lelkész 77 éves korában alig egy heti szenvedés után 1927 október 5-én délután fél 4 órakor költözött el közülünk. A halála is olyan volt, mint az élete: derüs, csendes békesség. Debrecenben született, ott is tanult. Theológia után szalontai gimn. tanár lett, első házasságát is ott kötötte Nagy Sándor szalontai lelkész leányával. Szalontáról Harsányba ment papnak, ahonnan néhány évi szolgálat után Feketegyarmatra választották. Ott töltött el 40 évet, mint papja és atyja népének. A háboru végével elvesztette kedves feleségét s özvegyi

sorsban élt 1922 ig, amikor újból nősült, elvéve gondviselő, áldott, jólelkű feleségét: Kálmán Erzsébetet. Elhunyt testvérünk egyenes jelleme, tiszta, igaz élete még sokáig fog közöttünk élni. Temetésén megjelentek a vidék lelkészei és nagyszámu barátai: a gvászbeszédet felette Fogarassy Bálint ágyai lelkész, a sirnál Balogh Mátyás nagyzeréni lelkész bucsuzott el tőle — a viszontlátásig.

Klepp Péter, a jugoszláviai (szerbiai) református egyház főesperese, aki ez év elején vesztette el édesatyját, néhány heti súlyos szenvedés után élete 44 ik évében elhunyt. A trianoni béke után Szerbiába szakadt reformátusok nem választottak maguknak püspököt, hanem Klepp Péter főesperessége alatt szervezkedtek, aki egyházát nagy munkabírással képviselte úgy az angliai, mint a svájci, valamint az idén a budapesti világgyűléseken. Az Ur fáradhatatlan szolgálja átalment a halálból az életre, hogy ott legyen, ahol van az ő Ura a Jézus Krisztus is.

H I R E K

A lelkészi államsegélyek 1927. évi október—december hónapra esedékes összegei, mint értesülünk, az egyházkerületi pénztári hivatal által az egyházmegyék részére széküldetett. Az államsegélyekből az egyházkerületi közgyűlés múlt évi határozatai értelmében azon egyházközségek hátralékai vonattak le, melyek fizetési kötelezettségeiknek mind-ezideig eleget nem tettek.

A szafmári református főgimnázium igazgatótanácsába az egyházkerület képviselőjére Sulyok István püspök dr Tereh Géza keresk. isk. tanárt, Bartha Kálmán bankigazgatót és Tankóczy Gyula ny. rendőrfőkapitányt küldte ki. Midőn e hirt röviden közöljük, a magunk részéről sok áldást kívánunk az új igazgatótanácsi tagok működésére.

Hősök emléktáblájának leleplezése Patóházán. A patóházai református énekhar az egyház háboruban elesett tagjainak

nevét emléktáblába vésette, melyet a templom előcsarnokában helyezett el. Az emléktáblát ünnepélyes keretek között leplezték le. Az alkalmi isteniszteleten az ígét d. e. Oláh Sándor krassói lelkész, d. u. Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész hirdették, a leleplező beszédet pedig Barkász Imre helyi lelkész tartotta.

Világháboruban elesett hősök emlékoszlopának leleplezési ünnepe Erdőhegyen. Megható szép emlékünnepélyt rendezett az erdőhegyi ref. egyház abból az alkalomból, hogy az erdőhegyi hívek közadakozásból a világháboru különböző harcterein hősi halált halt fiaik emlékére több mint 40,000 Lei-es költséggel egy szép emlékoszlopot állítottak. Az ünnepély advent utolsó vasárnapján, december 18-án volt. Résztvettek az ünnepélyen az Arad-ágyai ref. lelkészi kör összes lelkészei. Dél előtt 10 órakor a templomban rendes istenisztelet tartatott. Előimát-

mondott Fogarassy Bálint ágyai ref. lelkész, prédikált Máté 6, 10. alapján Balogh Mátyás nagyzerindi ref. lelkész. Künn a szabadban Madin erdőhegyi főjegyző beszéde után az emlékoszlopról lehullt a lepel. Ezután Bottyán Pál erdőhegyi ref. lelkész imádkozott, majd dr Olosz Lajos kiskisjenői ügyvéd mondott megható emlékbeszédet. Az erdőhegyi ifjuság nevében egy ifju és egy leány helyeztek el koszorút az emlékoszlopon. Végül Vass Jenő vadászi ref. lelkész utóimája bezárta a délelőtti ünnepélyt. Délután Igyártó Sándor hélzerindi ref. lelkész prédikált a Zsidókhöz írott levél 11, 1. verse alapján. A szépen sikerült emlékoszlop 75 elesett hős nevét hirdeti, kik mint a kötelességteljesítés mártirjai meghaltak a becsület mezején. Emlékezetük legyen egy szebb jövő záloga s buzdító példa a hazaszeretetre!

A szlovenszói magyar református egyházak új törvénykönyvét elkészítették, de a cseh állam nem akarta megerősíteni. Most végre a kormány a református egyházak vezetőivel történt beható tárgyalás után

megígérte a zsinat által letárgyalandó és elfogadandó törvény megerősítését. Ezzel ezen elszakadt testvéregyház még önállóban rendezkedik be.

Előfizetési felhívás. Isten segedelmével szeretném kiadni — ha bár a nyomdai költségek fedezésére elégséges előfizetőt kapok — „Képek a parókhiáról“ című novellás könyvem III-ik kötetét. Előfizetési ára lenne, fűzött példányonként, mintegy 10 ivnyi terjedelemben 120 Lei s a megfelelő utánvételi postaköltség. Megjegyzem, hogy a két első kötetből is vannak még példányok — háboru előtti olcsóbb kiadás — s ezeket 60—60, tehát a kettőt 120 Lei árban esetleg együtt küldhetem meg. Ugyesztintén „A szárnyaskerek diadala“ című könyvemet — ez is háboru előtti olcsóbb kiadás — 60 Lei árban. Az új kötet ára előre nem küldendő meg, mert hátha a kiadás akadályokba ütközik és akkor a pénz visszaküldése csak ok nélküli terhet okozna. Szives előjegyzéseket az alábbi címre kérem beküldeni: Ghernesig (Gernyeszeg), Jud. Mureş. C s e k m e Ferenc.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4537 - 1927. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai és középiskolai igazgatóságnak.* Mihez tartás végett közlöm, hogy a Közoktatásügyi Miniszter ur 149,908—1927. sz. alatt elrendelte, hogy a kisebbségi iskolák igazgatóságai semmi néven nevezendő magyar nyelven kiállított okmányt (anyakönyvi kivonatot, újraelöltési bizonyítványt stb.) a jövőben nem fogadhatnak el. Figyelméztetni kell tehát idejében az ilyen bizonyítványokat benyújtókat, hogy ezen okmányokról közjegyzőileg hitelesített szövegű román másolatokat készíttessenek és az iskoláknak hivatalos használatra ezt nyujtsák be. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 10. Atyafiságos szeretettel: S u l y o k István s. k., püspök.

Tanügyi: 88—1928. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai tanítónak.* A hivatalomhoz bejövő iskolalátogatási jegyzőkönyvek súlyos kifogásokat emelnek tanítóink hiányos román nyelvi ismeretei és didaktikai eljárásuk rendszertelensége miatt. Az előbbinek oka, hogy a román nyelv elsajátítására talán kevesebb gondot fordítanak, az utóbbinak pedig az, hogy megfelelő pedagógiai szaklapok hiányában nem tudják színvonalon tartani módszertani szakismereteiket. Biharvármegye revizora 1—1928. sz. intézvényével megkereste hivatalomat, hogy a „Foaia Școlara” című és a (nagyváradi) oradea-i revizorátus által szerkesztett heti szakfolyóiratot, amely tanítóink mindkét irányu ismereteit színvonalon és gyakorlatban tarthatja, ajánljam tanítóink figyelmébe. Ajánlom ez alapon a főhatóságom alá tartozó összes tanítóinknak, hogy a „Foaia Școlara” című heti szakfolyóiratot a bihari revizorátusnál fizesse elő. Évi előfizetési díj 250 Lei. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pénztári: 120—1928. III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Lelkész urnak.* Az adótörvény értelmében január hó 31-ig minden lelkész nyilatkozatot (declarație) köteles adni a lakóhelyére nézve illetékes pénzügyigazgatósághoz, vagy Percepțiához arról, hogy az elmúlt 1927. év folyamán mily összeget élvezett mint államsegélyt és egyházi fizetést. Valamint minden néven nevezendő készpénzjöveldelmét tartozik bevallani. Szükséges ugyanakkor ezen nyilatkozaton az általa eltartott szorosán vett családtagokat is és esetleges okmányokkal igazolható tartozásait és annak kamatait bejelenteni, mert ezáltal adóleszállításban részesül. Közlöm ezt azért, mert egyes helyeken a felhívás esetleg nem jelent meg és a bevallás elmulasztásával az illetőre hátrány származik, amennyiben a kerületi pénztár az államkincstár szokásos felhívása folytán az államsegély összegeit bejelenteni tartozik. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 121—1928. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek.* A helybeli inspektori hivataltól azt a szóbeli tájékoztatást nyertem, hogy az egyházkerület főhatósága alá tartozó összes iskoláinkban a M. O. T. végr. hajt. utasításának 15-ik szakaszában körülírt bizottság fog megjelenni, hogy az iskola körülményeiről az igazoló iratok adatainak kiegészítésére jegyzőkönyvet vegyen föl és hogy megállapítsa, hogy teljesítetnek-e a M. O. T. és utasítás összes követelményei az iskola helyiségét, tantervét, valamint a kezelő és oktató személyzetet illetően. Ezt a jegyzőkönyvet a helyszínen megjelenő bizottság által megszabandó példányszámban kell kiállítani és a bizottság utasítása szerint felterjeszteni. Amennyiben a jegyzőkönyvek felterjesztésére vonatkozólag a bizottság direktívákat nem adna, úgy a jegyzőkönyv 1 drb. hiteles példányát azonnal be kell terjeszteni hivatalomhoz, hogy azt az illető iskola jelenleg még az inspektorátusnál elfekvő igazoló irataihoz hozzácsatolhassam. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Értesítés.

A Főtiszteletű Püspöki Hivatalnál megrendelt **Carnet Scholarainkat** mind postára adtuk, kérjük azokat a postától átvenni.

Kisbetűs Énekeskönyvek most már újból korlátlan mennyiségben raktáron vannak és azonnal szállíthatók. Ára 82 Lei, 10 példányon felüli rendelésnél 75 Lei.

A **nagybetűs Énekeskönyvek** ára továbbra is 98 Lei, 10 darabon felüli rendelésnél 91 Lei.

Szállítási és csomagolási díj önköltségen lesznek felszámítva.

A Tanügyi 38—1928. sz. körlevelet kérem figyelembe venni nb. rendelésénél.

Teljes tisztelettel
Béres Károly,
 egyházker. bizományos.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöztetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 2

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu-Nagyszoben

szállít templomi harangokat garantált békeöntözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmar,
 Arany János-utca 22. szám alatt.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 2

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

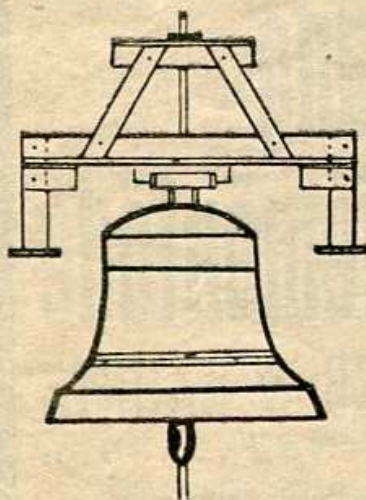
Befizetett üzletrésztőke

Lei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 2

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 2

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lap példányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Az anglikán „Prayer book” revíziója.

Angol protestáns testvéreink történetében örök időkre emlékeztetés nap lesz 1927 december 15-e. Ezen a napon dőlt el az angol alsó és felső házban a revideált anglikán Prayer book sorsa. Nemcsak az angol nemzet, de az egész protestáns világ feszült érdeklődése mellett történt ez. Oly csodálatos módon megnyilatkozott ezekben a döntőfontosságú dolgokban a protestáns hithűség, hogy végtelenül jól esett azt olvasnunk. Előkelő hittudósok, magas állású állami tisztviselők elszántan sikra keltek az angol nemzet protestáns jellegéért. És 1927 dec. 15-én 42 szótöbbséggel parlamentileg kimondták azt. Hatvan esztendei vita dőlt ekként el ezen a napon. Annyi idő óta tervezgeti ugyanis az angol államegyház négyszáz esztendőszertartásos könyvének, az ugynevezett „Prayer book”-nak a revízióját. Tudvalevőleg ez nem egyszerű liturgikus könyv, hanem az anglikán egyház dogmatikája is. Ezen óhajtottak változtatni. A változtatás azonban erősen Róma felé hajlóan történt. Ugy hogy heves ellenkezést váltott az ki az angol nonkonformisták (kálvinisták) lelkéből. A múlt esztendőben aztán véglegesen elkészült a revízió, elfogadta azt a püspökök konferenciája s ekkor nyilvánosságra került. Óriási felháborodást idézett elő minden vonalon. Tulságosan pápásnak találták és nemzeti ügyet csináltak belőle. Nap, nap után mitingeltek ellene. Monstre felvonulásokat rendeztek. Napilapokban nyilatkoztak. Olyan heves kámpányt vezettek ellene az anglikánok és nonkonformisták egyöntetűen, hogy 1927 dec. 15-én mindakét házban elvetették azt.

A legridegebb, a legelvilágiasodottabb lelket is könnyekig meghatják azok a csodálatosan mély beszédek, amik a protestáns egyházak ügye mellett a vita alatt elhangzottak. Fényesen megcáfolva azt a balvéleményt, hogy a protestáns egyházakban a hithűség meglazult.

A sok vesékgig ható meglátások közül csak találomra kapok ki egyet és idézem itt Sir Martin Conway beszédéből a következőket:

„A háboru alatt — mondá — csodálatos vallásos megmozdulás történt egész nemzetünk lelkében. Mindnyájan vallásosak voltunk. Katonák a harctereken, törvények idehaza. Intenzív vallásos érzés árja ömlött el a lelkeken, anglikánon, nonkonformistán, róm. katolikuson egyaránt. Mindenféle szertartást megpróbáltunk, de a nagy tömegek, amik lelki kezeiket sóvárogva nyujtogatták ki az Ismeretlen felé, hogy érintkezést nyerjenek valami magasabbal, jobbal, mint ez a mi hétköznapi, sivár életünk, lelkiképen kielégítetlenek maradtak. A néptömegekben élő ezen nagy érzelem nem talált még kielégülést a felekezetek harcaiban soha sem.

A tudomány óriási léptekkel rohan előre napjainkban. Az ismert és az ismeretlen közt lévő fátyolt a tudomány nagyon megtépdeste. És a dolgok lényegét kutató ezen diadalmas tudomány sok bölcs embert arra a meggyőződésre vezetett vizsgálódásaik folyamán, hogy az anyagi dolgok mögött valami lelkinek is kell lennie, amit azonban megfogni nagyon nehéz és amit ma még lehetetlen definiálni. Minden értelmes ember így gondolkozik ma már. Epekedve várunk ezért valakit, aki a régi revelációkat nem borítja fel, a régi hitet nem löri össze, de aki mégis tágabb szellemi mezőkre bír vezetni bennünket; új fogalmat tud adni nekünk arról a világról, ami a láthatón túl van; az ismeretlenről, az örökkévalóról, amely felé mi közönséges emberek csak vakon tapogatózunk.

Harminc esztendővel ezelőtt én és társaim egy északi sarki sziget partján álltunk és sóvárogva vártuk a mentőhajó közeledtét. Kiloftük utolsó töltésünket, megettük utolsó falat kenyérünket, de a mentőhajó csak nem mutatkozott. Halálos aggodalmak közt lestük a láthatárt napokon át, migcsak bele nem fájdult a szemünk. Végre messze a láthatár szélén egy kis elmosódott füst jelent meg. A menekülésünk hirnöke volt az. — Éppen ilyen sóvárogva álldogálunk mi, modern világnak emberei, mindennap az örökkévalóság partjain, epedve nézve a nagy Ismeretlent, várva az üdvösség üzenetét, az új ígértet, ami után az emberiség eped, de amely még idáig nem jött el. Nekünk egészen másra van szükségünk, mint ezek az egyházi finomságok, vallásos szent rajzok, egészen másra, mint egy csekélyke kis változtatás emez vagy amaz imádságon, szertartáson. Olyan emberre várunk, aki az Isten oltáráról vett eleven szénnel megérintett ajakkal jön hozzánk és aki nem egy új Prayer book-ot hoz, hanem új üzenetet, új revelációt a mennyekből az örökkévaló igazságok értelmeiről. És hogyha jönni fog, boldog örömmel fogjuk őt fogadni. Felszentelt pásztoraink — úgy látszik — nem tudják, hol vannak a jó legelők. Ezért a nyáj felfelé néz és nincsen megetetve — ha üres külségeken vitatkozik.“

Bokor Sándor.

Három beszéd.

A nagyváradi új presbitérium alakuló ülése szolgáltatta a külső keretét annak a három beszédnek, amely tulhangzik a váradi presbitériumi ülésterem falain és amelyekre egyetemes jelentőségüknél fogva kerületünk minden gyülekezetének fel kell figyelnie, mert a szólók súlyos egyéniségénél és szavaik aktuálitásánál fogva nemcsak Nagyváradnak szólnak, hanem minden, ezen a területen élő református léleknek.

Krónikás hűséggel fölemlítjük, hogy a nagyváradi presbitérium január 15-iki ülésén jelentette be az 1927 évi december hó 18-án tartott presbiterválasztások eredményét *Sulyok István* püspök, lelkészelnök. Ismertette a választás lefolyásának teljes törvényességét és felemlítette azt, hogy a váradi egyház négy parochiális köre közül kettőben közfelkiáltással, kettőben pedig névszerinti szavazással folyt le a választás s a közfelkiáltás a parochiális körök összes szavazatait jelentvén az összesítő eredményt ezen körletek minden szavazatának figyelembe vételével kellett megállapítani. A legújabb váradi parochiális kör megválasztott presbiterei az érvényes szavazatok összegezését sérelmezték. Írásban is benyújtott kifogásaikat a presbitérium *Domokos László* kuriai bíró felszólalása alapján — teljes egyértelműséggel — a választás eredménye elleni felebbezésnek tekintette és mint ilyen az egyházmegyei közigazgatási bíróság elbírálása alá bocsájtotta. Az újonnan megválasztott presbiterek, a negyedik parochiális kör megválasztott presbitereinek kivételével, letették a szokásos esküt és ez után a presbitérium magát egyhangu határozattal megalakultnak mondotta ki. A megalakulás után *Sulyok István* emelkedett szólásra s üdvözölve az új presbitériumot, mindenkit magával ragadó erővel figyelmeztette az egyházi élet minden munkását és az egyház minden tagját az *egységre és testvériségre*. A bölcs lelkipásztor értékes élettapasztalatának erejével állapította meg, hogy az egységgel és a testvériséggel ellenkező tények református egyházunknak és fajunknak veszteségét és kárát jelentik. Prófétai lélekkel mutatott rá az egyház hivatására, amelynek 38 éves lelkészi tapasztalata szerint a nagyváradi református egyház presbitériuma mindenféle egyéni érdekeknek félrelételeivel, teljesen önzetlenül és igazi magyar kálvinista áldozatkészséggel felelt meg és úgy intézte ennek az egyháznak ügyeit, hogy az erkölcsi és az anyagiak számlalapján csak előmenetel és gyarapodás állapítható meg. Épen ezért minden olyan kísérlet, amely akár személyi érdekekből dissonáciát akar teremteni, akár a messze jövőre néző önérdékű számítással embereket emberek ellen akar fordítani, vagy egymással szembeállítani: olyan cselekmény, amelyet nemcsak a jelen

ítél el, de amelyet a történelem ítélete is össze fog zuzni. Kijelentette, hogy az ilyen törekvésekkel szemben minden erejével megfogja védeni az egyházközség érdekeit, nyugalmát és erkölcsi tekintélyét. A mostani körülmények mindenkinek azt parancsolják, hogy gondolatban és érzésben egyek legyünk. Feltörő aggodalmait elnémítja az a bizalma, hogy a hűség minden akadályt legyőz. Ezután meleg szavakkal üdvözli elnöktársát *dr. Thúry Kálmán* főgondnokot, aki 13 év óta működik vele együtt mint az egyház világi elnöke. Utal arra, hogy *dr. Thúry Kálmán* egyénisége minő nagy érték a nagyváradi egyház számára, s hogy valósággal gondviselészerű helyet tölt be a jelenben. Isten áldását kívánta a főgondnok és az egész presbitérium működésére.

Dr. Thúry Kálmán főgondnok emelkedett ezután szólásra s azzal kezdte, hogy a választásra berendezett közületekben a választás mindig forduló pontot jelent s ilyenkor a közsokás bizonyos programot is vár.

Minthogy azonban úgy látja, hogy a vezetésben változást a mostani választás sem hozott, az egységes munkaprogramm biztosítva van, s meg van győződve, hogy elnöktársával a Püspök ural ezentul is teljes egyetértésben fog működni, s ezt az egyetértést a presbitérium régi és új tagjaitól is joggal reméli. 30 éves egyházi közéleti munkája után nem is akarja programmal untatni a presbitériumot, mert meggyőződése, hogy mindnyájan buzgón, testvéries szeretettel fogják az egyház anyagi és szellemi építését munkálni. A Kálvinista egyház a maga demokratikus berendezkedésével olyan tökéletes szellemi közületnek tekinthető, amely a legalkalmasabb módon tudja ránevelni az egyént arra, hogy ne tekintse magát másnak, mint egy magasabbrendű egység olyan részének, amely a közzel soha nem jöhet ellentétbe. A múltba nézve erőt jelent neki, hogy mindég mellette volt *Sulyok István* mint elnöktársa és a presbitérium. Ez volt a múltban a nagyváradi egyház gyakorlata és ez ma már hagyomány. Félreértés vagy viszály nem volt, s bár úgy látszik, hogy néha fellegek tornyosulnak fölénk, ezek csak kisebb feltörések és minden félrevezetéssel, vagy önérdékű célzattal bátran szembeszállhatunk akkor, ha a magunk tiszta szándékáról meg vagyunk győződve. Meggyőződése, hogy visszafogunk térni az egyház rendes munkájához. Szívből üdvözli elnöktársát a régi és az új presbitereket és a kifejtendő munkásságra sikert és áldást kíván.

A harmadik felszólaló *Csernák Béla* egyházkerületi főjegyző. Erős történelmi érzéssel mutatott rá a nagyváradi református egyház történetének három élesen kirajzolható korszakára. Az első a váradi református egyház fénykora, amely a reformáció utáni időktől 100 évig terjed. A várban áll a református Főiskola, amely tudományosságának mélységével és fényével abban az időben a debreceni Fő-

iskolát is tulragyogta. A történelmi események a nagyváradi fényes Siont szétzúzták és 124 évig tetszalott a nagyváradi egyház. 1787 január 1-én lámad új életre, amikor a Tisza-ház udvarán megtartják az első istentiszteletet. 6 év múlva 150-ik esztendejét jubilálja majd a nagyváradi egyház ennek a második, újra éledő periodusának. Ez a korszak nem olyan fényes mint az első, de nagy nekilendüléssel akarja utólélni az első korszak dicsőségét. Ebben a nekilendülő munkáságban nagy része van *Sulyok István* püspöknek. Az ő püspöksége a nagyváradi egyház ezen új korszakának fényt és dicsőséget ad. Reméli, hogy az 1934-ik jubiláris esztendő a mostani elnökség vezetése alatt éri meg az egyház, akiknek oldala mellett mindnyájan boldog büszkeséggel vagyunk egyek abban az építőmunkában, amit az Isten országának nagyobb dicsőségére végzünk. A presbitérium nevében áldást kíván az Elnökségre.

Ez a három beszéd a mi mostani református egyházi életünk éltető elemeire mutatott rá, amely a mi életünk programja kell, hogy legyen: az egység, a testvériség, az önzellen hűség és dicsőséges multunk megbecsülése által egy jobb és szebb jövő előkészítésének munkálása.

N. V.

A lelkészválasztás ügye.

A nemsokára összeülő zsinat legfontosabb feladainak egyike bizonyára a II. tc. átdolgozása lesz.

Hogy a zsinati atyák bölcsessége, az egyház érdekeinek szem előtt tartásával, hogyan oldja meg ezt a nehéz kérdést, nem tudom?! De mindenesetre keresni kell valamilyen kivezető utat.

A lelkészválasztások annáleszei szinte arcpirító eseteket jegyeztek fel, melyek nem tekinthetők másnak, mint a ma is érvényben levő választási törvény gyümölcseinek.

A lelkészi állásoknak pénzen való megvételére; díjlevélcsonkítások, elalkudozások árán való elnyerésére nem egy példa van.

Az is közismert tény, hogy a választások alkalmával azok a leghangosabbak, akik azonkívül, hogy adófizetési kötelezettségüknek nagy nehezen eleget tesznek — a tevékeny egyházi, vallásos élettel semmi közelebbi nexusban nem állanak, akikről sajnos, nem igen lehet a legnagyobb jóakarat mellett sem azt mondani, hogy hitéletet élnek. Ennek a szellemnek véget kell vetni. Ez nem szabadság, hanem szabadosság.

A zsinat ezt annál inkább megteheti, mert amint én ismerem a ref. egyház lelkészválasztási törvényeit, a mi egyházunké ebben a tulságbamenő szabad eljárás tekintetében egyedülálló.

Igaz, ott ahol a Zwingli nézetei érvényesültek és a gyülekezetek a képviselt elv alapján szervezkedtek, — a választási törvény széleskörű jogot biztosít a gyülekezet számára. Azonban, már a genfi egyházalkotmány az új lelkész megválasztását a lelkészek testülete részére tartja fent, a gyülekezet hozzájárulása és a felsőbbség jóváhagyása mellett.

A francia egyházakban a lelkészt a presbiteri tanács előterjesztése alapján a konzisztorium nevezi ki. A franciáknál is megvolt a törekvés, hogy az egyházi tisztviselők, tehát a lelkipásztorok választását is a gyülekezeti tagokra bizzák, de az a leghevesebb ellenzésre talált. Azt a lelkipásztort (Morelli), aki ezzel a követeléssel fellépett az 1555. évi párisi zsinat az egyház rendjének felforgatásával vádolja, — ügyének elbírálása végett Genfben rendeli. „Ő előbb nem jelent meg, majd azt kívánta, hogy könyvét Kálvin, Farel és Virét vizsgálják meg, vajjon valóban hamis tanokat tartalmaz-e? Kálvin azonban kijelentette, hogy nem ítélhet a zsinat felett. Morellit száműzték s könyvét hóhér égette meg.“ (I. Kun. B. Egyh. jog. 40. l.)

A francia egyházak eljárásához többé-kevésbé hasonló a skót egyházak eljárása.

Hollandiában már szabadabb az eljárás, de megkötött. A presbiterium által jelölt 2 egyén közül választanak a gyülekezet imádkozó, urvacsorázó tagjai.

A magyar ref. egyházban is, csak az 1904—7. évi zsinati törvények honosították meg ezt a páratlan szabad választói törvényt. Az előtt korlátozott volt. A XVI. és XVII. századbeli zsinatok által leszegezett elv: a lelkészválasztás joga a gyülekezeté, „*vocatio sit penes ecclesiam*“, azonban „*cum consensu senioris*“. És eszerint töltötték be az állásokat. A seniorok, majd az egyházmegyék vezetőségének az akaratára ugyancsak tevékenyen megnyilvánult a lelkészi állások betöltésénél.

Itt ellenetesként megemlíthető volna, hogy a papmarasztalás intézménye mást bizonyít. Nem szabad azonban azt elfelejteni, hogy ez a szokás bármilyen szegyenletessé fajult is később, kezdetben a lelkészhiányból vette eredetét. A XVI. század végén, a XVII. század elején kevés volt a lelkész, úgy, hogy 8—10 gyülekezetnek volt egy lelkésze. A megfelelő lelkésztől nem szívesen váltak meg, — marasztalták. Megtisztelés volt ez, későbbi elfajulásában vált lealázóvá.

Aztán a papmarasztalás mellett állandóan gyakorlatban volt egy a tuzásokat erősen tompító intézkedés a *collocatio* — elhelyezés. Az állás nélkül levő lelkészeknek az elhelyezése rendszeresen az év elején tartott helyosztó gyűléseken történt, ahol lehetőleg figyelembevették a gyülekezetek kívánságait is, de elsősorban még is az érdemre voltak tekintettel,

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Bokross Benedek hegyközsáldobágyi református lelkész a bihari egyházmegye lelkészi karának Nestorát életének 88-ik, hegyközsáldobágyi lelkészi szolgálatának 55-ik évében 10 napi szenvedés után folyó hó 13-án az Úr hazaszólította. Pormaradványait január 17-én délután 2 órakor helyezték a hegyközsáldobágyi temetőben nyugalomra. Koporsója fölött Csernák Béla egyházkerületi főjegyző mondott beszédet, a sirnál pedig Kovács Antal hegyközpályi-i lelkész vett búcsút tőle a lelkészi kar nevében. Temetésén a nagyszámu család tagjain kívül résztvett a gyülekezet és a környékbeli lelkészek. Az elhunytban Bokross Elek rohodi tanácsbíró lelkész édesapját gyászolja. A kötelességteljesítés és a halálig hű szolgálat nemes egyszerűségű munkása szállt Bokross Benedekkel sirba, aki még újév napján is elvégezte lelkészi teendőit. Vigasztalja meg az Úr elhunyt szolgatársunk szeretetteit, az Ő mindenekre elégséges kegyelmével. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Papalczy Zoltán apai református lelkész, egyházmegyei tanácsbíró életének 67-ik esztendejében lelkészségének 43-ik évében f. hó 14-én déli 12 órakor hosszas betegeskedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Egyházunk a megboldogultban egy derék és fáradhatatlan munkását veszítette el. A theológia elvégzése után előbb Misztótfaluban segéd, illetve helyettes, majd rendes lelkész lett. Onnan választották meg Apába, hol 33 évig működött. Kiváló szószéki képességgel áldotta meg Isten. Bár hatalmas, érces, zengő hangja volt, mégis meglepő természetes közvetlenséggel tudott előadni. Mint nagy zene-értő, maga vezette az általa alapított egyházi énekkart. Részére több darabot írt és átírt. Nemcsak egyházát vezette és építette szép eredménnyel és nagy munkássággal, hanem vezetője volt az egész községnek, melynek lakói felekezeti különbség nélkül nagy tiszteletben tartották. Általában a régi kálvinista lelkészi típus nemes képviselője volt, ki erős kézzel, sokszor szinte vasfegyelemmel kormányozta egyházát. Az utóbbi két évben sokat szenvedett. Pár nappal halála előtt azonban annyira jobban lett, hogy elkezdett vasárnapi prédikációjára készülni. Aztán hirtelen összeesett. Odavittette magát a templomára néző ablakához, hogy egy utolsó tekintettel elbúcsúzzék tőle és nem is látta többet. Temetése 16-án volt nagyszámu lelkésztársának, az egész községnek és környéknek mély részvétele mellett. Fölötte, kívánsága szerint Széll György esperes imdkozott, Boros Jenő hirdette az igét, a sirnál pedig Debreczeni István búcsuzott tőle. Özvegye, leányai, unokája és testvérei gyászolják.

Öry Tamásné Feke Anna, Öry Tamás lázári-i lelkipásztor hitvese f. hó 7-én 45 éves korában pár napi szenvedés után Szatmáron váratlanul elhunyt. Igazi evangéliumi buzgóságu papné volt és mint ilyen valóban segítőtársa férjének, ki minden gyülekezeti, közelebbről belmissziói munkában tevékeny részt vett. Legjellemzőbb reá, hogy ó-év estéjén már beteg volt és mégsem ment gyógyulást keresni, hogy az akkori vallásos estélyen felolvasást tarthasson a híveknek. Temetése 9-én délután volt Szatmáron, hova ugyszólván az egész gyülekezet bejött s a környék papjaival és papnéival együtt mély meghatottsággal bucsuzott el a derék tiszteletes asszonytól. Férje, s. lelkész fia, öreg özv. édesanyja és testvérei keseregnek utána. Az Úr vigasztalja meg őket s adjon nekik boldog viszontlátást.

Konrad Teréz. Hónapok óta tartó s kínos szenvedés után f. hó 4-én örök nyugalomra helyezték a debreceni Kossuth-utcai temetőben Konrad Terézt, a református leánygimnázium tanárnőjét. Vele az iskola legrégebb leghüségesebb munkásai közül dőlt ki egy; akik ott állottak az intézet bölcsőjénél és csendes munkásságukkal segítettek azt nagyra növelni. Csodálatos munkabírási és munkakedv jellemezte; három ember munkáját végezte állandóan, panasz és zsörtölődés nélkül, mindig jókedvűen, pedig a sors meglagadta tőle azt, amire legjobban s amire szeretettel csordultig tett egyénisége vágyva vágyódott: a családi boldogságot. Ez a szeretet nyilvánult meg minden tettében, ez vezette utolsó jócselekedetében is, mellyel zamárdi-i telkét alapítvány gyanánt kártársainak hagyományozta, hogy ott üdülőtelepet létesítsenek. Legszebb jellemvonása minden külsőségtől ment, mély és igaz vallásossága volt. Élete utolsó két esztendejében gyönyörű urasztali felszerelést szerzett iskolájának. E buzgóságnak eredményében még gyönyörködhetett; de azt az örömet már nem érhetle meg, hogy beköltözzék iskolájával az új hajlékba, amiről pedig annyit álmodozott. Ám nemes egyéniségének emléke ott is élni fog s élni fog tanítványainak lelkében, kiket minden emberek között mindig legjobban szeretett.

| H I R E K |

Az angol alsóház elvzette a canterburyi érsek imakönyv reformjavaslatát. Az angol alsóház történelmi jelentőségű vitát fejezett be, elvetve a canterburyi érsek régóta vitatott indítványát, amely az anglikán egyház hivatalos imakönyvének revíziójára irányult. Annak

ellenére, hogy Baldwin miniszterelnök és a kormány két más tagja is a revízió mellett szólalt fel, az alsóház 247 szavazattal 205 ellenében a revíziós javaslat elvetése mellett döntött. Canterburyi érseke, aki a lordok páholyából hallgatta az alsóház szónokait, a szavazás eredmé-

nyének hirdetése után fuldokló zokogásban tört ki, látva, hogy élete legnagyobb műve megsemmisült. Lloyd George szintén a revízió ellen szavazott. Ime, milyen erősen őrzi az angol konzervativizmus a rég bevált értékeket és formákat. Pedig az angol haladó nép. Sokat tanulhatnánk tőlük.

A kultusz-törvény kodifikálására kiküldött miniszteri bizottság folyó hó 20-án megkezdte munkáját. A hírek szerint, az új törvény *teljes vallásszabadságot* ígér minden u. n. elismert felekezetnek. A törvénnyel egyidejűleg teszi közzé a kormány a konkordátumot is.

A tiszántúli ref. egyházkerületnek új főgondnoka, amint előre látni lehetett, vitéz Horthy István lett. A beadott szavazatok január 5-én bontotta fel az erre kiküldött bizottság

Debrecenben s megállapította, hogy 519 érvényes szavazat valamennyije vitéz Horthy Istvánra esett, aki így — Istennek hála — teljes egyhangúsággal választotta meg gróf Dégenfeld József utódává.

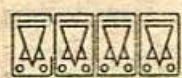
Előfizetési felhívás. „Hivogatás” címmel egy kötet prédikációm jelenik meg ez év március hó folyamán. A kötet olyan beszédekből áll, amelyeket nagyrészt temesvári gyülekezetünkben mondtam el az utóbbi néhány év alatt s melyek Jézushoz való hivogatásképpen óhajtottak mindig a szívekhez szólani. Akik érdeklődnek könyvem iránt és azt megakarják szerezni: sziveskedjenek jelentkezni. A 10—12 ívből álló kötet megrendelési ára előre jelentkezőknek 100 Lei, a későbbi jelentkezőknek pedig 120 L. Atyafiságos szeretettel: Timişoara — Temesvárt, 1928 január hó. Dr Szabolcska László, ref. lelkész.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Dr Sz. L. Temesvár. A „Hivogatásra” a könyv megjelenése után visszatérünk. **Zs. K. Paptamási.** Jövő számban közöljük.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

200—1928 - I. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli református lelkészi hivatalnak!* Az 1928. évi tüzbiztosítási díjak, valamint az egyes egyházközségek ingallanaira vonatkozó biztosított összegek átvizsgálásakor azt tapasztaltam, hogy az évekkel ezelőtt megállapított forgalmi értékek nem felelnek meg a mai viszonyoknak. Felhívom ennél fogva a Nt. Lelkészi hivatalokat, hogy az egyházak saját érdekében, ezen túl alacsony összegek biztosítását közvetlenül a „Fonciera Általános Biztosító Társaság”-hoz intézett bejelentésükkel a változott értékelésnek megfelelően pótbiztosítások formájában emeltessek fel. Oradea—Nagyvárad, 1928 január hó 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Tanügyi: 164—1928—II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek és a Tekintetes Tanítói karnak.* Fölvivom az iskolaszéki elnökségeket, hogy e rendeletem kézhez vételétől számított 8 nap alatt jelentsék be hivatalomnak, hogy a f. 1927—28. tanévre osztályonként hány tanuló iratkozott be elemi iskoláinkba. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi 159 1928. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű Iskolaszéki Elnökségnek és a Tekintetes Tanítói Karnak.* A hivatalomhoz beérkező iskolalátogatási jegyzőkönyvekben szórványosan kifogásokat találok az állami látogató közegek részéről az iskoláinkba bevezetett egyházkerületi két nyelvű nyomtatványok használatát illetőleg. Mihez tartás végett figyelmeztetem a fent címzetteket, hogy az iskoláinkban használandó nyomtatványok tárgyában kiadott legújabb 163,674—1927. sz. miniszteri rendelet az iskolafenntartók jogaként hagyta meg a nyomtatványokról való gondoskodást és a használhatóság feltételként csupán azt kötötte ki, hogy ezek a nyomtatványok iskoláinkban mindenütt egyformák legyenek és hogy az illetékes iskolai állami hatóság részéről jóváhagyassanak. A mi jelenleg használatban levő összes iskolai nyomtatványainkat a nagyváradai inspektorátus 6077—1027. sz. alatt a bemutatott formában jóváhagyta, ennél fogva mindenben megfelelnek a törvény és a Miniszter ur kívánalmai. A mellőzésükre irányuló kifogások tehát nélkülöznek minden törvényes alapot. Amennyiben azonban ennek ellenére az állami iskolalátogató közegek ezek mellőzését határozottan kérik, tessék az ilyen eseteket hivatalommal azonnal közölni, hogy a felmerülhető károk kikerülésére vagy megtérítésére a szükséges lépéseket illetékes helyen megtehessem. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 160—1928. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek és a Tekintetes Tanítói karnak.* Több esetben nem áll hivatalom rendelkezésére az elemi iskoláinkban állami közegek részéről végzett látogatások jegyzőkönyve és így a felmerülhető panaszok körülményeiről nincs módomban megállapítani. Ismételten elrendelem tehát, hogy minden iskolalátogatás jegyzőkönyvét, hiteles román és magyar szöveggel, korrekt formában és olvasható írással a látogatás napjától számított 8 napon belül hivatalomhoz terjesszék fel. A mulasztókkal szemben a legszigorubbán fogok eljárni. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 161—1928. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskola Nagyszágos Igazgatóságának.* Felhivom a kebelbeli középiskolák Igazgatóságait, hogy a 121—1927. sz. egyházkerületi határozat értelmében tanulóként 10—10 Lei fizetendő be az egyházkerület pénztárába. Figyelmeztessék e befizetés esedékességére az Igazgatóságok e rendeletemre hivatkozással a középiskolák pénztárait, hogy a befizetést haladéktalanul eszközöljék. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el,

Értesítés.

A Főtiszteletű Püspöki Hivatalnál megrendelt **Carnet Scholarainkat** mind postára adtuk, kérjük azokat a postától átvenni.

Kisbetűs Énekeskönyvek most már újból korlátlan mennyiségben raktáron vannak és azonnal szállíthatók. Ára 82 Lei, 10 példányon felüli rendelésnél 75 Lei.

A **nagybetűs Énekeskönyvek** ára továbbra is 98 Lei, 10 darabon felüli rendelésnél 91 Lei.

Szállítási és csomagolási díj önköltségen lesznek felszámítva.

A Tanügyi 38—1928. sz. körlevelet kérem figyelembe venni nb. rendelésénél.

Teljes tisztelettel
Béres Károly,
 egyházker. bizományos.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk.

3

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu-Nagyszeben

szállít templomi harangokat garantált békeötvözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

3

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 3

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

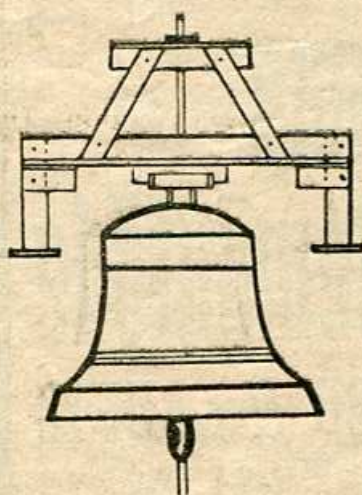
Befizetett üzletrésztőke

Lei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 3

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jóhirű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 3

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Értesítés.

Ösmereteselek azok a sajnálatos események, amelyekhez hasonlók egyházunk történetében nem fordultak elő s amelyeknek felidézője dr Gyenge János segédlelkész, akit egyházi törvényeinkbe ütköző cselekményeiért a püspöki hivatal egyházi közérdekből Nagyváradról Szatmárhegyre rendelt. Miután nevezett segédlelkész a püspöki rendeletnek nem tett eleget s az engedelmességet megtagadta: ellene az egyházkerület elnöksége a fegyelmi vizsgálatot megindította, aminek következtében a bihari e. m. bíróságának elnöksége 55—1928. sz. végzésével állásától felfüggesztette, amiért is dr Gyenge egyetlen református gyülekezetben sem végezhet semmiféle lelkészi szolgálatot.

A nagyváradai egyházköztség Elnöksége.

A nagyváradai egyház Elnökségének fenti nyilatkozatához az egyházkerület közvéleményének tájékoztatása végett szükségesnek tartjuk, hogy a napilapokba dr Gyenge János által elhelyezett három, meglévesztésre alkalmas, állításra a következő tájékoztató megjegyzéseket tegyük:

1. Azon állításra nézve, mintha a nagyváradai Református Egyház hivatalos vezetősége a régi parochiális kör küldötteinek kérései elől mereven elzárkózott volna, a tény az, hogy az egyház vezetősége, a kiküldöttek által előterjesztett, de az érvényben levő E. T. keretei között az egyházi Elnökség hatáskörében el nem intézhető és lényegileg oda nem is tartozó kérésekre vonatkozólag adta meg a törvényeknek megfelelő tájékoztatást.

2. A vallás szabad gyakorlatáról szóló 1895-ik évi 43-ik tc. 7-ik cikkéből arra hivatkozik dr Gyenge János, hogy „azok az állampolgárok, akik törvényesen elismert vallásfelekezetekké kívánnak alakulni, tartoznak legalább az egyházköztség felállítását és fenntartását biztosítani.” De nem hivatkozik a következő 8-ik cikk 3-ik bekezdésének

b) pontjára, amely teljes szövegében a következőket mondja: „A jóváhagyás csak akkor tagadandó meg (t. i. az új alakulat működésének jóváhagyása) ha a *hitelvek, tanok istentisztelet és egyéb vallási szertartás, vagy a tervezett szervezet a már létező és törvényesen bevett, vagy elismert vallásfelekezetek valamelyikével azonosok, vagy attól csupán az istentisztelet és az egyházi kormányzat nyelvét illetőleg különböznek.*“ *A jelen esetben pedig, minthogy az alakulat csak az adó megtagadása tekintetében különböznék a hivatalos református egyháztól, épen ez a szakasz az irányadó.*

3. Azon állításnak, — hogy a romániai Református Egyház a külföldi református nagy egyházak erkölcsi és anyagi támogatásában részesül, — *az anyagi támogatást illető része, a mi itteni és jelenlegi viszonyainkra vonatkozólag nem felel meg a valóságnak.*

A lelkészválasztás ügye.

II.

Az évek hosszú során többféle újítást hoztak, többféle intézkedést léptettek életbe a választás szabályozására, a visszaélések megszüntetésére. Ezek felsorolását mellőzöm. Az általános felfogás és eljárás jellemzésére egyedül azt emelem ki, hogy elődeink sohasem tudtak megbarátkozni a minden korlátozás nélküli választás gondolatával. A tiszántúli egyházkerület közgyűlése például hosszas tárgyalás után 1862-ben lelkészválasztási szabályzatot állapított meg. A szabályrendelet szerint: „A lelkésznek külső hívással kell birni a presbyteriumtól és az egyház előkelő polgáraitól.“ A nép beleegyezése csak ezek eljárását erősítette meg.

Az 1881. évi zsinat alkalmával pedig az egyházmegyék véleménye az esperesi kar megállapítása szerint ez volt: „Közvetlen az egész nép által eszközölt választás nem helyes, közvetett választás legyen, a presbyterium mellé a gyülekezet tagjai közül kétszer annyi tagot kell választóknak választani.“ (I. T. egyh. ker. története.) A zsinat pedig a választásra vonatkozólag azt iktatta törvénybe, hogy az egyházmegyék és illetékes presbyteriumok közös lelkész-jelölő bizottsága a pályázók közül jelöl 3 v. 5-öt s a jelöltek közül választ az egyházközség. Emellett általános elvként kimondta még azt is: „A rendes lelkészeknek pályájukon szerzett érdemeik, az egyházak gondozásában elért kitűnő siker és huzamosabb időn át híven teljesített szolgálata méltánylásban részesüljenek.“ (186. §.)

Az 1891—3. évi zsinat pályázhatás szempontjából minősítette a lelkészeket és osztályozta az egyházakat. Tehát bizonyos mérvű megkötöttség itt is érvényesült.

Az 1904—7. évi zsinat, hogy megszüntette még ezeket a korlátozó intézkedéseket is, az közismert.

És ha felteszem a kérdést, hogy a fent röviden érintett történeti fejlődés után mi indította a zsinatot emez eljárás törvénybe iktatására, más komoly okot nem találok, mint azt a kálvinista jogelvet, hogy a gyülekezet minden jognak az alanya, így közvetlenül a néptől kell, hogy kapják a megbízásokat mind azok, akiknek a gyülekezet nevében intézkedési joguk van.

Érdekes azonban az, hogy ezt az eljárást a törvény nem vitte az egész vonalon keresztül. A gyülekezeteknek, hogy ezzel a joggal élhessenek, bizonyos materiális követelménynek kell eleget tenni. A missziói lelkészeket ugyanis a püspök nevezi ki, ha az egyházközségek a lelkészi javadalomnak legalább 75 vagy 50 %-át nem fizetik; vagy pedig a III. t.-c. 13. §. szerint meg nem adóztatják magukat. (II. t.-c. 49. §.)

Kérdés most még az, hogy a II. t.-c. összeegyeztethető-e a szentírás rendelkezésével és az őskeresztyén egyházak eljárásával? A szentírásban világos és határozott rendelkezést nem találunk. Pál apostol és Barabás az apostolok cselekedetei 14. r. 23. v. szerint együtt választották a néppel a gyülekezetek, előjáróit, véneit, — vagyis kézfel-emeléssel választott presbitereket állítottak az egyházközség élére.

I. Tim. 5, 22. eme kifejezését: „A kézrátévést el ne hirtelenkedd“, valamint Tit. 1, 5-ben olvasható emez utasítás: „Avégett hagytalek téged Krétában, hogy rendelj városokként presbytereket, amiképen én neked meghagytaam“, ugy is szokták magyarázni — a katolikusok — mintha az apostol itt a választás jogát egy embernek a kezébe helyezte volna. Világos, hogy az ezt vitatókkal szemben Kálvin álláspontja a helyes, aki szerint az tévedés, mert Pál apostol Timotheusnak és Titusnak nem adott és nem is adhatott nagyobb jogot a gyülekezetekkel szemben, mint aminőt magának igényelt. Pál pedig, mint a feljegyzésekből láthatjuk, a nép beleegyezésével, közreműködésével választotta az egyházközségek előjáróit. (Inst. II. k.)

Ez volt a szokás az őskeresztyén egyházban is. A laodiceai zsinat mint követendő elvét mondotta ki: „A választás ne bizassék teljesen a tömegre. A választásnál vagy előbb határozzanak az egyházi szolgák és előjárók s csak azután a nép, vagy a nép választását utólag vizsgálják felül azok“. (Kun. E. j. 41. l.)

Mi lehet tehát a következtetés?!

Ez, én úgy gondolom, egészen világos. A lelkészválasztási törvény a mai formájában nem hagyható meg. Fentmaradását nem lehetne megindokolni sem a szentírásból, sem a kálvinista egyházjogból, sem a történeti kálvinista egyházak eljárásából.

De hol van a kivezető út?! Szerény véleményem szerint ezt a zsinat kettős intézkedés útján érné el. Az egyik egy előleges intézkedés, — vonatkozna a lelkészi pályára lépőkre; a másik magára a lelkészválasztás tényére.

Intézkedjen a zsinat, hogy a lelkészképző-intézetekbe vagy intézetbe határozott számú theologust vegyenek fel. A felvétel szigorú vizsga alapján történjék, amelyen meg kell vizsgálni, hogy az illető alkalmas-e a lelkészi pályára. Szóval legyen bizonyos „numerus clausus“, melyet szabjon meg a szükséglet. Csak annyit vegyenek fel, ahánynak biztosan lesz állása. A szellemi tultermelés mindenüft veszedelmes, a lelkészi pályán nemcsak veszedelmes, hanem visszataszító eseményeket szülhet.

Nem valami egyházépítő tevékenység és épületes látvány az, mikor egy 8—10 éves káplán, aki megunta az örökké tartó káplánságot, akit hajt a családalapítás vágya és más, nem tudom én milyen indítók, az ördöggel is szövődik, csak hogy Krisztus anyaszentegyházának sáfára lehessen.

Felhozhatják ez ellen, mint ellenvetést, hogy ez lelkészhiányt idézne elő. Nos, én azt nem hiszem, mert azoknál a felekezeteknél, amelyeknél ez megvan, nem hallottam, hogy lelkészhiány volna. Ellenkezőleg, úgy gondolom, hogy ha minden korlátozás nélkül vesznek is fel lelkészjelölteket, de a mai állapotok megmaradnak, előbb-utóbb bekövetkezik a lelkészhiány, mert mindinkább kevesebben lesznek olyanok, akik kiteszik magukat az ugynevezett szabadválasztás kellemségeinek.

Szóval revízió alá kell venni a választási törvényt is. Hogy ez milyen formában történhetne meg, arra az utmutatás megvan a jelenleg érvényben levő egyházi törvényünkben. Ki kell terjeszteni a missziói lelkészi állások betöltésére vonatkozó törvényt mindazokra az egyházközségekre, amelyek a lelkészi javadalom 75, illetőleg 50 %-át nem szolgáltatják ki. Hiszen az teljesen érthetetlen, hogy azok az egyházközségek, amelyekben az egyháztalagok egy politikai községben tömörülve élnek, — de a terhek viselésében nem tüntek ki. — miért élveznének nagyobb jogokat, mint a missziói egyházközségek, amelyek talán, ha nem a lelkészi javadalom kiszolgáltatása folytán, de más okokból kifolyólag görnyednek a súlyos teher alatt.

Érvényben levő törvényeink rendelkezése világos, csak alkalmazni kell. Azokban az egyházközségekben, ahol kötelelességeket, terheket nem ismernek, jogokat sem követelhetnek a gyülekezet legfontosabb tisztségének a betöltésénél. Az állások betöltésének a joga azonban a kálvinista jogfelfogásnak megfelelőleg ne egy ember kezében legyen,

hanem évről-évre az egyházker. közgyűlés és az egyházmegyék kiküldötteiből alakított bizottságában.

Az egyházak ama csoportjának pedig, amelyek a lelkeszi állás fenntartása terhét 75, illetőleg 50% erejéig viselik, nagyobb jogot kellene biztosítani. Ezekre vonatkozólag leghelyesebbnek gondolnám az 1881. évi zsinati törvények visszaállítását. Esetleg némileg módosítva.

(Vége.)

Dr Bodnár Gábor.

ISKOLA

Enyhítsünk a tanítótság nyomorán.

A felekezeti tanítósnak sohasem volt rózsás a helyzete s a szűkös fizetés csak a legtakarékosabb beosztás mellette fedezte a sokgyermekes tanítócsalád egyszerű igényeit.

A tanítótság helyzete azonban sohasem volt oly kétségbeejtő, mint napjainkban. Kilenc esztendő óta csak a remény táplál bennünket, hogy sorsunk majd jobbra fordul, de reménységünk — úgy látszik, — nagyon messze van a megvalósulástól. Az az emberfeletti küzdelem, amelyet a megélhetésért az élettel kell folytatnunk, — amit valójában csak az érezhet, aki egyszer azon átesett — már-már teljesen kimerített bennünket. Ezer sebből vérzünk, ezer kint érezünk s azt sem tudjuk, hol kezdjük panaszainkat.

De minek is mondjuk, hiszen mindenki tudja, — aki akarja, — mit jelent őszülő fejjel idegen nyelvet tanulni, vizsgára állani s remegni, hogy vajjon ma, vagy holnap nem esik-e ki még az a szűkös mindennapi kenyér is kezünk közül, vagy arra gondolni, hogy mi lesz azokkal, akiket szeretünk, mi lesz akkor velük, ha mi már nem leszünk s ők segítség s támasz nélkül itt maradnak?

Avagy ki az közületek tanító testvéreim, akinek lelkére sulyos teherként nem nehezedik az a gondolat, hogy mi lesz gyermekeinkből, akiket sem ruházni, sem iskoláztatni nem tudunk? Tanító apák és anyák, valamikor azt reméltétek bizonyára ti is, hogy gyermekeiteket jövedelmezőbb kenyérhez juttatjátok, mint aminőt magatok élveztek. Nem szökik-e könny szemetekbe arra a gondolatra, hogy ez az álom már sohasem nyerhet megvalósulást?

Ilyen életet ígértetek-e magatoknak valamikor, életetek verőfényes tavaszán?

S eme gyötrő lelki kinok mellett a mai tanítótság idegeit teljesen felemészti a kenyérgondok.

S kérdem, hogy ilyen lelkiállapottal s gondokkal terhelten kinek volna türelme reggeltől estig megfeszített erővel tanítani?

Pedig volt-e valaha nagyobb szükség az intenzív tanítói munkára, mint éppen a mostani időkben?

Iskoláinknak ma elsőrangú teljesítményt kell elérni, ha azt akarjuk, hogy azok fennmaradjanak s tovább fejlődjenek. De lehet-e azt várni olyan tanítótól, aki anyagi gondjaitól még az iskolában sem tud megszabadulni?

Az élet ezer gondját, baját kívül kellene hagyni az iskola falain s akkor talán megbirkózhatnánk azzal a nagy anyaghalmazzal, amelyet napról-napra fel kell dolgoznunk.

De vajjon ki tudná elősorolni azt a rengeteg panaszt, azt a sok-sok szenvedést, amit kilenc év óta zugolódás nélkül viselünk?!

Erőnk most már fogytán van!

Segíteni kell a tanítóság nyomorán!

Hiába remegünk iskoláinkért, ha tanítóink megélhetését nem biztosítjuk, mert tanító nélkül nincsen iskola. Azokra az iskolákra pedig nemcsak a jelennek van szüksége, hanem meg kell azokat őrizniünk unokáink számára is. Erre nézve azonban a folyton növekvő tanítóhiány nagyon gyenge kilátást nyújt nekünk. Pedig, amíg a felekezeti tanítóság rendezettebb anyagi viszonyok közé nem kerül, addig e téren semmi javulás sem lesz észlelhető, mert addig a szülők — értetlenül — elvonják gyermekeiket a tanítói pályától.

Segíteni kell hát a bajon, addig amíg nem késő! Olyan kijelentésekkel azonban, hogy a református tanítók az államnak dolgoznak s kériék a fizetésüket az államtól, — az ügyet semmivel sem vihetjük előbbre.

Az állami segítségben hiába bizunk, egyházi főhatóságaink már minden módot megpróbáltak annak kieszközlésére, de fáradozásuk kívánt eredménye elmaradt.

Vissza kell hát térnünk az ős erőforráshoz, a néphez. De itt is oly elszomorítóan reménytelen a helyzet, mert magyar népünk még nem tudja kellőképpen értékelni az iskola intézményét, következésképpen azért nem is hailandó megfelelő anyagi áldozatot hozni.

És mégis oda kell folyamodnunk s kérve-kérjük egyházaink tehetősebb vezető tagjait, hogy hozzák meg tőlük telhetőleg az áldozatot iskoláinkért s nyomorgó tanítóinkért, hiszem hogy példájukat mások is fogják követni.

A lelkészek pedig a saját tanítójuk érdekében ismétellen zörgesenek a bezárt ajtókon, a rideg emberi sziveken. Szószéken, presbyteri gyűléseken s általában minden rendelkezésre álló módon hassanak oda, hogy az iskolafenntartó egyházak az 1928. évi költségvetésükben rendezzék, — ha részben is — ezen nagyfontosságú kérdést.

Tudom én azt nagyon jól, hogy ennek a vállalkozásnak igen sok helyen nem lesz meg a kívánt eredménye, arról is meg vagyok győződve, hogy az általam ajánlott módot a legtöbb helyen már régen kipróbálták, de mégis meg kell azt kísérelni újra meg újra különböző formában.

Ahol a tanítói fizetések rendezését a helybeli lelkész keresztül vinni nem tudja, oda szálljon ki egy lelkészből, egy világi vezető egyháztagból s egy tanítóból álló bizottság s az próbálja meg, a fizetni nem akaró presbyteriumot jobb belátásra bírni.

Ezen bizottságoknak a tagjai azonban olyan emberekből legyenek összeválogatva, akiknek a személye a cél keresztülvitelére nézve már magában véve is garancia lehet. Minthogy népünk bizonyos előítélettel viseltetik az ő hivatott vezetőivel szemben, kívánatos, sőt föltétlen szükséges volna a bizottság világi tagjaiul egy-egy jobb gondolkozású

s a népből való presbytert megnyerni, kinek egyetlen szava — sok esetben — többet érne a papság s tanítótság minden ékesszólásánál.

Bizunk a lelkészi kar segítségében! Hisszük, hogy testvéri segítő kezük enyhülést hoz sok nyomorgó tanítócsaládnak s munkájuk nem lesz eredménytelen.

S így talán az a mostani 1928-ik esztendő a ref. tanítótság számára könnyebb s elviselhetőbb lesz az eddigieknél.

Vajha igaz lenne!

Paptamási.

Zsigó Károly.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

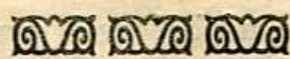

Sass Béla, debreceni egyetemi nyugalmazott rendes tanár, a tiszántuli egyházkerület tanácsbírója, egyetemes konventi és zsinati jegyző, f. hó 19-én reggel 5 órakor, kinos szenvedés után az Urban elhunyt. A magyar református lelkészképzésnek és nevelésnek egyik legrégebb bajnoka dőlt ki a még élete alkonyának csak a legelején elhunyt professzorban, aki egész ember volt, igazi magyar kálvinista, a jellembeli egyenesség és következelesség mintaképe, aki épen ezen lelki kiválóságaival gyakorolt mély hatást tanítványaira. Egyházkerületünk papsága sorából sokan tisztelik benne tanárukat, akik áldva áldják drága emlékezetét. *Végezetül eltételez néki az igazság koronája.*

Torró Miklós. A mindenható Isten a múlt év december 31-én elszólította közülünk Torró Miklós szilágypaniti lelkésztestvérünket 42 éves korában. Brailából (Regát) költözött Szilágypanitba. December 18-án iktatták be új állásába, ahova nagy remények, élet és munkakedv kísérték s ahol a gyülekezet minden tagja kitüntető szeretettel vette körül. Négy napig szolgált csupán. Alig néhány napi, könnyűnek látszó, az orvos által is veszélytelennek minősített betegség után csendben, szent békességgel elhunyt, özvegyet és öt kiskoru árvát hagyva maga után nagy szükségben. Tizenhat évi lelkészi szolgálata alatt mindig a legnehezebb helyeken működött. Mintha a szeretetben lángoló szívét ezeken a helyeken akarta volna eszközül választani az Úr! Sok szenvedésen kellett keresztül mennie, nagy szegénység kísértései vonták gyakorta lefelé lelkének szárnyalását, eszményekért való küzdelmeiben sokszor megfogta palástja szegélyét a növekedő és nélkülöző család, ámde ő a legsötétebb időkben sem tagadta meg hitét, nem vesztette el Urába vetett bizodalma. Temetése f. hó 2-án ment végbe a megrendült lélekkel siró gyülekezet és a vidék óriási részvéte mellett. A papiháznál Kádár Imre krasznai lelkész bucsuztatta el, a templomban Fodor Béla szilágyballai lelkész imája után Kádár Géza esperes mondott felette gyászbeszédet, a kriptá előtt pedig Végh Árpád egrespataki lelkész bucsuztatta el a kedves barátot és hűséges lelkipásztort. Legyen áldott közöttünk is élete, munkája, emléke.

IRODALOM

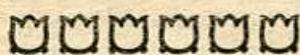
Csekme Ferenc: Képek a parokhiáról. (III. kötet.)

Az irodalmi terméseknek ebben a korszakában, amikor annyi selejtes és alantjáró könyv hagyja el a sajtót, s annyira megcsömrültünk már a modernség cégere alatt feltálatl sülellenségektől: valószínű oázis és lelki felüdülés az olyan könyv, mint a Csekme Ferenc fenti cím alatt megjelent könyve.

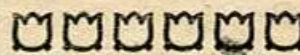
Az ő neve különben sem ösmeretlen a magyar, jobb márkás irodalomban. E címmel két könyve jelent már meg. E nemü munkáinak két első kötete, amelyek föltárták előttünk annak a parokhiának meg-hitt, belső világát, amelyben mi is élünk mindnyájan s amelyet az író úgy átsző aranyos derűjével és napfényes lelkével, hogy a gondok és a bajok is csak tovatűnő fellegek ott csupán. És éppen itt és ebben látom én a Csekme Ferenc legnagyobb értékét, hogy az ő képei mindig csak a tisztát, a szépet és a művészi igyekezetet megláttatni az olvasóval és azt is adják mindig — s nem azt, amit ma más alkotások viszont a legaláhuzottabb „realizmussal“ tesznek elénk, hogy mi gyönyörködünk az alacsonytságban, világosodjunk meg a sötétségtől és hangolódjunk jókedvre a sok bántó izetlenkedés s úgy nevezett realitás, hitellenség, cinizmus és nemtelen érzés áradatában.

Nem jelölöm meg címük szerint az egyes darabokat, hogy különösen melyek ragadták meg a figyelmemet, — mert ezt nem is tartom itt fontosnak. Hanem a szellemet, a lelket és azt az üdítő levegőt tartom itt fontosnak és a legnagyobb dicséretre érdemesnek, amely úgy betölti az egész könyvet és úgy széláramlik minden során, mint a tavaszi napsugár a még borongó, ködfátylas táj felett.

Ajánlom is nagyon melegen, hogy szerezzük meg minél többen ezt a kedves és értékes könyvet, amely tetszetős formában hagyta el a nyomdát s a szerző parokhiáján kapható. (Gernyeszeg — Ghernesig, Jud. Mureş-Turda. Ára 120 Lei.) Igazán megéri! Dr Sz. L.

HIREK

A nagyváradi Protestáns Jótékony Egyesület az általa fenntartott *Református Árvaház* szükségleteinek fedezetét sok oldalú munkássággal biztosítja. Bevételeinek egyik forrása a „*Református Árvaházi Képes Naptár*“, amelyet az 1928-ik évfolyamától már az egyházkerület iratlerjesztése ad ki, a tiszta haszon 75%-át engedvén át az Árvaháznak. Második forrása az a *kézimunka*, melyet az egyesület nőtagjai, Csernák Béláné elnöknő

vezetése alatt végeznek szerda délutánonként az Árvaház munkahelyiségében. Legelső helyen kellett volna fölemlíteni *egyházunk tagjainak áldozatkészségét*, amely a mai nehéz időkben is meghatározó mértékben nyilatkozik meg úgy Nagyváradon, mint a közel eső községekben, a bihari egyházmegye egyházaiban, a szent ügyet oly nagy lelkesedéssel felkarolt papnék buzgólkodása nyomán. Nem jelentéktelen az a jövedelem sem, amelyhez az

Egyesület *estélyek rendezése* után jut. Szüksége is van rá, mert az Árvaházban ápoltt 12 árvafiun kívül, az iskolába járó szegény gyermekek nagy seregét istápolja, ruháza, pl. karácsonykor is közel száz gyermeket látott el cipővel, ruhával; elszegényedett intelligens öreg nőket (valóságos szemérmes koldusokat), nyomorgó szegényeket. E nemes célok szolgálatában állanak az Egyesület műkedvelői, élükön ifj. Horthyné, Csighy Ella urnővel, akik az ősszel a Gyurkovics lányokat adták elő, most február 2-án este pedig az Ingyenélőket mutatják be. Az egyesület vezetői előtt legfőbb cél az *Árvaház fejlesztése* s már ez évben tizen négyre emelik az árvaházi helyek számát. A február 2-iki estélyt, — mely nemcsak a nagyváradi, hanem a környékbeli református intelligenciának is szinte hagyományos kedvenc találkozási alkalma — a legmelegebben ajánljuk hittestvéreink figyelmébe. Vegyen azon részt mindenki és hozza meg áldozatát a Protestáns Jótékony Egyesület keresztyén emberbaráti céljainak támogatására.

A csehszlovákiál kárpátalji református egyházkerület közgyűlését az ungvári Korona-nagyteremben tartották meg 1927 dec. 14-én. Bertók Béla püspök és Polchy István dr. egyházkerületi helyettes-főgondnok elnöklésével. A gyűlést megelőző istentiszteletet Szabó Béla huszti lelkész tartotta. Az egyház életének minden mozzanatára kiterjedő püspöki jelentést lelkesedéssel vették tudomásul s ugyancsak élénk érdeklődést keltett Siménfalvy Árpád dr. egyházkerületi ügyész indítványa, amelyben a sokat tárgyalt illetőségi ügyre vonatkozólag kívánják a prágai

kormány döntését. Ezzel kapcsolatban felkérlik az Egyetemes Konvent elnökségét, eszközölje ki most már a kormánytól, hogy a szlovenszkói lelkészek és tanítók állampolgárságát — szerzett jogaik és az egyház autonómiája alapján — ismerjék el, kiméeljék meg őket minden újabb hatósági zaklatástól, igazoltatástól s ezzel támogassák az egyház munkásságát. Egyhanguan elfogadták azt a javaslatot is, hogy az egyházkerület a püspököt százezer cseh koronára biztosítja. Bácsy Gyula lelkész jelentése beszámolt a missziói munka erősödéséről. Az Isten segítse őket munkájukban.

A nagykárolyi református templomi Nőegylet adventi vallásos estélye. Szívet és lelket felemelő vallásos estélyt tartott Nagykarolyban a Templomi Nőegylet dec. hó 18-án. A gyülekezet buzgó éneke után *Saja Sándor* érmihályfalvai s. lelkész művészi orgona szólója kötötte le a hívek figyelmét, mely mintha bevezetője lett volna a *Kádár Géza* „Magyar Zsolnájának“, melyet a Leány s a Ref. Egyházi Énekkar vegyeskara adott elő teljes precizitással *Bakó István* karnagy vezetése mellett, melynek kiemelkedő része volt *Gönczy Sándor* lelkész hatalmas bariton szólója. Ezután *Kádár Géza* zilahi lelkész, szilágyszolnoki esperes imádkozott úgy, hogy a fagyos szívek is felengedtek, s mintha csak az imának a folytatása lett volna *Kádár Géza* „Istennel“ c. éneke olyan kedvesen, lágyan, szívhez szólóan énekelte *Paltay Irénke* és *Debreczeni Böske*. Azután *Kádár Géza* tartott a gyülekezeti munkásságról és munkásokról I. Pét. 4. r. 10. v. alapján a gyülekezet lelkében mély nyomokat hagyó gondolatokban gaz-

dag igaz közvetlenséggel előadott egyházi beszédet. *Lukovits Endréné* urnő énekelte *Szabolcska Ivánka* „Hiszek egy...” című megzenésített költeményét gyönyörű hangjával s előadásával magával ragadta a lelkeket. *Végh József* esperes magas szárnyalású imájában, mintha ös szefogta volna a lelkek áhitatát s vitte, vitte föl. Ezután *Simmig, Mangu Ibi, Ranezay, Benedek* vonósnégyese következett, nagyon szépen adták elő *R. Schuman Träumerei*-ét *Saja Sándor* precíz orgona kíséréte mellett. *Szalay Ilus* bibliaköri tag kedvesen szavaltta *Br. Podmanitzky Pál* „Az új zsoltár” című költeményét. Végre gyülekezeti ének zárta be az adventi estélyt, megnyitva a sziveket a nagy vendég fogadására. A szegény gyermekek karácsonyi felruházására ez alkalommal 2145 Lei perselypénz gyűlt be.

A nagyszalontai lelkeszi kör a múlt év december 1-én Nagyszalontán mintegy 100 pres-

biter jelenlétében mély hatású *presbiteri konferenciát* tartott. *Ardai Aladár* gyantai lelkész az Egyh. törv. alapján a *presbiteri köteleességekről*. *Bugyi János* erdőgyaraki lelkész a *lelkészi gyülekezetépítő munkában való részvételről*, *Dohi Árpád* nagyszalontai lelkész a *kálvinista öntudat felébresztésének szükségességéről* tartott közvetlen és megkapó előadást. Az előadásokat tartalmazó hozzászólások és megható bizonyágtételek követték. A konferencia befejezéseképpen a kör lelkészeinek s helyi szereplőknek közreműködésével áldásos hatású vallásos ünnepély volt a szalontai nagytemplomban.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

D. I. Szalmár. Kéziratok későn érkeztek. Levél megy.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztár: 162—1928—III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkeszi Hivatalnak.* Az egyházi költségvetések készítésének alkalmából figyelmeztetem a Nt. Lelkeszi Hivatalokat, hogy a 126—1927. sz. egyházkerületi határozat az özvegyek és árvák segélyezésére eddig kivetett 5 banis járulékokat 1928 január 1-től kezdve megszüntette. E költségvetési címlet tehát törlendő. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 17. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k., püspök.

Pénztári: 163—1928—III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkeszi Hivatalnak.* Figyelmeztetem a kebelbeli Lelkeszi Hivatalokat, hogy a 125—1927. sz. egyházkerületi határozat a zsinattartás költségeire 1928. évi január 1-től kezdődőleg lélekszámonként 1 leies járulékot írt elő. Ezen járulékok az egyházkerület pénztárába március 31-ig befizetendők. Oradea—Nagyvárad, 1928 január 17. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 4

Harang

és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu-Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mel'ett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

BÉRES KÁROLY

G-22

**T
E
L
E
F
O
N**

G-22

**Könyvnyomda, tankönyv- és újság-
kiadóvállalat, könyvkereskedés**

A „Ref. Lapja” és a „Ref. Híradó” nyom-
dája. Készít mindennemű nyomtatványokat
legizléseesebb kivitelben, a legolcsóbb áron

A királyhágómelléki Református Egyház-
kerület énekes és vallástani könyveinek
kiadója és főbizományosa. Tankönyveket,
írószereket a legolcsóbb áron árusítok.

**ORADEA—NAGYVÁRAD, STRADA IOSIF
VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZÁM.**

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 4

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

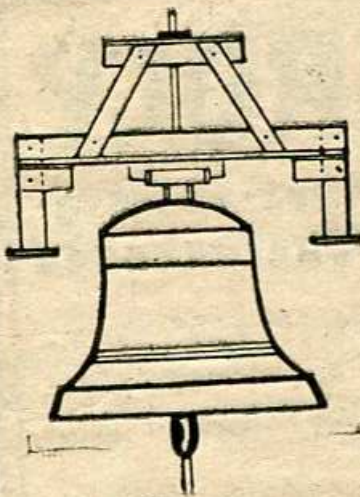
Befizetett üzletrésztőke

Lelei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
tevékeny részvételre

Folyósítandó lejáratu váltó
és jelképes kölcsönöket

Előrelvételre
előrelvételre kamatoztat 4

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-
dékes harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legsolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 4

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A nagyvárad református egyház állásfoglalása a „szabad egyház”-i törekvésekkel szemben.

A nagyvárad református egyház presbitériumának január hó 29-én tartott ülése impozáns egyértelműséggel foglalt állást a szabad egyház centrifugális, sőt bizonyos mértékben egyházromboló törekvéseivel szemben akkor, amidőn dr Thúry Kálmán főgondnok javaslata alapján egyhangulag a következő határozatot hozta:

A presbitérium nagy megütközéssel vesz tudomást dr Gyenge János segédlelkésznek a nagyvárad egyházközséggel s ezen keresztül a romániai egyetemes református egyházzal szemben elfoglalt megtartásáról.

Ezen példátlanul álló egyházi vétséggel szemben azonban megnyugvást talál abban az energikus egyházvédő intézkedésben, amellyel főt. Püspök ur az egyházromboló munkának elejét venni igyekezett s amely egyházunkhoz hű összes hittestvéreinknek általános helyeslésével találkozott.

Mikor tehát a presbitérium tisztelettel tudomásul veszi azt, hogy a püspöki intézkedéssel elhelyezett dr Gyenge János segédlelkész helyébe a réti parochiális körnek segédlelkészi minőségében való vezetésére Szabó Lajos segédlelkész rendeltetett ki, maga részéről megállapítja azt is, hogy dr Gyenge János segédlelkész azon tényei által, hogy az elhelyező püspöki rendelkezéssel nyíltan szembehelyezkedett, ezt a Püspök urhoz címzett jelentésben és a hírlapokban is kijelentette, a nagyvárad hivek részére átadott óvodai helységnek használatát utólag a polgári hatóság félrevezetése mellett magának biztosította s annak használatában a hivatalosan kirendelt segédlelkészt fenyegetéssel, sőt rendőri karhatalom igénybevételének, tehát közbotrány okozásának kilátásba helyezésével megakadályozta; megbízatása

megvonása után 1928 január 22 én a vasárnapi isteniszteletet tényleg megtartotta, s annak folyamán tartott prédikációjában [Ezékiel próféta 34-ik rész 1—6 versek alapján] lelkészársait különösen pedig a Püspök urat sértőleg apostrofálta, ezt követőleg megtartott összejövetelen, mint gyűlési elnök kijelentette, hogy követői elszakadnak a református egyháztól s megalkotják a presbitéri független egyházat, melynek lelkészévé a jelen voltak őt mindjárt meg is választották, a január 23 és 24-én megjelenő nagyváradi hírlapokban mindezt saját neve alatt közhírré tette — az E. T.-ben körülírt legsúlyosabb minőségű fegyelmi vétséget követte el, amiért is maga részéről mint magán vádló szintén kéri a fegyelmi eljárásnak megindítását, s panaszoltnak azonnali felfüggesztését és legszigorubb megbüntetését.

Ami viszont a független egyház megalakítására vonatkozó mozgalmat illeti, a presbitérium az érvényes állami és egyházi törvények alapján állva, nem ismeri el azt törvényesnek s a mozgalomban résztvevőket ma is a nagyváradi református egyház tagjainak tekinti, mert a romániai református egyház magában foglalja a Románia területén levő összes református egyházközségeket s így a szervezett egyházon kívül álló u. n. szabad egyház, mint „Református egyház“ nem létezhetik, állami elismerésben és védelemben sem részesülhet. Megbizza tehát az elnökséget, hogy ezen törvényes álláspontnak minden irányban tehát úgy az egyháztagokkal szemben, mint a közhatóságoknál érvényt szerezni sziveskedjék.

Mélyen fájjalja a presbitérium, hogy a dr Gyenge János rendszeres, öncélt szolgáló izgatásai által félrevezetett egyháztagok indokolatlan panaszok hangoztatása mellett meggondolatlanul elfelejtkeztek az egyházuk iránt tartozó hűségéről s egyidőre a szenvedélyesség behatása alatt oly irányba engedték magukat vezetetni, amely a közös egyház ártalmára lehet, s amellel nem elégitheti ki az ő hitbeli szükségletüket sem. A presbitérium feltétlenül meg is van győződve arról, hogy rövid időn belül rájönnek nagy tévedésükre s a felnyílt szem s a megmozdult lelkiismeret visszavezeti őket az anyaszentegyházhoz való hűségre, amely változatlan szeretettel fogja keblére ölelni fiait.

A szabad egyház megalkotására irányuló mozgalom sok megtévesztő kortesfogásai közül csak a jogi rész lehetetlenségének megvilágításavai foglalkozott *Domokos László* a *Curtea de Apel* bírāja s rámutatott arra, amire lapunk legutóbbi számában mi is felhívtuk a közfigyelmet, hogy t. i. a szabad egyház megalakításának a romániai alkotmány törvény 137-ik szakasza alapján ma is érvényben levő 1895. évi 43-ik t. c. 8-ik cikkének

3 ik bekezdésében foglaltak szerint akadály van, mert ezen törvényszakasz szerint a szabad egvház megalakulásától mint új alakulattól megtagadandó a jóváhagyás, *minthogy a hitelek, tanok, Istentisztelet és egyéb vallási szertartás vagy a tervezett szervezet a már létező és törvényesen bevett, vagy elismert vallásfelekezetek, valamelyikével azonosak.* Minthogy pedig a felforgató szándéku törekvés kihangsúlyozott jelszava az „*ősi reformátusság*“ itt ez az eset forog fenn. Rámutatott Domokos László presbiter arra is, hogy az egyház kebeléből kilépni szándékozó volt egyháztagok, ugyanezen törvény 24 és 25-ik szakaszai értelmében még öt évig tartoznak elhagyott egyházuknak adót fizetni s így népbolondítás azzal ámítani a református híveket, hogy nem tartoznak többé a református egyháznak adót fizetni. A nagyváradi presbitérium a megtévesztett hívek felvilágosítására az egyház hivatalos lapjában a „Református Híradó“-ban egy, a kérdés minden oldalát tárgyilagosan megvilágító cikket fog közölni és a hívek között terjeszteni.

Dr Olasz Béla a nagyváradi presbitérium érzelmeinek adott erőteljes kifejezést akkor, amikor lendületes és közvetlen szavakkal köszönte meg a püspök-lelkészelnöknek és főgondnoknak, eddig tett intézkedéseit.

Szószerinti szövegében ideiktatjuk Szabó Lajosnak, mint a „réti“ parochiális kör vezetésére kirendelt segédlelkésznek a hívekhez intézett következő felhívását:

A réti református testvéreinkhez!

A Püspök ur 28—1928. az esperes ur pedig 57—1928. sz. rendeleteikkel f. évi jan. 27-iki joghatállyal a réti parochiális körbe rendelték ki

E két kirendelő végzéssel kezemben, utamnak kezdetén... gondolkozom.

Honnan is indulok? ... Hová akarok eljutni? ... És hogyan megyek? ...

Kiinduló pontom az: *engedelmesség!* Mint theológus sokat hallottam erről, de ennek mélyebb jelentőségét csak most kezdem érteni. Ha régi jegyzeteimet olvasgatom, egyes sorok szinte megragadják lelkemet. [Egyh. tört. feljegyzésekből]

„Az engedelmesség a legtökéletesebb erkölcsi erény, melyre csak erkölcsi öntudattal, fölényes lelki szabadsággal felruházott ember képes“ ...

... „Aki gyakorolni tudja, arra csak kitüntetés, az igazi nagyság csálhatatlan bizonyítéka“ ... Egy másik helyen tovább olvasom...

... „Az engedelmesség valódi szabadság birtokába juttat, mert gyökere, táplálója a szabadságnak. Nem lehet szabadnak mondani az olyan embert, ki mindig csak a saját akaratát követi. kinek folyton védekeznie kell mások véleménye, tanácsa és akarata ellen. Az ilyennek nincs önállósága. Rabszolga! Sok szeszély, képzelődés, megcsontosodott rögeszmék rabszolgája“ ... Péter apostol lelkesedve kiáltja fülébe minden idők emberének; „lelketeket tisztítsátok meg a szeretet engedelmessége által“.

Isten megalázza magát, emberré lesz, hogy minket fölmagasztaljon. Örökértékű példát állít föl nekünk, hogy nagyságunk utja az alázatos engedelmisség.

Ez az én utamnak kezdete, a cél pedig ahová menni akarok az: *igazság*. „Én vagyok az út, az élet és igazság” ... „aki engem követ nem jár sötétségben” ... Az emberi élet igazsága abban áll, hogy az ember szeresse embertársát úgy mint önmagát, Istent pedig mindenképp felett. Tudom, hogy az *igazságnak utja nehéz*, nagy akadályokkal terhes, hogy az *igazságnak utja a szenvedésnek utja* ... és céloim mégis az *igazság*, mert tudom, hogy ez a *lélek otthona*, ahol az egyesek és népek a sóvárgott megváltásra, megújulásra találnak.

Református testvéreim! Gyűlöletet, bosszúállást, irigységet, rágalmazást, stb. nem ismerek! Veszedelmes szavaknak tartottam mindig. De hiányoznak ezek a szavak az evangélium szótárából is. Nem lenne nyugodt lekiismeretem, ha ma gyűlölnék, rágalmaznék stb. és holnap az ellenségeinek megbocsátó, engedelmes Krisztus nevében szeretetet hirdetnék.

Az én fegyverem, amit kezemben tartok ezen az úton a *szeretet!* Szeretem az Istent és szeretem az ember. *Szeretem egyházamat*, melynek multja oly szép, s ez a mult szól hozzám most is és figyelmeztet és én szívemnek utolsó dobbanásáig hű maradok hozzá.

Engedelmisség ... igazság ... szeretet ... ezek az én utielző lámpásaim, ezekkel világítok utam kezdetén. Adja a hatalmas Isten, hogy megtaláljam, akiket keresek!

Oradea—Nagyvárad, 1928 jan. 28.

Szabó Lajos s. k.,

szenljebbi ref. lelkész, a réli parochiális kör s. lelkésze.

Reméljük, hogy az ősi református egyházunk fölött örökdő isteni gondviselés meg fogja szégyeníteni az amugvis ezer sebből vérző egyházunk gyengítésére és belső békéjének felforgatására irányuló törekvéseket.

Szegényeink gondozása.

I.

Anyaszentegyházunkban — Istennek hála — megindult az áldásos munka, hogy az ősi, de nagyrésztben megürült keretek minél több lelki tartalommal teljenek meg, hogy az intézményes egyház lelki egyházzá alakuljon át. Az Ur Lelke egyre jobban áthatja a vezetők és a hívek lelkét. De ez a munka ma még csak előkészítő jellegű, hiszen a gyermekek és az ifjuság körében folyik és eredménye csak évek múlva fog meglátszani. Viszont van több olyan munkamező egyházunk és gyülekezeteink életében, melyek ma még teljesen parlagon állanak, pedig rajtuk korábban lehetne gazdagon aratni. Ilyen a csaknem egészen elhanyagolt, sőt elfelejtett diakonia, a szegények és betegek gondozása.

Nem a lelki gondozást értem, hanem szegény hitsorsosainknak segítését, gyámolítását. Nézzünk bele gyülekezeteink életébe: mit teszünk mi a gyülekezet szegényeiért? Milyen csekély összegeket vesznek fel a presbyteriumok erre a célra az évi költségvetésbe! Sőt nagyon sokszor semmit. Van pénz, mert kell lenni mindenre, de erre alig jut több a semminél. Érdemes volna az egyes egyházak költségvetéseiből egy összesítő kerületi kimutatást készíteni, hogy döbbennék meg tőle, milyen keveset áldozunk szegény testvéreinkért. Ma nem a gyülekezetek, hanem egyedül a lekipásztorok végzik ezt a munkát, amennyire tőlük telik. A tiszteletes urhoz fordul minden helybeli és idegen szegény, a tiszteletes asszonyt keresik fel a szegények és betegek élelemért s az általuk megkivánt jobb falatokért. A papi család végzi az egész gyülekezet helyett a szegény gondozás elhanyagolt feladatát.

Csak természetes következmény lett, hogy ezt a legjellegzetesebben keresztyén munkát mások sajátították ki és folytatják az egyház helyett, sokszor tőkét kovácsolva maguknak belőle. Gyakran éppen velünk ellentétes világnézetűek (nem keresztyén egyesületek, szabadkőművesek stb.) vagy keresztyéntelen általános jótékony testületek s az általuk elért eredményeket fegyverként fordítják ellenünk.

A szegények gondozása elsősorban keresztyén munka és így a keresztyén egyház feladata, tehát a mi kötelességünk. Maga az Úr Jézus jelölte ezt meg, mikor az ötezer ember megelégitése előtt így szólott tanítványaihoz: „Adjatok nekik enni tí!” Az őskeresztyének megható módon teljesítették ezt a meghagyást, midőn megosztották mindenüket és így Krisztus tanait életté változtatták. Mi is azzal tehetünk bizonyosat afelől, hogy krisztusi lélek van bennünk, hogy mi Krisztuséi vagyunk, ha valóban gyakoroljuk a testvériséget, ha egymás terhét örömmel hordozzuk, gondját kész szívvvel felvesszük. A gyülekezet szegényeinek az egyházközség, vagy a gyülekezet tagjai által való rendszeres, megszervezett támogatása, gondozása nélkül lehetünk jó ígehirdető, vagy adminisztráló egyház, jó iskolafenntartó testület, de nem vagyunk a keresztyénséget gyakorlatilag is megvalósítani akaró tanítványok gyülekezete.

Ha maga az Úr Jézus követése, vagy az igazi keresztyén egyház eszménye nem is lelkesítene erre bennünket, a saját érdekünk, létünk parancsolja. Eljött az idő, midőn anyagiakban is meg kell mutatnunk, hogy nemcsak kérünk hiveinktől, hanem tudunk, legalább egyeseknek adni is. Gondoljuk meg, hogy milyen erő van ebben azokra nézve, akik között a szekták, a hitetlenség, a kommunizmus legjobban hódítanak. A szektáknak ez az egyik eszközük ellenünk és erre hivatkoznak, mint bizonyosságra, hogy nem vagyunk igazi keresztyének. A hitet-

lenek pedig a keresztyénség értéktelenségét akarják e mulasztásunkkal dokumentálni. Hány lelket tarthatunk meg nemcsak a megsegítettek közül, midőn megéreztetjük velük, hogy a mieink, testvéreink, Krisztus nyájának tagjai, — hanem másokat is, ha látják, hogy az egyház nemcsak hirdeti, nemcsak várja, hanem cselekszi is a jót.

Szégyenkezve gondolok rá, hogy mennyire elhanyagoltuk, sőt elfelejtettük ezt a kizárólagosan keresztyén munkát. Szivtelenül felhagytak vele elődeink és balgán, vagy könnyelműen kiengedték a kezükből. Meggondolatlanul hagyták, hogy helyettük mások végezzék és vele — gyakran az ellenségeink — erősödjének. Rá kell végre eszmélnünk, hogy ezt a feladatot, amit Krisztus bízott reánk, tovább hanyagolnunk nem lehet! Ne mondjuk mentségül, hogy sok a terhünk, nem telik erre is, mert ezzel csak magunkat áltatjuk. Ha hitünk van, az Úr meg fogja mutatni a forrásokat és eszközöket, melyekkel ennek a tisztünknek is megfelelhettünk, mert ennek betöltése neki tetsző cselekedet lesz. Én hiszem Pál apostol szavát: „Mindenne van erőm Krisztus által aki engemet megerősít!” Bizom benne, hogy anyaszentegyházunk is meg fogja tapasztalni!

Debreczeni István.

Sass Béla

Mélyen megrendült lélekkel értesültünk a szomorú hírről, hogy a debreceni theológia kiváló tanára, az egyetemes magyar református egyház egyik erős oszlopa: Sass Béla az Úr hívó szavára elköltözött közülünk. Talán senki sincs kerületünk lelkészei között, aki ne ismerte volna. Az újabb nemzedékek tanítványai, az idősebbek kortársai, a vezetők munkatársai voltak.

Egy negyedszázadot töltött a kollégium szolgálatában s professzora maradt az állami egyetemnek is; tanári működése összesen 38 évre terjedt. De munkásságának nagyobbik része a katedrán kívül folyt le. Életét a kollégium, az egyházkerület és az egyetemes egyház háromságának áldozta oda. A kollégium igazgatóságának megszervezésétől fogva másfél évtizedig volt jegyzője és e tisztségében az ősi főiskola gazdasági ügyeinek és adminisztrációjának vezetője. Hosszu évtizedeken át értékes munkát végzett az egyházkerületben, előbb mint jegyző, majd mint tanácsbíró. Aki csak egyszer hallotta őt, midőn javaslatait előterjesztette, vagy védelmezte, az mindig emlékezni fog szabatos, pontos szövegezéseire és erős logikával csoportosított gazdag érvelésére. Habár többször megtörtént is, hogy a hangulat, vagy szenvedély hatása alatt a többség elvetette javaslatát, a következők leggyakrabban neki adták igazat. Egy ideig szerkesztette a Debreceni Protestáns Lapot is. Egyetemes egyházunkért a konventen és a zsinaton fáradozott harminc éven át, mint vezető jegyző, mint ilyen, a gyűlések előkészítője és az elnökségnek nélkülözhetetlen munkatársa. A legutóbbi törvénykönyvünket is ő állította össze. Benne olyan munkaerőt vesztettünk, akif nehezen lehet pótolni.

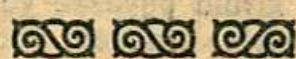
A legtöbbünk emlékében mint tanár él és élni fog egész életünkben eredeti egyéniségével, imponáló alakjával, ritmikus járásával és még a közönséges beszédben is dallamos hanghordozásával, melyben szinte mindig ott zenélt a héber beszéd dallamos hangsúlya. Nagyon magasan fölötte állott tanítványainak s éppen azért komoly tisztelettel vették körül. Rendkívül pontos és precíz volt és ilyen tudást is követelt.

63 éves korában távozott el. Hónapok óta tartó betegeskedése után január hó 16. megoperálták. Utána jobban lett, de 18-án rosszabbra fordult állapota és 19-én bevégezte Isten életét. A kollégium disztermében ravatalozták fel; temetése 21-én délelőtt volt.

Áldó emlékezettel gondolunk reá és hisszük, hogy az Atya megadja neki az élet koronáját. D. I.

BELMISSZIÓ

Missziói nap Érabrányban.

Az érabrányi ref. egyház szép és felemelő missziói napot rendezett folyó évi január hó 24-én déltől másnap délig az egyházmegye belmissziói bizottságának közreműködésével. Szeretetteljes, de határozott bizonyoságtételek hangzottak itt el egy templomban, mint a vasárnapi iskolában, az esti bibliaórán, valamint a presbyteri ülésen másnap. Nagy volt az érdeklődés, buzgó vágyakozás ragyogott a szemekből s hogy komoly hatást gyakorolt a hallgatókra megmutatta az, hogy 25-én este az előbbi estén résztvevő ifjúságból eljött hozzám 3 ifjú azzal a kéréssel, hogy tartsanak rendszeres esti bibliaórákat az ifjúság részére. Hogy mit jelentett e kedves meglepetés rám nézve, csak úgy érthető meg, ha elárulom, hogy ez ifjak lépése által egy régóta táplált és munkált, de eddig eredménytelen tervem lépett a megvalósulás stádiumába: az ifjúság tömörítése a biblia körül.

Mindezeket pedig legfőbbképen azért mondom el, mert ez a belmissziói bizottság a múlt egyházmegyei gyűlés alkalmával felajánlotta szolgálatát a kebelbeli gyülekezeteknek egy-egy általok rendezendő missziói nap keretében. Erre szeretném most is felhívni a figyelmet. Amely gyülekezetben valamelyes belmissziói munkát akar megkezdeni valaki, vagy ahol a meglevő munkaágakat fellendíteni kívánnák lelkipásztortestvéreink, ahol nyomott a hangulat, üresek a templomok, ahol a felhívó szavak csak pusztában hangzanak el, ahol többre vágyakoznak vagy feljebb akarnak emelkedni, ott próbáljanak rendezni egy missziói napot, mert a kegyelem Istene a legerőtelenebb szolgálatot is mégtudja áldani s még egy oktalan állatot is fel tud használni országterjesztésére. Nézd, jönni akarnak hozzád, testvérem a kedves gyermekek, a drága ifjak, jelentkezni akar nálad a gyülekezet, hogy vezesd őket Jézushoz, a világosságra, csupán egy bátorító szóra várnak, amelyet ép talán egy ilyen kedves nap által akar Isten közvetíteni!

Érabrány.

Debreczeni László,
belmissziói előadó.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Szemelhy Gézané sz. Czapek Ilona életének 41-ik évében, hosszas szenvedés után január hó 28-án elhunyt. Temetése január 31-én délelőtt 11 órakor volt a Biharmegyei Közkórház halottas házából. Koporsója fölött Sulyok István püspök hirdette az örök élet vigasztaló evangéliumát, sirjánál pedig Csernák Béla egyházkerületi főjegyző mondott bucsuszavakat. Az elhunytban dr Szemelhy Géza egyházkerületi titkár hitvestársát gyászolja. Vigasztalja meg az Úr a megtört szivü gyászolókat.

Dr Keresztszeghy Lajos ügyvéd, a szatmári ügyvédi kamara volí elnöke, munkás élete 72-ik évében, hosszú szenvedés után, január 16-án csendesen elhunyt. A szatmári egyházmegyének hosszabb időn át kiváló ügyésze volt, ki lelkes buzgósággal szolgálta az anyaszentegyház érdekeit. Minden munkásságában nagy akaraterő, törhetetlen kitartás és önzetlenség jellemezték. Élete végén sok csalódás, testi és lelki szenvedés érte, melyektől a halállal váltotta meg az Úr, aki adja meg neki a teljes békességet.

Id. Borbély Sándor selymesilosvai lelkész, a szilágyszolnoki egyházmegye tanácsbirája és számvevője 64 éves korában, hosszú és kínos szenvedés után Kisvárdán január 8-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Egyházában, hol 35 évig szolgált, az építés, alkotás embere volt. Élete utolsó művei templom- és iskolaépítés voltak. Az elsőt bevégezhetette, de a másikat már nem. A templomszentelési ünnepély után, melyen a múlt év október 30-án már roncsolt testtel vett részt, ágyának esett. Kisvárdán lakó kórházi gondnok fiánál keresett gyógyulást, de csak a halálban adta meg számára Isten. Különösen az ifjuság nevelésében volt nagy talentumokkal megáldott szolga. Özvegye, nyolc gyermeke — köztük Borbély Sándor dengelegi lelkészársunk — és unokái gyászolják. Vigasztalja meg őket a kegyelmek Istene.

HIREK

Bunyaszekszárd ünnepe. Lélekemelő bensőséges örömnépe volt Bunyaszekszárdnak. A 8 év óta üres lelkészi állást végre Tőkés Gyula levita lelkészrel január 29-én betöltötték. A beiktatást maga Zöld Mihály esperes végezte. A kis rozoga templomot áhítatos csöndesség és buzgóság töltötte be. Zöld Mihály esperes lépett a szószékre s imádkozott, hittel, szivből. Lent az urasztalnál mondotta el beiktató beszédét, amit a gyülekezet lélekzetvisszatartva hallgatott. Rö-

viden vázolta Bunyaszekszárd történetét a mai napig. A hit, remény és szeretet boldogító kincseinek a hatásáról beszélt lélekből hatásosan. Beiktató beszédének végeztével a szentírást nyújtotta át Tőkés Gyula lelkésznek, aki az átvett bibliával lépett a szószékre s mondotta el rövid, de kedves építő beköszöntő beszédét. A beköszöntő beszéd után Gyökössy József volt bunyaszekszárdi s az utóbbi években az egyháznak felügyelő lelkésze üdvözölte az új lelkészt a

bánati papság és a gyülekezet nevében Isten áldását kérte működésére. Istentisztelet végzése után az új parochia elé vonult a gyülekezet s ott Gyökössy József bégamonostori lelkész egy rövid beszéd és imával felavatta az új lelkészlakot. Ebéd után presbiteri gyűlés volt. Bunyaszekszárd életében minden esetre nevezetes nap volt jan. 29-ike, ahol esperes már évtizedek óta nem jelent meg. A mostani esperesi kiszállás mély nyomokat hagyott a bunyaszekszárdi hívek lelkében.

Szabolcska Mihály új verseskönyve. A Magyar Tudományos Akadémia, mely a nemrég tiszteletbeli tagjává választotta Szabolcska Mihályt, most a kiváló költőnek új verseskötetét fogja kiadni. A kötet elkészítésével az Akadémia a Szilveszternyomdát bízta meg.

A pápa egy encyclikát bocsátott ki legújabbán, melyben a keresztyén felekezetek együttműködését — amit a protestáns egyházak vezetnek s mely a múlt nyáron Lausanneban tartotta világszínatát — helyteleníti és mindenkit a maga trónjához akar visszatéríteni. Fájdalmasan szomorú elfogultság és antikulturális törekvés a világ szellemi fejlődésével szemben. Milyen nagy-szerű perspektíva nyílnék és áldásos együttműködés származnék abból, ha a római egyház a többi Krisztust követő felekezeteket magával egyenjoguaknak ismerné el.

A harmadfél évszázados halálából feltámadott *borosjenői* anyaegyház egyszerű imaházát a múlt év nov. 20-án avatta fel a nagyszalontai egyházmegye vezetője. Az avató imát Kassay Béla esperes, az alkalmi beszédet Arday Aladár egyhm. főjegyző

tartotta. A lélekemelő ünnepségre az egész missziói területről összesereglettek a hívek s az istentisztelet után tartott presbiteri gyűlésen elhatározták, hogy addig is, míg az agrárreform útjain nyert, majd visszavett földjeinek végleges birtokába visszajutván az egyház, a lelkészi állást rendszer lelkésszel betölthetik, a fontos missziói munkába egy segédlelkészt állítanak, ki az erdőhegyi lelkész felügyelete és irányítása mellett végzi áldásos tevékenységét. A segédlelkész illendő eltartásáról dicséretes áldozatkészséggel maguk gondoskodtak a hívek.

Református szeretetház Budapest mellett. Pesterzsébeten kegyes alapítók adományainak felhasználásával megalakult a „Gróf Bethlen Kata református árva- és szeretetház-egylet“, mely létesítendő intézményei számára lekötött egy 47 1/2 kat. hold szántó, szőlő, gyümölcsösből s a rajta levő urasági stb. épületekből álló birtokot Budapesttől 13 kilométernyire azzal, hogy ez évi február 1-vel megnyitja a szeretetházat olyan családtalan öregek számára, kiknek szeretetteljes gondozásra van szükségük.

Az első magyar misszionárius nő megérkezett működése helyére. Molnár Mária, a győri egyház volt diakonisszája az első magyar református nő, akit a külmisszió nagy munkájára hívott el az Úr. Augusztus 14-én szentelte fel Ravasz László püspök a Kálvin-téri templomban a Keresztyén Szövetségesek világszínképének alkalmával. Másnap Németországba utazott Liebenzellbe, hol még egy ideig a missziói iskolában képezte magát. Onnan december 14-én indult

utnak másodmagával, egy német misszionárius nővel. Franciaországon és a Földközi-tengeren Szezi-csatornán keresztül mennek a Csendes-oceánban Új Guinea fölötti Manus szigetére. Isten segítse őt nehéz munkájában.

Rövid hírek. Az ünnepnapokra eső vásárokat Budapest városi tanácsa hétköznapra tette át. — Takács Dezső köveskálilakos egész vagyonát a pápai főiskolára és nőnevelő intézetre hagyományozta. — Kiss Sándor volt ujlétei lelkészt, Kiss Ferenc egyet. tanár fiát január 8-án iktatták be földesi lelkészi állásába. — A dr Tóth Lajos lemondásával megürült fizsántuli ker. világi főjegyzői tisztséget dr Vásáry Istvánnal töltötték be.

Felhívás és kérelem. Torró Miklós lelkésztestvérünk Brailából a szilágypaniti egvházközségbe költözködven, új állomáshelyén két hét múlva tüdőgyulladásban 1927 utolsó napján az Urhoz

költözött. Feleséget 5 gyermeket hagyott szomorú özvegyiségben és árvaságban és szegénységben. Keresztyéni kötelességük, hogy elhagyatottságában az özvegyet árváival sürgősen támogassuk. (Gal. VI. 10.) Ki, amivel tud, enyhítsen a sorsán. Az összes lelkészekhez fordulok e sorokban, továbbá az összes keresztyén szövetségekhez, hogy pénz- és természetbeni adományukat küldjék sürgősen a mélyen sujtott család részére, *Kádár Géza* espereshez Zălau - Zilah jud. Sălaj. Szilágymegye. Keresztyén testvéri üdvözléssel: *Pálffy István* ref. lelkész. — Amidőn e felhívást közöljük, egyben jelezzük, hogy az adományokat lapunkban nyugtázzni fogjuk.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Gy. J. Bégamonostor Köszönjük az értesítést. A szigetfalui papválasztás széljegyzeteit elolvastuk, azonban nem közölhetjük.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 207—1928. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnok.* A kultuszminisztérium 2639—1928. sz. rendelete értelmében mindazon Lelkész urak, akik a f. évi január 1-től kezdve szolgálati idejöknek megfelelően magasabb korpóllékre jogosultak, teljes szolgálati idejüket, illetve szolgálati idejöknek kezdőpontját esperesi igazolvánnyal hivatalosan bizonyítani kötelesek. Felhívom az érdekelt Lelkész urakat, hogy ezen román nyelvű esperesi igazolványt, vagy a magyar nyelven kiállított igazolvány hitelesített román fordítását hivatalomhoz mielőbb küldjék be, mert ellenkező esetben a korpóllék emelkedés a minisztérium által nem vétetik figyelembe. Megjegyzem, hogy hivatalom az érdekelt Lelkész urakat ezen kívül még névszerint is föl fogja ezen igazolvány beküldésére szólítani. Oradea—Nagyvárad, 1928 február 1. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István** s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 5

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

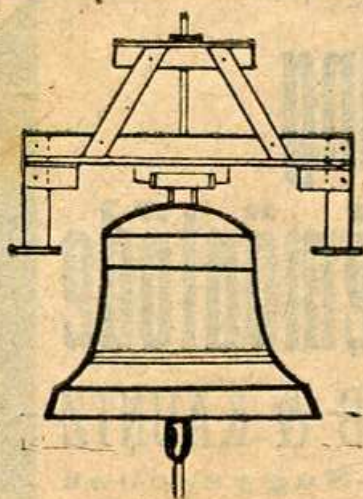
Befizetett üzletrésztőke

Lei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 5

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.

Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki

[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 5

M. st. Oficiului Parochial Református
Nagy Református Lelkesi Hivatalnak
Tinca—Tenke

Értesítés.

Kisbetűs Énekeskönyvek most már újból korlátlan mennyiségben raktáron vannak és azonnal szállíthatók. Ára 82 Lei, 10 példányon felüli rendelésnél 75 Lei.

A **nagybetűs Énekeskönyvek** ára továbbra is 98 Lei, 10 darabon felüli rendelésnél 91 Lei.

Szállítási és csomagolási díj önköltségen lesznek felszámítva.

Teljes tisztelettel

Béres Károly,

egyházker. bizományos.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltnék. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 5

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat garantált békeöntözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMATUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Lejelenik minden héten szombaton.

Indítvány tanítóink érdekében.

„Egymás terhét hordozzátok és úgy őrültsétek be a Krisztus törvényét.” Gal. 6. r. 2. v.

Mindnyájunk előtt ismeretes tanítóink nyomoruságos helyzete. a bizonytalan jövő aggodalmaitól állandóan zaklatott tanítóink legnagyobb küzdelmüket az anyagi gondokkal vívják.

Ha látjuk őket futkosni az életszükség után, a költő által megénekelt kopott kabátban, ha belépünk családi hajlékukba s a családfőt nehéz gondban fejét lehajtva, gyermekeit olyan ruházatban találjuk, mit rájuk a szükség aggatott, keserőséggel telik meg a szívünk s azt kérdezzük, miért kell ennek így lenni. Felelet: azért, mert az államsegély ígéret, a kultúraadó lett* füstbe ment terv, a fizetésrendezés pedig a gyülekezetek kötelességévé tétetett. Sajnos, az egyházak a rendezést belátható időn belől aligha csinálják meg. Az egyik nem tudja, a másik akarja, a harmadik nem is tudja, nem is akarja. Pedig ez így sokáig nem maradhat, mert van a tűrésben is határ. Mi tanítóinkat nyomorogni, iskoláinkat pusztulni nem hagyhatjuk. A ref. társadalomnak meg kell mozdulni, áldozatos cselekedetekre fel kell buzdulni. Az a nagy kérdés, e megmozdulást ki fogja megindítani. Ki más, mint a lelkipásztorok. Ti vagytok e földnek savai, ha a só megízeltlenül, mivel sózatik meg, nekünk mondja ezt az irás. Nekünk kell az izesítő sónak, az erjesztő kovásznak szerepét teljesítenünk, nekünk kell a nyomorgó tanítók ügyét szívünkre vennünk, nemcsak buzdító szóval, de munkás kézzel, jó tettekkel, nemes példaadással is. Ők nekünk munkatársaink, testvéreink, eltudnók-é, elbirnók-é nézni nyomorgásukat tétlenül mi, kiknek esküvel fogadott szent kötelességünk nemcsak a szeretet ígéinek hirdetése, hanem a szeretet munkáinak fölünk

* Csak részben (Szerk.)

telhető gyakorlása is. Munkára hát; a jövő itél felettünk! Tegyük meg annyit, amennyit megtehetünk, tegyük ezt szívesen, hogy mások is látván jócselekedeteinket, áldozatra buzduljanak s hasonló jótetteikkel dicsőítsék a mennyei Atyát.

Indítványozom: jöjjenek össze mielőbb az egyházmegyei lelkészértekezletek s mondják ki, hogy a tanítói államsegély kiutalásáig, illetve a lelkészértekezletek által megállapított időpontig, minden lelkész évi 5000 [ötezer], minden segédlelkész 2000 [kettőezer] lejt fizet be a kongruából való levonás terhe alatt, az egyházkerületi pénztárba, mely összegnek fele a nagycsaládu és kevésfizetésű tanítók segélyezésére szolgál, másik fele — tekintettel az eshetőségekre — ref. tanítói alap címen tőkésítetik. A felvételt az egyházmegye által lelkészekből és tanítókból kijelölt bizottság eszközli. A részletkérdéseket az egyházmegyei lelkészértekezletek határozzák meg, eleve kijelentik azonban, hogy ez a segély csak a tanítókat és nem az iskola-fentartó egyházakat illeti.

Indítványomat a nagybányai egyházmegye lelkészi értekezletéhez s általa a többi egyházmegyék lelkészértekezleteihez beterjesztem s elfogadását kartársi szeretettel kérem.

Magoss Ferenc,

nagybányai egyházmegyei lelk. ért. elnök.

~~Szegényeink gondozása.~~

II.

Cikkem mult számban közölt első részében a szegények gondozásának szükségességére igyekeztem rámutatni, a jelen sorokban pedig e munka végrehajtását, hogy úgy mondjam: módszereit akartam röviden vázolni.

A legelső teendő, hogy minden egyház vegyen fel a költségvetésébe erre a célra valami összeget. Mindenesetre olyat, ami arányban áll más szükségletekre beállított összegeivel. Nem tartom ugyan ideális megoldási módnak, hogy erre nézve kényszert alkalmazzunk, de mert tudom, hogy sok vonakodó, hivatása magaslatán nem álló presbyteriummal szemben kikerülhetetlen, szükségesnek vélem ezt egyházmegyei vagy kerületi határozattal biztosítani. Ott, ahol nincs szegény-alap, vagy mert — mint legtöbb helyen — valóban szegény, kell, hogy minden egyháznak álljon rendelkezésére bizonyos anyagi erő legalább a legszükségesebb segítség nyújtásra.

Másik munka a természetbeniek gyűjtése. Kisebb gyülekezetekben — jól tudjuk — ez a legcélravezetőbb mód. Aratás után, az őszi termények betakarítása után egy kis jóakarattal össze lehet szedni annyit, amennyiből a szegények legnélkülözhetetlenebb tápláléka egy évig kitelik. Tudok egyházközséget, ahol számbavették a gyülekezethez tartozó szegényeket és néhány nap alatt összegyűjtöttek annyi természetbeni adományt, amennyiből egész éven át ellátták őket. Amit egy gyülekezet megtett, miért ne tudná megtenni mindegyik? Akárhányszor is vesszük igénybe hiveink áldozatkészségét, soha sem apad ki. Egy-ugyanazon célra talán nem mindig szívesen adnak, de minden kérő szónak van eredménye, mert egyik ember előtt az egyik, másik előtt a másik cél rokonszenves. A gyámoltalan szegények ügye pedig minden igaz keresztyénnek szíve szerint való kell, hogy legyen.

Éppen ezért a szegények gondozásának ismét másik módja a gyülekezet tagjainak segélyező munkája, az egyénenkénti segélyezés. Sokan bizalmatlanok a közös jótékonyági akciók iránt. Kétkedve és gyanakodva adják különben szívesen szánt adományukat, hogy vajjon rendeltetési helyére fog-e jutni. Ezeket legjobban azzal nyugtathatjuk meg, ha alkalmat adunk nekik, hogy közvetlenül tegyenek jót. Minden nagyobb gyülekezetben vannak egészen elesett szegények elgyengült öregek, betegek, gyermekágyas anyák, akikre a természetbeni adományoknál is nagyobb jótétemény, ha naponta csak egyszer is rendszeren elkészített eledelben részesülhetnek, ha egy-egy jó ebédet kaphatnak. A városi népkonyhák szüksége másutt is megvan és ezt sokkal keresztyénibben lehet elintézni a hivek által való személyes ellátás által. Az erre önként vállalkozók naponként felváltva sorban megvendéglélnék a szegényeket, adva, vagy küldve nekik egy-egy ebédet. Mennyi áldás származnék ebből, hány szegény betegnek lenne könnyebb a fájdalma és hány jóltevőnek izesebb a saját eledele! Vannak — talán a legtöbb egyházban — akik eddig is gyakorolták a jóltevésnek ezt a módját, de mennyivel nagyobb erő volna ebben, ha nemcsak egyesek, hanem maga a gyülekezet tenné azt! Ez a munka természetesen a nők feladata. Ma nőegyletek alakítása nehézségekkel jár, amellet az egyletek sokszor egyesületesi játékká válnak, amelyben a hiuság, egyesek érvényesülni akarása, az elsőségért való verseny stb. könnyen megássák a legnemesebb szándéknak is a sirját. Célravezetőbb tehát bibliakörök szervezése buzgó, hívő asszonyokból. Ezekben természetesen a lelki élet ápolása legyen a főcélunk, de a vallásosságot a szegények gyámolításában gyakorlativá tehetjük.

Hogy azonban ez ne csak hangulat kérdése, vagy időnként fel-lángoló lelkesedés legyen, hanem állandó munkává, gyülekezeti éle-

tünk és egyházunk rendszeres feladatává válják, meg kell szerveznünk. Olyan szervet kell alkotnunk, melynek ez legyen a kizárólagos munkaköre és akkor is gondoskodjék elvégzéséről, ha önkéntes vállalkozók nem volnának. Nincs szükség rá, hogy magunk találjunk ki új szerveket; meg voltak az őskeresztyénségben a diakonusok és diakonisszák tisztségében. Állítsuk vissza ezeket, válasszunk ma is a szegényügy ellátására diakonusokat és diakonisszákat. Az ő kötelességük lenne a szegények összeírása, nyilvántartása, a róluk való gondoskodás intézése, az ellátásukra, segítségükre szükségesek előteremtése, az adományok elosztása, az ellenőrzés, vagyis mindaz, ami ebbe a munkakörbe tartozik. Ezeknek a tisztségeknek újra beállításával a főcél mellett több hasznos célt is szolgálhatunk. A gyülekezeti életben mindenkinek munkát, megbízást kell adni, aki csak valamire felhasználható. Ezzel jobban megéreztetjük vele, hogy az egyház testéhez tartozik, mintha örökös passzivitásba kényszerítjük. A legtöbb gyülekezetben vannak kegyes, buzgó lelkek, férfiak, akik azonban a presbyterségre a régi presbyteri ideologia szerint nem alkalmasak, de ezt a kifejezettebben lelki munkakört jól be tudják tölteni. Mennyi haszonnal jár ezeknek a foglalkoztatása! Aztán a presbyterek korlátozott száma miatt hányan nem juthatnak be sokszor a legértékesebbek közül az egyház kormányzó testületébe? Egy-egy választás alkalmával látjuk, midőn szívünk szerint való hivatásosokat ki kell hagyni belőle. Mennyire megkönnyitené a helyzetünket, ha diakonusokul megválaszthatnánk! Hány nem teljesült vágyat, törekvő ambíciót ki tudnánk elégíteni! A diakonusi évek valóságos előkészítő iskolák volnának a presbyterségre is. Ezalatt mi is jobban megismernénk őket, hitüket, lelküket, munkakészségüket és kiválogathatnánk az alkalmasokat és alkalmatlanokat. A nőknek az egyházi munkába való hivatalos beállítása, a gyülekezeti élet elevenedését, gazdagodását eredményezné. Sok gyülekezetben így is áldásosan fáradoznak; miért ne adnánk meg nekik az egyház hivatalos szankcióját és elismerését is?

Nagyjából ezek azok a főbb módok és lehetőségek, melyekkel elhanyagolt szegényügyünket ismét intézményesen lehetne az egyház életébe kapcsolni. Nem állítom, hogy mindenütt mindenik mód célravezető. Itt az egyik, ott a másik felel meg a helyi viszonyok szerint, de vannak gyülekezetek, melyekben mindegyiket sikerrel lehet használni, mert szükség is van a nyomor nagysága miatt mindegyikre. Mint minden munkához azonban, úgy ehez is lélekre van legnagyobb szükség. Isten lelkétől vezetett és Krisztus szeretetétől áthatott lélekre!

Debreczeni István.

Képek.

„Ha gyógyítani akarunk, ismernünk kell a betegséget“.

Valamelyik nap egy nagyon szép képet láttam. Mosolygó barackok, körték, almák voltak ráfestve. Annyira hű volt, hogy szinte beleharapott a néző. Nem is volt más hibája, csak: festve volt.

Nem olyan régen, egy gyűlésen a többek közt hatalmas beszédet hallottam iskolaügyről. A szónok ajkáról peregtek a szebbnél szebb gondolatok, a gyönyörű hasonlatok, allegorikus kifejezések egymást érték. Az előadó hatalmas, mély basszusa betöltötte a termet. A többek közt ilyeneket mondott: „Az iskola ma még inkább mint valaha, a mi református sionunk büszke vára. Ma az iskolaügy nem magánügye az egyháznak, hanem közügy, kulturügy, nemzeti, faji, nyelvi létkérdés. Nem hagyjuk el az iskolát, semmi áldozattól nem riadunk vissza, ha azok fenntartásáról van szó. Minden dicséret és elismerés megilleti derék tanítóinkat, kik hűségesen kitaranak és szolgálják e nagy ügyet. Büszkéek vagyunk iskoláinkra. Mig élünk, mindig szívünkön viseljük ez ügynek minden gondját, baját“. És így tovább. Csodaszép volt. A szónokot megéltjenezték. Beszédét jegyzőkönyvbe iktatták örök emlékül. Gyönyörű volt, csak az az icipici hibája volt, hogy: beszéd volt. [A szónok bizonyosan legalább két évről hátralékban van az egyházi adójával]

Egy vicclapban láttam. Egyik kép egy sovány, nyomorúságosan vékony embert ábrázolt. Házaló zsidóhoz hasonlított. Zsebe sárgarépával volt tele. A kép alatt a következő szöveg volt olvasható: — „Kegyed talán bicsérdista? — „Nem kérem, én felekezeti tanító vagyok“. A kép talán tulzott egy kicsit, de sok benne a valóság.

Az egyházak [tisztelet a kivételeknek] mindent megtesznek a tanítók fizetésrendezése ügyében. Gondoskodnak, hogy ne jussanak koldusbotra a „nemzet napszámosai“. Aki figyelmesen végig olvasgatja a hivataloslap pályázati hirdetéseit, igazolva látja ezt. Szebbnél szebb fizetések csábítgatják az örökké fizetéséhes tanítókat. Csoda, hogy le nem tapossák egymást a tolongásban. De aki a sorok közt is tud olvasni, megláthatja mind-egyikben ezt a tételt: „Szép kilátás a temetőre, értéke 30,000 Lei“.

Az állam az ő speciális okaira tekintettel törvénybe iktatta, hogy a felekezeti tanítók sem kevesebbek, mint az államiak és ugyanolyan fizetést érdemelnek, mint azok. Az egyházi hatóságok kivitték, hogy a felekezeti tanítók elégedjenek meg azzal a fizetéssel, amit kapnak. És ha talán nem lennének megelégedve, panaszkodni ne merjenek, vagy ha már mindenáron panaszkodni akarnak, hát csak panaszkodjanak. De vegyék figyelembe, hogy kultur-munkát csak akkor végeznek, ha fizetést nem kapnak.

Z. faluban a 30. törvénycikk hatása alatt fizetésrendezés történt. X. Y. tanítónak, aki egyuttal kántor is, a fizetése volt: 24 hold föld, amiből 10 hold kényszerbérleti és minden adóját

ő fizeti = 12,000 Lei, 6000 Lei készpénz, összesen 18,000 Lei. Fizetésrendezés után a fizetés így alakult : 24 hold föld = 24,000 Lei, 6000 Lei készpénz, összesen 30,000 Lei. Ha a tanító nagyobb fizetést kívánna, a föld értékét még mindig lehet emelni.

Rettenetes sok bajunk van a tanítókkal, soha nincsenek megelégedve, a fizetésrendezés dacára is panaszkodnak

Ha valahol a fizetés tényleg megér 30,000 Leit, akkor lépten-nyomon a szemére vetik, hogy olyan fizetése van, mint a csanádi püspöknek, pedig nem tudom, hogy a csordás nem kap-e többet?

No de, ha nincs fizetés, van kötelesség. Ha a romlott erkölcsök javításáról, általában mindenféle javításról van szó, ha dalárdáról, ha szövetkezetekről, ha tanfolyamok tartásáról, szép-érzék nevelésről, a nyelv műveléséről, politikáról, műkedvelők rendezéséről, vasárnapi iskoláról, ha erről, ha arról van szó: az a tanítók szent kötelessége.

Ha mindezeket elvégzi, de apró kívánságai kerülnek pl. az iskolát le kellene padlózni, mert nem lehet a gödrökben már járnunk, vagy az ablakokat be kellene csinálni, hogy a szél ne iratkozhassek be az iskolába vagy a tanítói lakást meszelni kellene, vagy tisztességes lakást kellene építeni, akkor az a felelet: „Na már palota kell neki“.

Ha valami igazán fontos dologról, égetően sürgős kérdésről pl. tankönyvirásról van szó és a tanítók kérik, hogy az egyházkerület segítse őket, nyomasson jó könyveket, hogy könnyítsen a szülőkön, tanulókon, tanítókon, akkor: az nem sürgős.

Ha és ki tudná elsorolni hány ha.

A napokban hallottam, hogy néhány református tanító átkérte magát az állami iskolához. Ezek az „árulók“ nem akarják, hogy az ő bőrükön kulturát csináljanak. Szegények elmennek buzakenyeret enni, pedig milyen jó gabonakenyeret adtunk nekik.

Régen nem volt ennyi üres állás és ennyi pályázati hirdetés. Minden évvel több és több lesz. Csodálatos, erre a nemesen szép pályára nem vágnak a mai fiatalok. Hej, nem olyan a mai fiatalság, mint régen!

Ezelőtt tanítóilapok is voltak. Ezekben pedagógiai kérdéseket tapasztalatokat lehetett olvasni, miből a fiatalabbak tanulhattak. Ma — minek-a? Elfelejtettek a tanítók írni, csak elégedetlenkedni tudnak.

A tanítói gyűléseken mintatanításokat is lehetett hallani, a tanítók igyekeztek tanítani és tanulni. Ma, jóformán még tanítói gyűlés sincs. Ha van is, nem tudnak csinálni semmit. Munkakedv nincs. Mert minden kérés hasztalan, minden okosabb indítvány indítványnak, ígéret ígéretnek marad. A felsőbb hatóságok feleletei: Nem lehet, nincs pénz, nem érünk rá, nem sürgős, várjunk stb.

Ma van állítólag olyan gyűlés is, ahol tanügyről van szó. De, hogy mit csinálnak, mit végeznek, arról csak a tanítók nem tudnak.

Különböző gyűlésekre tanítóképviselőül tanítókat nem a

tanítók választanak vagy küldenek, hanem az egyháztanácsok az egyházkerület ajánlatára. Képzelem, hogy védik a tanítóság érdekeit.

Olyan egyházaknak kellene lenni, ahol csakugyan közügy a nevelés, ahol nevelni akarják a gyermekeket és azok előjárósága csakugyan szíven viseli az iskolaügyet. Olyan tanítóknak kellene lenni, amilyenekről Pestalozzi álmodott és akkor ezek a képek nem lennének olyan elszomorítóan valódiak.

Kósa Károly.

* * *

Szószerinti szövegében leközöltük Kósa Károly cikkét, — két tulságosan erőteljes szarkazmussal megfogalmazott sora kivételével — hogy jobban belássanak egyházkerületünk vezetői a tanítók lelkének mélységes keserűségébe. A cikkel — bizonyos részletekben — nem értünk egyet, a torzításait is egészen enyhén írói fogásnak minősítjük, mert fiziológiailag is igaz, hogy a könnyes szem homályosan és ferde vonalakban lát. Szó nélkül azonban egy pár megállapítását még sem hagyhatjuk. Így a tankönyv-írás és iratás tényleg sürgős feladata a kerületnek, rendelkezett is ezen irányban a legutóbbi kerületi ülés, egyelőre a vallástani tankönyvekre vonatkozólag. A többi könyvre azonban e sorok írója, mint a kérdés felelős referense iskoláink jelenlegi függőhelyzetében, amikor nincs az a jövőbe látó szem, amelyik meg tudná mondani ma, hogy a működő 139 iskolánk közül, jövő szeptemberre, vagy ahhoz egy évre hány fog még működni — lelkiismeretére hallgatva nem is tett javaslatot. Mert, ha „egy évi“ szükségletéről gondoskodik a kerület, akkor olyan drágák lesznek a könyvek, hogy igazán nem lenne könnyítve a szülőkön. De, ha ismer cikkíró olyan könnyelmű vállalkozót, aki egy évi szükséglet versenyképes árban való kinyomatását is vállalja, saját rezsijében és ezt az ajánlatot komoly formában be is nyújtja a kerülethez — már a jövő héten meghirdethetjük a pályázatot. Ma ugyanis nem a tankönyvirókon, hanem a vállalkozókon van ennek e nagy kérdésnek a súlypontja. Vállalkozó hiányában mutasson reá cikkíró, hogy miből fedezze a kerület a vállalkozás kockázatát? E kérdésnél — úgy látom — cikkíró nem mérlegelt minden fontos és szükséges körülményt és a már többiben mások által is felvetett gondolat menetét nem vezette logikusan végig — azért igazságtalan a megállapítása.

A tanító képviselőkről szóló rész bántóan méltánytalan. A kerületi tanító-képviselők, közvetlen, több évi tapasztalatom tanubizonyossága szerint — igenis kivétel nélkül hűségesen teljesítik megbízatásukkal járó kötelességeiket és minden kérdéshez hozzászólnak, amihez szükséges. Természetesen hallgatnak azokban a kérdésekben, amelyekre nézve az elszigeteltség miatt szubjektívvé merevedett, bár nagyon is indokolt és érthető keserűség zuggja füleikbe az illetékes helyen elmondandó filippikák vádpontjait és ezek a tényleges és óriási nehézségek közvetlen meglátására összeomlanak és elnémulnak. Végül igaz, hogy a kerületi tanító képviselőket a gyülekezetek választják, de ez a

választás mindig azokat szokta behozni, akik kint is vezetnek, tehát élvezik a tanítóság bizalmát. De, ha ez a választási rendszer nem jó, itt a törvényrevízió pompás alkalma, tegyen cikkiró elfogadható javaslatot, de nem szabad kötelesség-mulasztással meggyanusítani a tanítóképviselőket, mert az ilyen inszinuáció valóban meg nem engedhető képzelődés

N. V.

HIREK

A Protestáns Jótékony Egyesület február 2 iki estélye anyagilag is, erkölcsileg is fényesen sikerült. Nagyvárad társadalmá faji és felekezeti különbség nélkül részt vett az estélyen. A műkedvelők nemes buzgósága és az Egyesület vezetőségének sok gondja és töredelme teljes elismerést vivott ki. Az estély bevételé a nagyvárad ref. Árvaház céljaira fordítatik.

Nemzeti bibliafosztás. Az amerikai egyházak evangélizáló titkárai Northfieldben évi csendes napjaikat tartva egyhangulag elhatározták, hogy mozgalmat indítanak, hogy a bibliát az amerikai nép egyszerre olvassa. Azt ajánlják, hogy januárban Máté evangéliumát, febr. ban János evangéliumát olvassák, naponta egy egy fejezetét. Az amerikai Bibliatársulat e célra a két év ből 1—1 millió külön példányt nyomtatott.

Dr Gyenge János által felidézett botrány címen az erdélyi református egyházkerületnek Kolozsváron megjelenő lapjában, a „Református Szemle” folyó évi február 3 iki számában a következő közlemény jelent meg: „Amint már ismeretes olvasóink előtt, Gyenge János nagyvárad segédlelkész a királyhágómelléki püspöki hivatal egyházi közérdekből áthelyezte

Nagyváradról Szatmárhegyre. — Gyenge János a püspöki rendelkezések nemcsak nem tett eleget, hanem azonkívül kihasználva a nagyvárad egyházközség réti parochiális köre egyszerű híveinek jóhiszeműségét, egyenesen felizgatta a kis gyülekezetet is egyházi főhatósága ellen. A kérdés kezd azonban egyenesen országos jelentőségű kisebbségi egyházi kérdéssé válni, miután jelenleg olyan látszata van az ügynek, hogy egyesek politikai célok szolgálatában készek a maguk javára kihasználni azt. Nem vághatunk az események elébe, tehát még nem ítélkezhetünk a kérdés ez utóbbi vonatkozása felett, abban azonban teljesen szolidárisak vagyunk a királyhágómelléki egyházkerület vezetőségével, hogy a Gyenge János-féle szabad egyházi mozgalmat, amely tisztán egyéni érdek szolgálatában áll s amely merőben ellentmond a magyar kálvinizmus belső lelki és történeti alkatának, mélyen elítéljük és visszautasítjuk. Erdélyi református egyházunk 1924 őszén tartott sepsiszentgyörgyi nagyhéten már határozott állásfoglalással utasította vissza a szabad egyház jeligéje alatt rejlő bontó tendenciájú szándékot s minden fenntartás nélkül állapította meg annak ugy hitbeli, mint erkölcsi szociális veszedelmét. A Gyenge-féle botrány figyelmeztetés arra, hogy minden időben éles szem-

mel kell vigyáznunk arra, hogy az evangéliumi szabadságot össze ne tévesszük a tultengő emberi önérzetből fakadó szabadossággal s vigyáznunk arra, hogy a lelkiismereti szabadság kérdését ne emberi belátásunk alapján, hanem Isten ígéje és a Szentlélek belső bizonyágtétele alapján ítéljük meg. A kérdésre még vissza fogunk térni."

Údo hadserege néven egy új szekta alakult Budapesten, amely szekta különösen este végzi munkáját, csoportokba verődve jár házról házra énekelni. Tagjai közé gyanus multu egyének is beálltak, akik az éjszakai énekelgetések közben 40 esetben követtek el belörést és lopást. A rendőrség elfogta őket.

A szalmári református főgimnázium öt nyugdíjérett

tanárnak február 1-én nyugalomba kellett volna vonulnia a consiliul permanent rendelkezése értelmében. A közoktatásügyi miniszter azonban, — mint örömmel értesültünk — kivételesen meghagyta őket állásaikban f. évi augusztus hó 31-ig, minthogy a tanszékekre meghirdetett pályázat teljesen meddő maradt.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. S. Belényes. Megkaptam — köszönet. Sőt kerítünk rá. — **Többeknek.** A tanítói gyorssegélyek kiosztása a jövő héten megkezdődik, egyelőre a nagyon csekély fizetésűeknek és az eddig befolyt kulturadóhátralékok szűkös keretei közt.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tarügyi: 712—1928 II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak és Tekintetes Tanítói karnak.* Mint-hogy a tanítói fizetéseknek a különböző egyházi hivatalok által bejelentett összegei között helyenként érthetetlen nagy eltérések mutatkoznak, felhivok minden iskolafenntartó egyházközséget, hogy tanítójának tényleges fizetését *pénz értékben*, a tanító szolgálati éveinek, családi állapotának és tanítói működési eredményének feltüntetésével e körrendeletem kézhez vétele után 8 nap alatt hivatalomhoz jelentse be. A jelentést a lelkész mint iskolaszéki elnök és az érdekelt tanító írja alá. A jelentés pontos beküldését az iskolafenntartó egyházak és a tanítók érdekében nyomatékosan hangsúlyozom, mert sürgető körrendeletet e tárgyban közzé nem teszek. Oradea—Nagyvárad, 1928 február 8 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

649—1928 I. sz. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Közhírré teszem, hogy a szlovenszkói ref. egyetemes konvent 1927. évi nov. 22-én Kassán tartott ülésében, 71. jkv.

sz. határozatában kimondotta, hogy Szabó Endre elmozdított minaji [ungi egyházmegyei] lelkész oklevelét az E T vonatkozó szakaszaiba ütköző s aszerint minősített vétségek miatt érvénytelennek nyilvánítja s erről tudomás és mihez tartás végett az egyházkerületeket és egyházmegyéket, valamint a magyarországi egyetemes konventet is értesíti. Oradea—Nagyvárad, 1928 február 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

235—1928-I. Valamennyi nt. esperesi hivatalnak. Egyházkerületünk 123—1927. sz. a m évi dec. 13. hozott határozata alapján fölkérem, sziveskedjék úgy intézkedni, hogy egyházmegyéjében az egyházkerületi tartozásokat, ha egyébként más módon nem fizetik, mindig a kanonika vizitáció alkalmából a f. évről szedjék be és haladéktalanul küldjék be az egyházkerület pénztárába. Oradea—Nagyvárad, 1928 február 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

296—1928 I KÖRRENDELET. Valamennyi nt. esperesi hivatalnak. Hivatkozással egyházkerületünk közgyűlésének a konfirmációi káté ügyében 160—1927. sz. a. hozott határozatára, fölkérem, sziveskedjék sürgősen bejelenteni hivatalomnak, hogy a bölcs vezetése alatt álló egyházmegyében melyek azok a gyülekezetek, ahol a konfirmáció áldozócsüörtökön és melyek azok, ahol a rákövetkező vasárnapon tartatik. Oradea—Nagyvárad, 1928 február 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

A nagybányai református egyház iratterjesztésében kaphatók:

Dr. Ravasz László: Agenda [Paróchiális Könyvtár XV]	792 L.
" " " Tudom, kinek hittem	408 L.
" " " A halál árnyékában	265 L.
" " " Hazafelé	168 L.
Forgács Gyula: A belmisszió és cura pastoralis kézikönyve [Paróchiális Könyvtár XIV]	792 L.
Viktor János: Szentek szentjében	100 L.
Haslings: Isten napjai	140 L.
Szimonidesz Lajos: A világ vallása I—II.	1650 L.

Kaphatók a tahitótfalui Sylvester. és a budapesti Bethlen-nyomda összes kiadványai s az összes koszorufüzetek.

Az összeg előleges beküldése mellett a könyveket portómentesen és csomagolási díjat nem számítva küldjük, csupán csomagonként 10 Lei ajánlási díj fizetendő. Utánvételezésnél a portó és utánvételi díjat a megrendelt könyvek árához hozzászámítjuk. Részletes könyvjegyzéket kívánatra küldünk.

Cím: Ref. lelkészi hivatal Baia-Mare—Nagybánya, Satmar-megye.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 6

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Sirada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

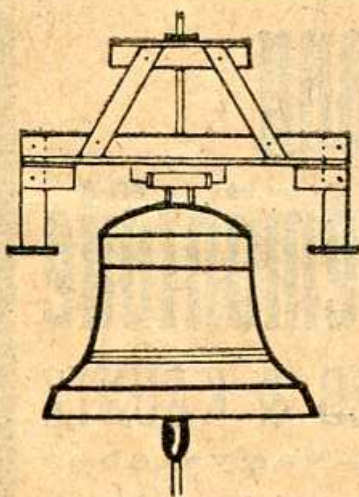
Befizetett üzletrésztőke

Lei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 6

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.

Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki

[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 6

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Értesítés.

Nisbetüs Énekeskönyvek most már újból korlátlan mennyiségben raktáron vannak és azonnal szállíthatók. Ára 82 Lei, 10 példányon felüli rendelésnél 75 Lei.

A **nagybetüs Énekeskönyvek** ára továbbra is 98 Lei, 10 darabon felüli rendelésnél 91 Lei.

Szállítási és csomagolási díj önköltségen lesznek felszámítva.

Teljes tisztelettel

Béres Károly,

egyházker. bizományos.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 6

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat garantált békeöntözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMATUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. legjelenik minden héten szombaton.

A családi élet hanyatlása.

A mindenféle kipróbálatlan modern elmélet következtében a régi meleg kálvinista családi élet riasztó módon kezd aláhanyatlani. Ennélfogva annak áldásos hatása is a fejlődő gyermeki lélekre sajnálatosan kezd meggyengülni. A szülei kötelesség és felelősség terhe kezd észrevétlenül a népiskolára áthárulni.

Már pedig megdönthetetlen igazság marad, hogy minden nemzet fentartó oszlopa a tiszta, meleg családi otthon. Itt ismerkedik meg a gyermeki lélek mindazokkal a nagy erényekkel, amikre az életben elengedhetetlenül nagy szüksége lesz. Itt tanulja meg az önmegtartóztatást, a tisztességtudást, az elnéző türelmet, az önfegyelmezést, amik nélkül egészséges társadalmi élet el sem képzelhető. A legértékesebb nevelést itt nyeri el. Hiszen 7 esztendőskorára a gyermek már lerakta jellemének fundamentumait. A sors eldőlt halála napjáig.

Hogyha nemzetünk tisztességes családi élete üres szállodai életté fajul el, az a lehető legnagyobb nemzeti katasztrófa lesz reá nézve. Mert a tiszta kálvinista családi otthon szilárdságot jelent. Fizikai, erkölcsi, szellemi, kulturális szilárdságot, egy ropantul ingatag világban.

Értékes családi élet pedig „nagy” család nélkül el sem képzelhető. Nagypapánk idejében az 5, 6, 7 gyermekes család egészen közönséges volt. Valóságos kis modelállam volt az valamennyi. Pompás inasiskolái az életnek.

Manapság azonban sajnálatos módon kezd megváltozni nálunk is ez a felfogás. Főleg a közép és felsőbb osztályokban. Nyomasztó szükségletek, másféle érdekek veszik igénybe a szülők idejét, figyelmét, erejét. Nem érnek rá gyermekeikkel törődni, átalhárítják azt az elemi iskolára. Ennek végtelenül kései

gyümölcse aztán az lesz, hogy a családi szeretet, a házi tűzhely megbecsülése, a szülék őszinte tisztelete elenyészik a gyermeki lélekből. Aki pedig nem tanulta meg szüleit tisztelni, nem fog az az életben soha senkit és semmit sem tisztelni. Ezáltal aztán önönmagának fog okozni temérdek sok veszedelmet. Ekként lesz a szüle saját gyermekének vétkes megrontója.

Az is roppant nagy baj, hogy a mai gyermek alig hall egyebet születől anyagi dolgoknál. Azt a ferde hitet keltik ez által gyermekük lelkében, hogy az élet legeslegfőbb java, az igazi summum bonum: a pénz. A családi élet egyetlen célja: annak megszerzése.

Az is nagyon elítélendő dolog, hogy sok szüle vasárnap nem az Isten házába viszi gyermekét, hanem a moziba. Ezért aztán jobban ismeri gyermeke a mozisztárokat, mint református nagyjainkat.

A sikeres gyermeknevelés egyéni, családi, egyházi, nemzeti, emberi közérdek. Ez pedig a szüle és a tanító együttes, harmónikus munkájának az áldott eredménye. Legideálisabb lenne, ha egészen a szüle nevelhetné gyermekét, Mivel azonban ez lehetetlen, a szüle legyen a kezdő, a tanító csak a folytató. Ma a tanító a kezdő is, a folytató is, a befejező is. A szüle meg nem egyszer segítő társ helyett riválisa a tanítónak.

Egyik iskolában 52 iskolába került első osztályos gyermek közül 40 soha semmit sem hallott a bibliai történetekről. Másutt pedig 24 első osztályos növendék közül csak kettőnek tanították meg otthon az Úri imádságot.

Mélyen gondolkodóba ejtik ezek a szomorú dolgok az egyházukért aggódó lelkeket. Önkéntelenül is orvosságra gondol. Elszánt, bátor kámpányt kell indítani az összes felekezeteknek a szülei nembánomság ellen, a tiszta családi élet elfajulása ellen. Meg kell győznünk a szüléket arról, hogyha ők csak gyönyör és pénz hajhászásnak élnek, akkor gyermekeiktől sincs mit egyebet várniok. Szüleik iránti tiszteletet, szeretetet nem várhatnak tőlük. Mert azt nem lehet a lelkekre ráparancsolni, hanem csak jó példaadással elnyerni. Teljhatalmu uralkodók helyett bizalmas jóbarátaik legyenek gyermekeiknek. *Bokor Sándor.*

A biblia 46,000 példányban fogyott el 1926 évben Magyarországon. 1924-ben 16,000, 1925-ben 30,000, 1926-ban 46,000 Bibliát vásároltak a különböző felekezetek tagjai. Az elmúlt évben 14 új nyelvre fordították le a Bibliát, ezzel a Szentírás most már ötszázkilencvenhárom nyelven vált hozzáférhetővé. Európa egész bibliavásárlása 1,500.000 darab volt.

„Szabad egyház“ mozgalma Nagyváradon.

Vásárhelyi János az Erdélyi Református Egyházkerület lelkészi főjegyzője a Kolozsváron megjelenő „Református Szemle“ f. évi február 10 iki 6-ik számában ezzel a címmel irt egy nagyobb cikket, amely az események tárgyilagos felsorolásával rámutat a nagyváradai mozgalom alapokaira. E közleményből, minthogy magát az egész sajnálatos bofrányt már korábban ismertettük, ide iktatjuk a következő részt:

... Először is állapítsuk meg azt a kétségtelen tényt, hogyha dr Gyenge János ellenzéki listája többséget nyer, vagy ha ő rendes lelkipásztor lesz Nagyváradon, akkor e szabadegyházi mozgalom meg sem indul. Akkor Nagyváradon nincs szükség ilyen reformátori gesztusokra, dr Gyenge akkor meg lenne elégedve az egyházzal, mivel ambíciói kellő kielégítést nyerhettek volna. Pár évvel ezelőtt egyszer még megindította ezt a mozgalmat, akkor sem volt megelégedve valamivel, közben azonban mégis csak megtalálta számítását s akkor szépen szünetelőbe tette ezt a nagy kérdést, melyről annak idején könyvet is irt. — Kérdjük, lehet-e, szabad-e ilyen nagy kérdést revolverezésekre felhasználni? Valaki a kálvinista vallást a felelősség vallásának nevezte. Hol van itt az a komoly lelkiismeret, mely nem tud és nem akar játszani az élet nagy kérdéseivel, mert tudja, hogy cselekedeteiért nemcsak emberi ítéletmondás, hanem az élő Isten királyi széke előtt is felelős? Lehet-e egy ilyen komoly és nagy kérdéssel ilyen vakmerő könnyelműséggel, mint gyermek a tüzzel, játszani? Aki tüzet dob történelmi református egyházunk templomára, tudja-e, hogy e fellobbanó tűzben százados történelmi multnak nagy, megszentelt alkotásai, hitünk és nemzeti kulturánk drága intézményei, nagyszerű hivatásunk lehetőségei éghetnek el? Aki négyszázados dicsőséges történelmi fejlődés utját akarja felforgatni, a lelkek békéjét megrendíteni, a szervezett egyház erejét megtörni, tudja-e az, hogy ezáltal azt az anyai kart oldja fel, mely eddig még népünk ezreit tartja össze Isten országa és azon át egy nemzeti kultúra szolgálatára? Tudja-e, hogy ha ez a kar is erőtlenül lehanyatlak, akkor talán mi akadályunk sem lesz annak, hogy mint oldott kéve széthulljon nemzetünk? Ha van baj, javításra szoruló szükség az Anyaszentegyházban s mi vagyunk a legelső, akik elismerjük, hogy van, kívül, felforgatás, lázadás utján kell-e keresni a gyógyítás utját nem komoly, tiszta szándéku, belső meggyőzés utján? Szabad-e egy lelkipásztornak a reája hallgató, benne bizó egyszerű lelkeket egy olyan vállalkozásba vinni, amelyre nézve az 1895. évi XLIII. t. c. ismerete alapján tudhatta, hogy sikerre nem vezethet s melynek eredménye hazánkban nem a református szabad egyház megalkotása, hanem általában a református egyház belső meghasonlása, könnyen végzetes meggyengülése lehet? Ha valakinek, akkor egy olyan intelligens férfiúnak, mint dr Gyenge János, nem kell-e szívére vennie azt a komoly, megragadó izenetet, melyet hozzá 1924-ben Webster I. Macdonald dr edinburgi lelkész intézett:

„Szerény nézetem szerint a jelenkor protestáns egyházainak arra van szükségük, hogy egységesen cselekedjenek, nem pedig, hogy széthuzzanak, erre mutat korunk sok nagy mozgalma s ezt fölismerték a református egyházak mélyen gondolkozó vezető emberei Kanadában, Skóciában, Franciaországban, Svájcban, Indiában, Kinában és egyéb helyeken ép úgy, mint a lutheránus egyház vezetői Német- és Svédországban, Dániában és más országokban is.“ A történelmi idők e lelkiismeretbe vágó parancsszava előtt csak pontosan Nagyváradon nem tud meghajolni egy kálvinista lekipásztor? Nem, református egyházunk még nem jutott oda, hogy éppen egy lázadó lekipásztor ragadjon botot és úgy támadjon az édesanyjára amely volt idő, hogy őt neveltette, neki kenyeret adott s amelyik még most is gyermekének akarja tudni. Vagy ide jutott? Ne nekünk, Istennek próbáljon felelni e kérdésre dr Gyenge János...

Ami dr Gyenge Jánosnak a „Református Szabad Egyházak Története“ című, sárga fedelű füzetét illeti, erre vonatkozólag szószerinti szövegében ideiktatjuk a „Református Hiradó“ 1924 szeptember 27-iki számából azt a referátumot, amelyet Csorja Gyula, akkor nagyvárad református segédlelkész az erdélyi református egyházkerület sepsiszentgyörgyi lelkészi értekezletéről írt és amelynek erre a füzetre vonatkozó része a következő:

„Foglalkozott az értekezlet a szabad egyházi mozgalom kérdésével is, amelyet dr Gyenge János zsidó lyceumi tanár, volt református lelkész füzete alapján ismertetett előadó, aki elvben szépnek, de a mai viszonyok között kivihetetlen dolognak tartja azt az eszmét, melyet szerző szerkezetben laza, ítéletben türelmetlen, sértegető természetű munkájában sürget. A munka ismertetése után élénk vita fejlődött ki az értekezlet tagjai között és mindenki a legszigorubb ítéletét mondta ki a könyvecske felett. Elsőnek Csiki István szólalt fel és szembe állítva a sárga fedelű könyvet a bibliával, irigység szüleményének tartja, amelyben nincs semmi komolyság. Célja nem az államtól való elszakadás, hanem a történelmi ref. egyház keretén belül, mint szektát, egy szabad ref. egyházat létesíteni. Olyan könyv — ezzel végzi beszédét — hogy a lelkészi értekezlet ne vegyen róla tudomást, mert nem méltó rá. Utána Kovács László veszi át a szót. Felütési vágy eredménye. E munka nyomán érzi igazán a királyhágómelléki egyházkerület kiépítésének szükségét, mert a romániai két kerület egymásnak segítő kezet nyújtva csak így tud igazán munkálkodni. Hangozzék el itt, mondja ki már ez az értekezlet, hogy óhajtja a szervezést, hogy azután a két egyházkerület a lelki- és hivatali összeköttetést felvehesse. Hegy András szerint nem tárgyilagos könyv. Felháborodással forduljunk el tőle, mert a gyülezetet a lekipásztor ellen fordítja. Most dr Makkai Sándor püspökhelyettes főjegyző emelkedik szólásra. Megvagyok győződve, hogy nem állunk szemben egy tudományos munkával. Személyeskedés, felületesség, rosszakarat mintaképe a VI. fejezet, amely az erdélyi egyházkerület dicső multját is támadja, mikor Gelei Katona Istvánt erdély legzsarnokabb

püspökének mondja. Szót kell emelni e könyv ellen. Javasolja, hogy mondja ki az értekezlet: „atyáink szenvedéseivel megszentelt történelmi református egyházunkhoz törhetetlenül ragaszkodni kívánunk s magyar ref. népünket abban és annak intézményeiben ohajtjuk minden erővel szolgálni a Jézus Krisztus evangéliumának örök erejével, ref. őseink szent hitében; s minden olyan törekvest, amely a magyar ref. népet megbontani s a történelmi egyház örökségétől elcsabítani akarja, lélekrontásnak, nemzet és egyházellenes bűnnek minősítünk”.

Kádar Geza örömmel tüzi hozzá az elmondottakhoz, hogy Nagy Károly püspök világnézete ma már nem az, amit szerző könyvében írt és ezt könyvében is hangsúlyoznia kellett volna, ha nem a gyűlölet vezet.

Végül Papp József jegyzi meg, hogy a királyhágómelléki kerület is elítéli és tiltakozását fejezi ki szerző e munkája és e nemű törekvése felett.

Az értekezlet dr. Makkai Sándor javaslatát elfogadta, kiegészítvén a Kovacs Lászlóéból azzal, hogy: „történelmi ref. egyházunk Komáromhoz szakadt részeinek új egységgé való alakítását magunk is sürgetjük a királyhágómelléki kerület megalkakulása által, a szervezetenlenségéből következő külső és belső veszedelmek ellen”.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Radácsi György. A debreceni egyetemmel szinte egyidőben a sárospataki főiskolát is nagy veszteség érte. Radácsi Györgyöt hívta el az Úr az élők sorából január 11-én 82 éves korában, hónapok óta tartó szenvedés után. Eltávozása nemcsak az ősi iskolára, hanem az egyetemes egyházra is súlyos veszteség. — Ifjú korában előbb a pataki kollegiumban volt gimnáziumi tanár, majd a theológián az ó- és újszövetségi exegézis professzora lett. Bár öregsége miatt nyugdíjba ment, de szükségből azután is, csaknem egész élete végeig tanított, míg a betegség le nem törte. A biblia igéit szép, zengzetes magyar nyelven tolmácsolta s különösen az ó-testamentum költői könyveit és a prófétákat szerette. A revideált bibliába is zsoltárokat és prófétai könyveket fordított. Vezetője volt a kollégium anyagi ügyeinek is, mint a gazdasági választmány elnöke. Az egyházkerületben előbb a tanácsbírói, majd a főjegyzői tisztségre emelte a közbizalom, melyet hosszú ideig a legnagyobb tisztelettel övezve töltött be. Az egyetemes egyházat a konventen mint jegyző, az egyet. tanügyi bizottságban és a zsinaton szolgálta nagy tudásával és fáradhatatlan munkásságával. Hűséges hitvese, kivel 55 évet töltött boldog házasságban, csak kevéssel előtte — december

29-én — ment el az ő Urához. Temetése január 13-án volt óriási gyülekezet részvételével melyet a főiskola udvara és folvosói sem voltak képesek befogadni. Hat asszonyleánya, egy fia és tíz unokája kísérte sírjába. Az igaz ember emléke legyen áldott.

Dr. Zilahy Gyergely György a kecskeméti református jogakadémia tanára 1928. évi február hó 10-én életének 53-ik évében elhunyt. Temetése február 12-én vasárnap délelőtt fél 12-kor volt a jogakadémia épületéből. Az elhunyt a mi máramarosszigeti megszűnt jogakademiánknak volt huzamosabb ideig tanára és rektor-professzora. Minden szépért buzgó nemes lelke részt vett, mégpedig munkavállalásával, egyházi közéletünk minden megmozdulásában. A máramarosszigeti jogakadémia megszűnte után egyideig Hódmezővásárhelyen tartózkodott, majd a kecskeméti egyetemes református jogakadémia tanárai közé neveztetett ki. Áldásos és munkás élete emlékét megőrizzük.

HIREK

Megnyílt a csehszlovákiai református zsinat II-ik ülészaka. Jan. 24-én kezdődött a Csehszlovákiába szakadt református testvéreink egyetemes zsinatának második ülészése Pozsonyban. Megjelent rajta a kormány képviselőjében dr. Szlávik György kassai nagy-zsupán is és a megnyitás előtt a helybeli szlovák lelkes és főgondnok üdvözölték a zsinatot, melyekre P. Czinke István püspök válaszolt. A gályarabok énekének eléneklése után P. Czinke I. lelkeszi elnök gyönyörű imádságot, Lukács Géza világi elnök pedig mélyen járó megnyitó beszédet mondott. Utána a kormány-képviselő üdvözölte a zsinatot és biztosította a kormány jóindulatáról. Napirend előtt Bertók Béla kárpátaljai püspök tekintettel az egyházkerület még ma is rendezetlen viszonyaira a kormány-képviselőhöz a következő kérdéseket intézte: 1. Elismeri-e a kormány törvényes alakulatnak az egyházkerületet? Ha nem,

miért nem? 2. Ha igen, hailandó-e a kárpátaljai egyházkerülettel az önkormányzatunknak megfelelő törvényes érintkezést azonnal felvenni. 3. Hajlandó-e az 1922 és 23 évben felmerült szervezkedési költségeket megtéríteni? 4. Hajlandó-e 1923 től esedékes közigazgatási államsegélyeket haladéktalanul folyósítani? A kormánybiztos válaszában kijelentette, hogy a kérdésekre nézve még a zsinat tartama alatt összeköttetésbe lép a kormánnyal és a választ közölni fogja. A később csakugyan megérkezett válasz szerint a kormány a kárpátaljai kerületet elismerte, de azt állította, hogy az államsegélyt már kiutalta a konventhez. Bertók Béla az elismerést tudomásul vette, de a választ nem tartotta kielégítőnek. A zsinat 28-án d. u. zárult be a teljes törvény revízió végrehajtásával IX. kánon megalkotásával.

Szektárius mozgalmak. Általános jelenség, hogy nagy világhátrókat után a megrendült

lelkek a vallás vigasztalásaiban keresik nyugalmukat. A kereső lelkek vágyakozásával sokan visszaélnék, azt önös céljaik elérésére használják ki. Így sarjadnak fel a különféle szekták. Olvassuk, hogy ilyen szekta keletkezett Debrecenben puritán keresztyének neve alatt a külső városrészekben, a szőlős kertekben. Tagjait a rendőrség tiltott összejövetelek tartása miatt néhány napi elzárásra el is ítélte. Ha a szekta tagjai egyebet nem csinálnak, csak hogy összejöveteleket tartottak, akkor a rendőrség eljárását nem helyeselhetjük, mert a rendőrség közbelépésének csak ott van helye, ahol az ilyen szektáskodók más vallásukat sértegetnek, rágalmaznak, a fennálló egyházakat gúnyolják s azok ellen a híveket lázítják.

A Kolozsvárhoz megjelenő „His Tükör“ tiltakozik az ellen az itt-ott elhangzó fejtevés ellen, mintha valami köze volna a szövetségnek a dr. Gyenge János *nagyvárad*i botrányához, *szektás mozgalmához*. Hivatkozik arra, hogy Gy. már régen nem tagja a szövetségnek s hogy közte és Gy. között mindig nyilvánvaló volt az eltérés, hogy míg a szövetség a belső életmegújulást akarta munkálni és minden külső egyházpolitikától távol állott, addig Gy. a fősúlyt mindig a külső egyházpolitikai kérdésekre helyezte.

„Idők jele“ címen emlékezik meg a bazeli Christlicher Volksbote február 1. száma arról, hogy a XX ik század szegényére egy világ *szédelő* lépett fel Hollandiában, aki magát 1925-ben a világ Idvezítőjének proklamálta. Krisnemati-nak hívják, Eerdében

lakik. Tudományát „a boldogság királyi birodalmának tana“ címen hirdeti. — Mi tudjuk, hogy ami Megváltónk, az Ur Jézus Krisztus s rajta kívül sem az égen, sem a földön nincs más név, amely által megtartatnánk.

Nagy adomány a pápai főiskola számára. Takács Dezső köveskáli lakos, ki nemrég hunyt el, amint értesülünk, egész vagyonát a pápai főiskolára és nőnevelő-intézetre hagyományozta.

A szatmári Főgimnázium fenntartó testületébe ujabban beléptek és az iskola céljaira adakoztak a következők: Ref. egyház, dr. Nádor Henrik (M.-Sziget), Görömbey János (Szatmár) 1000—1000 L., dr. Lingvay Lajos, Nemes Rezső (M.-Sziget), Tájbert József, Lőrinczy Zsigmond (Szatmár) Ref. egyház, Fogyasztási Szövetkezet (Gencs), Lázár Lajos (Szamoskőröd), Kolos Vince (Vámfalu), Magoss Ferenc (Mikola), Fehér Bertalan, Gyulai Antal, Adorján Sándor (Óvári), Nagy Lajos (Felsőbánya), Dávid Sándor (Batiz), Siető Pál (Adorján), Oláh Sándor (Krassó), Bodnár Béla (Tamásváralja), Kakszentmártoni egyház, Szabó Endre, Horváth József, Verner Jenő, 500—500 Lei, Kakszentmártoni gyülekezett 1000 Lei évi tagdíjjal. Adakoztak: Csiszár István (Dara), Ilyés József (Sz.-németi), Bede László, Kovássy Ákos (M.-Sziget), Orosz Ernő (Hirip), 500—00 L., Öry Tamás (Lázári), Botka Gyula (Sz.-Német), Tamásváraljai ref. egyház 200—200 Leit, Szücs Zsigmond (Sz.-Németi) 40 Lei, Mónus György (Sz.-Németi) 20 Lei, dr. Joó Imre (Nagykörös) 1000 Leit, kakszentmártoni gyülekezet 500 Leit.

Protestáns, római katolikus és marxista ifjusági munka eredményét a baseli Christlicher Volksbote a következő számokban tünteti fel: evangéliumi alapon szervezett ifjak száma a világon 2897,000; római katolikus alapon szervezett ifjak száma a világon 2880,000; a keresztyén alapon szervezett 5,777,000 ifjussággal szemben a világon 2,182,000 azoknak az ifjaknak száma, akik marxista (szocialista) alapon vannak szervezve.

Leningradon (az egykori Szentpétervárt) a múlt év öt első hónapjában 9681 házasságkötést és 7255 válást könyveltek el.

Előfizetési felhívás. F. év április hó 1-től kezdődőleg „Református Lelkészek Lapja” címen egy havonta kétszer megjelenő lapot szeretnénk kiadni. Minden szám 16 oldalból állana és formája a Lelkipásztor vagy Az Ut közismert formája lenne. Nem csinálunk titkot belőle, hogy a Református Lelkészek Lapjának egyik határozott célkitűzése lenne a beszüntetett Lelkészegyesület életrekeltéséért — természetesen

a törvényes keretek között — öntudatosan munkálni. Mert véleményünk szerint a Lelkészegyesület olyan fontos és pótolhatatlan szerve lelkészi karunknak, ami egyenesen nélkülözhetetlen. Szeretnénk épen azért, ha felhívásunk nemcsak az erdélyi, hanem a királyhágómelléki kerületben is megértésre és támogatásra találna. Megjegyezzük, hogy a lap csak abban az esetben jelenhetik meg, ha legalább 300 előfizető jelentkezik. Kevesebb előfizetővel ugyanis túl magas lenne az előfizetési díj. Megjelenés esetén az előfizetési díj évi 240 lei, erre a csonka évfolyamra tehát 180 lei lenne. Az előfizetési jelentkezést kérjük legkésőbb március hó 10-ig megtenni, hogy a Református Lelkészek Lapja — amennyiben kellő számu jelentkezés esetén életképes lesz — idejében jelenhessen meg. Porumbeni Mici — Kisgalambfalva, 1928 január. Jud. Odorheiu. Testvéri szeretettel: Derzsi Endre, kisgalambfalvi lelkész, felelős szerkesztő. Nagy Lajos, székelykereszturi lelkész, társszerkesztő.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

739—1928 I. szám. KÖRRENDELET. A kebelbeli Egyházközségek Nagytiszteletű Lelkeszi Hivatalainak. Az egyházkerület Nyug- és Gyámdijintézete múlt évi számadásának elkészítése alkalmával nagy megdöbbenéssel tapasztaltam, hogy egyházközségeinknek igen tekintélyes része fenntartói járulékát mindaddig nem fizette be. Mivel a Nyug- és Gyámdijintézet helyzete föltétlenül megköveteli, hogy a bevételét képező egyházfenntartó-járulék is a legpontosabban kiegyenlítést nyerjen, mert egy ilyen tekintélyes összegnek kimaradása az intézet teljesítőképességét és jövőt illető megerősödését hátrányosan befolyásolja. Eunélfogva kérnem kell ugy az egyházközségek, mint a tanintézetek felügyelő hatóságait, hogy a közös nagy cél érdekében a jelentkező hátralékokat haladéktalanul egyenlítsék ki, s egyben

minden évnek a terhét a meghatározott időpontig minden további felhívás nélkül pontosan rójják le, hogy a késedelmi kamatok kényszerült felszámításával se terheljék meg az egyházközségeknek és tanintézeteknek annyi oldalról igénybe vett pénztárát. Oradea—Nagyvárad, 1928 febr. 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Tanügyi: 796—1928 II. szám. **PÁLYÁZAT a Királyhágómelléki Református Egyházkerület elemi népiskolai vallástani kézikönyveinek kiadására és bizománybavételére.** A Királyhágómelléki Református Egyházkerület pályázatot hirdet a 133—1927. sz. egyházkerületi határozat alapján református elemi népiskoláink vallástani kézikönyveinek kiadására és bizománybavételére. Kiadandó lesz: 1. *Vallástani olvasókönyv* a II-ik osztály számára, legfeljebb $2\frac{1}{2}$ nyomtatott iv terjedelemben, kis nyolcadrét alakban, sűrű ciceró szedéssel. 2. *Üdvtörténet.* (Ó-szövetségi történetek.) Kézikönyv az elemi népiskolák III-ik osztálya számára két $\frac{1}{2}$ nyomtatott iv terjedelemben. Alak és szedés mint az 1. alatt. 3. *Jézus élete.* Kézikönyv az elemi népiskolák IV-ik osztálya számára. Két $\frac{1}{2}$ nyomtatott iv terjedelemben, alak, szedés, mint fentebb. 4. *Jézus tanításai és csodatételei.* Kézikönyv az elemi népiskolák V-ik osztálya számára. Két $\frac{1}{2}$ iv terjedelemben, forma és szedés mint fentebb. 5. *Egyháztörténelem.* Kézikönyv az elemi népiskola VI-ik osztálya számára. Három iv terjedelemben, forma, szedés mint fentebb. 6. *Keresztyén hittan és erkölcstan.* Kézikönyv az elemi népiskolák VII-ik osztálya számára. Két $\frac{1}{2}$ nyomtatott iv terjedelemben, forma, szedés mint fentebb. Ezen vallástani kézikönyveket 1929 szeptember 15-ére forgalomba kell hozni. A kéziratokat a vállalkozó 1929 április 1-re kézhez kapja. A fent felsorolt kézikönyvekből az 1., 2. és 3. sz. alattiakból 5000—5000 példány, a 4., 5. és 6. sz. alattiakból pedig 2500—2500 példány kerül nyomtatásra. Az egyházkerület a könyvek megbíráltatásának jogát saját, megbízott bírálóival magának tartja fenn. Köteles kiadóbizományos a könyveknek az egyházkerület és a kiadó-bizományos által közösen megállapított bolti árából az egyházkerület pénztárába befizetni a könyvek forgalmának arányában 20%-ot, szerzői tiszteletdíjra az első kiadásnál 10%-ot, a második kiadásnál 6%-ot, a harmadik kiadásnál 4%-ot olyképen, hogy a tiszteletdíj 40%-a az elfogadott pályaművek bírálata után, 30%-a a mű forgalombahozatala után 30 nappal és 30% a 1929 december 31-én válik esedékessé. Az első kiadások bírálatáért tartozik kiadóbizományos 3%-ot fizetni bírálóknak s őt terheli az állami approbációval felmerülő költség (tankönyvekként ez idő szerint 600 lei). Tartozik kiadó-bizományos a megrendelő egyházaknak és iskoláknak a bolti árból 10% kedvezményt biztosítani. A könyvek csomagolásáért az egyházkerületileg megállapítandó költség számítható

fel. Kiadóbizományos fizeti a pályázat alkalmával egy könyvre 5 példányon felül beérkező minden fölös pályázati példány és iv után esedékes 200—200 lei birálati díjtöbbletet (a fenti 3%-on felül), valamint az esetleges negyedik kiadás alkalmával szerzőknek ivenként járó 300—300 lei-es írói és korrektori díjat. Az egyházkerület ezen könyvek kötelező használatát a főhatósága alá tartozó iskolákban és az állami iskolákba járó református vallásu gyermekek vallás-oktatására elrendeli. Kiadóbizományos tartozik a könyveket könnyen hozzáférhető és ellenőrizhető raktáron tartani és tűzkár ellen biztosítani. Zárt ajánlatok 1928. évi március hó 15 ig nyújtandók be a református püspöki hivatalhoz. (Oradea, Str. Petru Maior No. 1.) Tájékoztatásul felemlitem, hogy az egyházkerület főhatósága alá tartozó református elemi iskolákba az elmúlt iskolai évben 10,552 tanuló járt, állami iskolába pedig 8700. Mindezen tankötelesek vallásoktatásánál a kerület fenti kiadványai használandók. Kelt Oradea—Nagyvárad, 1928 február 15. — Sulyok István püspök.

Pályázat lévita-képesítésű kántortanítói állásra. A lugosi ref. egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet egy lévita-képesítésű kántortanítói állásra. J a v a d a l o m: 1. Nőtlen ember részére 1 szoba s előszoba, nő, családos ember részére 2 szoba, előszoba, konyha, éléskamara, padlás, pince helyiségekből álló természetbeni lakás. 2. Havi 6000 (Hatezer) Lei készpénz fizetés az egyházközség pénztárából, mely fizetésből 1000 Lei alapfizetésnek, 5000 Lei pedig fizetés természetével bíró pótléknak minősül. 3. Törvényes stóladíjak. — A lakáshoz gazdasági udvar, konyhakert, istálló, ólak nincsenek. — **Kötelességek:** 1. A rendes kántori teendők ellátása. 2. Az elemi és iparos tanonciskolákba járó ref. növendékek hittan és egyházi ének oktatása a szükség szerint az egyháztanács által megállapított óraszám szerint. 3. Lelkészek az irodai, lelkipásztori és belmissziói tevékenységben való segédkezés. 4. Templomi énekkar vezetése. 5. Egyházi jegyzői tisztséggel járó teendők elvégzése. Megjegyeztetik, hogy a megválasztott a fenti fizetés ellenében, de a fentiekben körülírt teendők megfelelő módosítása mellett köteles lesz a felekezeti elemi iskola felállítására esetén a neki kijelölendő osztályban a tanítást mint felekezeti tanító elvégezni, amely célból az egyháztanács az állam-nyelv minél intenzivebb birására külön sulyt helyez. A megválasztott az állást a választás után 60 (hatvan) napon belől elfoglalni köteles. A megválasztott 1 (egy) évi szolgálat után véglegesített állásában. Tanítói, kántori és lévitai képesítettséget s az állam-nyelv ismeretét igazoló okmányokkal és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt pályázatok a katonai viszony, életkor és családi állapot feltüntetésével e hirdetmény megjelenésétől számított 30 (harminc) napon belől adhatók be a lugosi ref. lelkészi hivatalnál (Lugoj Jud. Severin. Spl. C. Brediceanu 3) *A lugosi ref. egyház presbitériuma.*

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 7

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

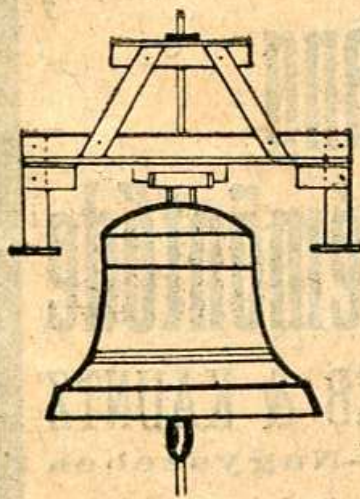
Befizetett üzletrésztőke

Lei 7.100,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 7

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 7

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Értesítés.

Kisbetűs Énekeskönyvek most már újból korlátlan mennyiségben raktáron vannak és azonnal szállíthatók. Ára 82 Lei, 10 példányon felüli rendelésnél 75 Lei.

A **nagybetűs Énekeskönyvek** ára továbbra is 98 Lei, 10 darabon felüli rendelésnél 91 Lei.

Szállítási és csomagolási díj önköltségen lesznek felszámítva.

Teljes tisztelettel

Béres Károly,

egyházker. bizományos.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 7

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat garantált békeöntvésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Sirada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Szublimáció.

Ézsaiás 2. r. 4. v.

„És csinálnak fegyvereikből kapákat és dárdáikból metszőkéseket.”

Annak az álmodott boldog világnak a rajzából valók ezek a szavak, amikor egészen a Messiás uralkodik az emberi lelkeken. A békességnek boldog napjai lesznek azok. Olyan tökéletes békességnek, hogy többé a fegyverekre sem lesz semmiféle szükség.

Mit csinálnak akkor velök? — Elpusztítják őket? — Kár volna értök! — Átváltoztatják őket békés házi szerszámokká.

A romboló erők jóltevő erőkké lesznek.

Azt tanítja a pszichologia, hogy mélyen lent, az emberi lélek titkos rejtekében, az öntudat küszöbe alatt őseredeti nyers ösztönök rejtőzködnek. Ellenállhatatlan rettenetes erők ezek, amik döntő befolyást gyakorolnak az ember sorsára. A régi életfilozófia azt tanította róluk, hogy el kell nyomni, vissza kell fojtani, egyenesen ki kell irtani őket. Ne okozhassanak megrázó katasztrófákat az életben. A vallás meg azt hirdette róluk, hogy a bűn nem egyéb, mint ezeknek az ösztönöknek a féktelenkedése.

Az újabb vallásfilozófia azonban arra a tapasztalatra jutott, hogy ezeknek az őseredeti ösztönöknek a kiirtása kimondhatatlanul szegényé, üressé, értéktelenné tenné az életet. Hiszen az ösztönök energiát jelentenek; megbecsülhetetlen hajtó, mozgató, ösztönző erőket, amik az emberi akaratot csodás nagy tettekre tudják ösztönözni. Csak *szublimálni* kell őket. Átfinomítani. Megszűrni a salaktól és nemes célokra használni fel.

Csak a harci ösztönt hozom fel például. A barlanglakó ősember hagyatéka ez bennünk. Annak kellett örökösen harcolnia az élelemért, a lakóhelyért, a párjáért, a gyermekekért.

Ma már ezekért nem harcolunk testi harcokat, de az ösztön a vérünkben maradt továbbra is. Ha rossz irányba téved, irtózatossan sok bajt okozhat, jó irányba terelve azonban áldásos dolgokat cselekszik. Gondoljunk csak a tudósra, aki ezer akadállyal szembeáll igazságáért. Avagy az orvosra, aki sokszor valóságos élethalál harcot vív a betegségek romboló csiráival. Vagy a felfedezőkre, egy Kolumbusra, Vasco di Gámára, Livingstonra; a feltalálókra, Galileire, Edisonra, Marconira. Mindezek szívós harcokat vívtak a tudományokért. Ártalmas ösztöneiket áldásos célokra használták fel. Szublimálták őket.

Eppen így lehet elbánni a többi ösztönnel is, a társulási, az önös, a nemi ösztönökkel. Főleg ez utóbbi kiszámíthatatlan károkat okoz szabadjára eresztve egyesek, családok, népek életében, szerterombolja a férfiasságot, bemocskolja a nőiességet, szerteszórja az otthont, tönkreteszi a gyermekek életét. Nemes irányba terelve pedig megbecsülhetetlen áldást, mennyei boldogságot teremt mint hitvesi és szülei szeretet.

A nyers ösztönök e kifinomítása a vallás egyik leggyönyörűsebb feladata.

Bokor Sándor.

A Vallás és Művészetügyi Miniszter ur rendelete a „Szabad Egyház“ ügyében.

A Vallás és Művészetügyi Miniszter ur 8265—1928. sz. alatt a következő értesítést küldte a Főtiszteletű Püspök urnak:

Hivatkozással 2279—1928. sz. táviratára van szerencsém értesíteni, hogy a miniszter megtagadta a Gyenge János által hirdetett vallás elismerését.

Gyenge János úgy tekintendő, mint egyszerű magán-előadó, aki köteles alkalmazkodni az előadásokra és gyűlésekre vonatkozólag érvényben levő törvényekhez. Miniszter h.: Zeno Păclisanu. Director general: Olvashatatlan.

Ezen miniszteri rendelet alapján a nagyváradi református egyház elnöksége a hívekhez, az összes hivatalos egyházi és a nagyváradi napilapokban a következő értesítést közölte:

Minthogy a Vallás és Művészetügyi Miniszter ur 8265—1928. sz. rendeletével megtagadta a Gyenge János által hirdetett vallás elismerését, ennél fogva dr Gyenge János állásától felfüggesztett segédlelkész semmiféle lelkesítő ténylekedést nem gyakorolhat, vagyis nem predikálhat, nem keresztelhet, nem eskethet, urvacsorát nem oszthat és nem temet-

het. A miniszteri leirat szerint dr Gyenge János egyszerü magánelőadónak tekintendő, aki alkalmazkodni tartozik az előadásokra és gyűlésekre vonatkozó és érvényben levő törvényekhez. Midőn fentiekről református híveinket hivatalosan és ez uton tájékoztatjuk, felhívjuk egyházunk minden tagját, hogy a dr Gyenge János által hirdetett Szabad Egyház mozgalmától, gyűléseitől tartózkodják, mert ez a törvényes következményeket vonhatja maga után.

Oradea—Nagyvárad, 1928 február 25.

A Református Egyház Elnöksége.

*

Szabad egyház és egyéni akció címmel a „Kálvinista Szemle“ február 11 iki száma a következőket írja:

Mostani számunk vezércikkében bővebben is foglalkozunk dr Gyenge János volt bélzerindi, legutóbb nagyváradai segédlelkész ama ténykedésével, amely által saját egyházi fennhatóságával szembefordulván, neki az engedelmességet megtagadta, a református egyház kebeléből kivált és egy u. n „szabad egyházi“ mozgalmat indított meg, amely a történelmi református egyház keretéből kiszakadva, új református egyházat akar szervezni a román fennhatóság alatt levő területen s erre nézve meg is indította a propagandát. *Ez az egész mozgalom előttünk rendkívül ellenszenvesnek látszik. És pedig annál is inkább, mert mint az összes jelek mutatják, itt csak egyéni akcióról, esetleg sértett ambíciókról, bosszuállászerű daczpolitikáról lehet szó, de távolról sem játszik abban szerepet theologiai vagy hitvallási álláspont, elvi szempont, megalapozott egyházjogi meggyőződés, szóval azok a komolyabb feltételek, amelyek mellett egy ilyen mozgalomnak megindulását, ha nem is lehet megbocsátani, de valamennyire meg lehetne érteni. Dr Gyenge János akciója tehát meglehetősen gyenge elvi alapokon áll, sőt ezekkel talán nem is rendelkezik. Éppen ezért az egész eseményt nem kell túlságosan komolyan venni. Mert ez nemcsak hogy nem „szabad egyházi“ mozgalom, sőt még csak közönséges egyházszakadásnak sem lehet azt nevezni, hanem egyszerü förradalmi cselekedet, amelyet ez alkalommal nem politikai, hanem egyházi téren követett el egy segédlelkész egy félrevezetett, kicsiny, különféle külső okokból elégedetlen sereg asszisztálása mellett.*

Bakcsy Gergely ünnepeltetése. A szatmárnémeti-i presbitérium meleg ünneplésben részesítette Bakcsy Gergely ny. főgim. igazgatót abból az alkalomból, hogy husz éve viseli egyfolytában a főgondnoki tisztet. Az ünneplés családias jellegű volt, amennyiben e hó 12 én a presbiteri ülés keretében folyt le, ahol Sárközi Lajos lelkész szép beszéddel üdvözölte a presbitérium és gyülekezet nevében, melyre az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet.

Hozzászólások.

I.

„Egymás terhét hordozzátok.“

E lap 6-ik számában a felülírott jelige alatt tette meg indítványát Magoss E. mikolai lelkész atyánkfia a tanítóknak a lelkészi kongruából egyéneként évi 5000 Leinek a levonása után való segélyezése tárgyában. Ismerem az indítványozó lelkületét s ebből következtetem azt, hogy egyházmegyéje 3—400 lelkes gyülekezeteiben az iskola ma elhordozhatatlan terheket rak az egyháztagok vállaira.

Azonban ez nincsen mindenütt így. Vannak 2000 lélekszámú egyházaink, hol az összes kivetett egyházi adó értéke 30—40 ezer Lei s ezen összegből három belhivatalnok együttvéve kap 15 ezer Leit. Lelkész és tanítók tisztán földjeik hasznából élnek s ma lelkész 300 aranyforint, 41 méter fa, megfelelő só és gyertya ellenértékül ezelőtt 20 évvel megállapított 600 forintot kap az egyház pénztárából.

Üresedésben van most egy alföldi 1800 lelkes gyülekezet s 10 hold földet, 50 köböl terményt, 18 öl fát, 6 szekér szénát akarnak megvonni lelkésztől, azt mondván, érje meg egy sessió földdel, mert abból urason meg lehet élni.

Azon gyülekezeteinkben, hol a naturalékot ma is 6 filléres liter buzával s a méter fát 2 forinttal fizetik, ott vannak ezek a ki nem aknázott jogos jövedelmek s midőn a lelkésznek azt mondjuk, jöjj segítségére hivaltársaidnak erődön felül, akkor nézzük meg minő állapotban lehet az ő kincses kamarája s ha azt látjuk, hogy őt tulajdonképpen nem a gyülekezete tartja, hanem congruája, akkor ilyen esetben mozgassuk meg azt a fizetni nem akaró gyülekezetet.

Segélyezzük a tanítókat, de arra nem vállalkozhatunk, hogy alapot is gyűjtsünk számukra akkor, midőn az özvegy lelkésznek 90% ha a férje halála után felrakja ócska butorzatát egy kocsira, azt sem tudja a szerencsétlen merre irányítsa annak rudját, mert az egész munkás életen keresztül egy kunyhót sem birt férjével szerezni.

Az árvákról ne is beszéljünk! Mi sorsa van ma egy árva lelkész leánynak?

Segélyezzük tanítóinkat, de vegyük tekintetbe kinek-kinek családi állapotát. Az aki gyermeket vagy gyermekeket tanítat, nem adhat senki másnak segítséget. A legszerényebb viszonyok között is 2—3 ezer Leit kell egy tanuló gyermekre havonként költeni. Akinek semmi más pénzbevétele nincs mint kongruája, bizony az nehezen várja a fertályt.

Az ismeri a nehézségeket, aki congruát kezel. Hány, meg hány lelkésznek kell lefogni congruájából a 3—4 ezer Lei hátrakos inter-nátusi díjakat!

Indítványozom, kérjük be a lelkészi díjleveleket s egy kimutatást a gyülekezetek egyházi adóterhéről s a lelkésznek családi viszonyairól s ezeknek figyelembevételével aztán minden egyházmegye megcsinálhatja a hozzájárulást.

De ne hagyjunk egyetlen gyülekezetet sem a markába nevelni akkor, midőn mi szent lelkesedéssel gyermekeinktől vonjuk meg a mindennapit, azért, mert nagylelkűen szenvedő kartársainkon segíteni akarunk.

B.

A középiskola reformja.

Dr. C. Angelescu közoktatásügyi miniszter a bukaresti Casa Școalelorban képviselők és középiskolai tanárok előtt ismertette a középiskolai oktatás reformjáról szóló törvényjavaslat főbb elveit. A javaslatot a parlament a legközelebbi napokban tárgyalni fogja.

Ezen törvényjavaslat meg akarja határozni az elemi és a középiskolák, valamint a középiskola és a felsőoktatás összefüggését. Arra törekszik a javaslat, hogy az iskolás gyermekeknek lehetővé tegye, hogy az oktatás egyik ágából a másikba, (az elméletiből a gyakorlatiba és viszont) különböző vizsgálat alapján átmehessenek. A középfokú oktatás két tagozatban hét évig tart.

Az alsó tagozat (gimnázium) három éves, a felső tagozat (a tulajdonképeni lyceum) négy éves lesz. A lyceum lesz a szakkurzusok előkészítő iskolája, amelyeket az egyetemen kell elvégezni.

Az alsó tagozatból a felsőbe vizsgálat után lehet fellépni.

Akik ezt a vizsgálatot letenni nem tudják, azok előtt nyitva lesz az út a gyakorlati szakiskolákba.

Akik elvégzik a felső (lyceumi) tagozatot és akik az egyetemen akarnak tovább tanulni, azok érettségi (bakalaureátus) vizsgálatot tesznek.

A jelenlegi középiskolai nyolcadik osztály megszűnik és ennek helyébe az egyetemi szakkurzusok előkészítő éve lép.

A törvényjavaslat minden egyes osztály, illetve tanév végére teljes vizsgálatokat ír elő.

Az új középiskolai tanterv csak ezen törvényjavaslat törvényerőre emelkedése után fog elkészülni és már a jövő iskolai évben életbe lép.

Az új középiskolai törvényjavaslat nagy súlyt helyez az ifjuság erkölcsi és fizikai nevelésére. Hasonlóképen széles alapon szervezi az iskolai egészségügyi szolgálatot. A tantestületre vonatkozólag a törvényjavaslat kimondja, hogy az igazgatók állandóak és életbe lépteti az 5-ik gradáciát, valamint a szolgálati érdem jutalmazását célzó ugynevezett érdemkorpóllékol.

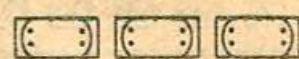
A törvényjavaslat végén a kapcsolt területek középiskolai tanárainak rangsorolása olvasható. Angelescu miniszter ezen előadásában kihangsúlyozta a technikai oktatás nagy jelentőségét, amely szakoktatás részére külön államtitkárság felállítását is szükségesnek véli.

Az új középiskolai törvény fent ismertetett váza bizonyos, nagyon érthető aggodalommal tölt el bennünket, mert a hét osztályú középiskolának semmi vonatkozása nem lesz a nyugati, külföldi egyetemekkel, és így óriási akadályok gördülnek a nyugati egyetemeket felkereső ifjaink elé.

A tanterv ismertetésére annak idején visszatérünk.

BELMISSZIÓ

Ifjúsági konferencia.

László Dezső, az erdélyi egyházkerület ifjúsági utazó titkára február 8–9 napjain végig látogatta egyházkerületünk nagyobb városainak fiu-bibliaköreit, Temesvártól Máramarosszigetig. E két város ifjúságán kívül felkereste az aradi, nagyvárad, nagykárolyi, szatmári és színérváraljai bibliaköröket s a már működő körökön kívül az ifjúság többi csoportjait is összegyűjtötte s lelkesen és meggyőző erővel buzdította őket a keresztyén életre s e célból a bibliakörök megalakítására. Látogatása mindenütt maradandó hatásvolt és bizonyára áldásos eredményű indítások származtak belőle.

Látogatásának befejezéseül a szatmári Ifjúsági Bibliakör konferenciát rendezett február 19-én Szatmáron, melyen a helybeli három fiubibliakör tagjain kívül részt vettek a nagykárolyi, halmi és színérváraljai bibliakörök kiküldöttei, kiket az Ifjúsági és Lorántffy Zs. leánybibliakör tagjai láttak vendégül. A konferencia reggel 9 órakor bibliakörrel kezdődött, mikor három csoportban Ján. 14. r. 21–24 verseit beszéltek meg László Dezső, Debreczeni István lelkész és Bartus Jenő s. lelkész vezetése mellett. Utána istentiszteleten vettek részt. Délután 3 órakor kezdődött a tulajdonképeni konferencia László Dezső bevezető előadása után erről a kérdéssel: Mit kíván tőlünk Jézus? Az előadást több hozzászólás követte. Majd legsúlyosabb kérdéseim és kételyeim cím alatt a résztvevők által felvetett kérdésekre adtak közös megbeszélés alapján feleleteket, 6 órakor a Lorántffy Zs. leánybibliakör rendezett szeretetvendégséget, melyen teával és süteménnyel vendégelték meg a konferencián résztvevőket. Itt éneklés után László Dezső előadást tartott erről a tárgyról: Egyházunk megújulása ifjúságunk által. Utána a Lorántffy Zs. bibliakör tagjai, közül többen énekszámokkal, szavalatokkal, az Ifj. Bibliakör zenekara pedig szép hozsánna énekekkel tette még építőbb hatásúvá a mindvégig meleg és bensőséges hangulatban töltött kedves emlékű napot. Végül megható szívvel énekelték el fölemelő búcsú éneket: „Isten velünk viszonzatlásra!”

A konferencián résztvevők szívében erősödött a hit, fokozódott a Jézus iránt való szeretet, világosabb lett a keresztyén életesszény és őszinte, Krisztusi barátság szövődött a különböző gyülekezetek ifjúsága között.

Legyen érette hála az Istennek!

D. I.

Dr Szentpéteri Kun Béla előadást tartott Budapesten református egyháznak az államhoz való viszonyáról. A kiváló egyházjogász előadása oly nagy feltűnést keltett, hogy a Nemzeti Ujságban maga dr Thury Béla prelátus és országgyűlési képviselő is foglalkozott vele. A nagyjelentőségű előadás külön füzetben is meg fog jelenni, s így nekünk is alkalmunk lesz, annak gondolatmenetét megismerni. A könyvre visszatérünk.

H I R E K

Lelkésmeghívás. A Bodor Jenő elhunytával megüresedett amaci lelkészi állásra Siető Pál adorjáni lelkészt hívta meg a választók többsége. Isten áldása legyen a pásztoron és a gyülekezeten.

A Filadelfia diakonissza szövetség 25 évvel ezelőtt indította meg Magyarországon a női diakonia munkáját. Példáját a Lorántffy Zsuzsanna egyesület 1905-ben, a debreceni református egyház 1914-ben követte. A Filadelfia egyesület kezében van a budapest városligeti jeles Bethesda kórház, amelyet református testvéreink figyelmébe ajánlunk. A ceglédi református egyház 20 ezer leinyi segílyt adott a Bethesda kórháznak.

Háromszáz diák a Biblia világhosszára körül. A közeli napokban tartotta konferenciáját Cegléden a „Soli Deo Gloria Református Diákszövetség”. Háromszáz résztvevő jött össze a magyar kálvinizmusnak ebben az ősi fészeken, hogy ifjai lelkesedéssel mélyedjen el egyházunk négyszáz éves múltjának megszentelt emlékeibe, amelyek részben öntudatot, részben nagy kötelezettséget jelentenek az ifjúsági munka számára. A konferencia eredménye az a megállapítás, hogy a református egyházunk csak az ifjuságon keresztül újulhat és erősödhet meg. A konferenciának igazi jelentősége, hogy a résztvevő világi vezető református nagy egyéniségek nyílt bizonyosságot tettek a Krisztus Evangéliumáról. 15—20 évvel ezelőtt el sem tudtuk képzelni, hogy 300—400 diák napokat

töltsön együtt — nem evésért, nem ivásért vagy sportért, hanem azért, hogy hitüket erősítsék. Hogy ez ma megtörténhetik, annak a jele, hogy Isten keze játszik az ifjuság drága lelkének mesterhegedűjén.

Özo. Kovrig Tiivadarné sz. Scheidel Katalin erdélyi földbirtokos asszony, bár katolikus vallású volt, de szívéhez hozzánőtt a református egyház minden ügye. Adakozó szívéből, segítő kezéről a szentimrei egyház, az erdélyi iskolák sokat beszélnek kőbe épült néma bizonyossággal. Be-belátogatott a Lorántffy Zsuzsanna egyesület Budapesti Ilkautcai kórházába s ott megismerte és megszerette a református egyház szamaritánus munkáját. Most, mikor a halál pitvarából átlépett az öökkévalóság csarnokába, hűséges sáfárként úgy számolt be élete javaival, hogy ennek a szeretetnek adott áldozatkész bizonyosságot. A napokban fölbontott végrendeletével 10.000 dollárt adott a Lorántffy Zsuzsanna egyesület diakonissza kórházának. „Áldjad én lelkem az Urat és meg ne feledkezzél semmi jótéteményeiről”. (Zsolt. 103. 2 vers.)

A „Misszionárius Esperes” így nevezte magát Nyáry Pál pécsi református lelkész a felső baranyai egyházmegye most beiktatott esperese. „Én bizon az evangélizáció eredményeiben — mondotta — és épen ezért első sorban misszionárius esperese akarok lenni egyházmegyénknek. A hamisítatlan tiszta református keresztyénség szó-szóolója és a mindenfajta keresztyén típus

felett magasan kiemelkedő református kegyesség munkása minden időben. „Egyeséges szellemet az egyházmegye munkásai között kialakítani, presbiteri konferenciákkal akarja a presbiteriumok lelkét ujjíteremtteni, gyermekistentiszteletek, ifjúsági és leánykörök segítségével óhajtja az új nemzedék lelkét megragadni. Hirdeti, hogy „a papné a gyülekezet első diakonisszája és a tanítónénak kell lenni a másodíknak. Fokozni kell az áldozatkészséget“. A baranyai „egyke“ legbiztosabb gyógyszerül a mély és nagy ébredést tartja. De nem feledkezik meg az egyház és az egyház szolgáló életének anyagi feltételeiről sem, mert látja hogy a földi keretek földi életfeltételekhez is vannak kötve. Nagyon helyesen hangsúlyozta azt is, hogy nem vadászik népszerűsége és épen ezért igazsággal és szeretettel fogja a szigorú egyházfegyelmet is minden vonalon alkalmazni. E nagyon is megszívlelendő gondolatokat ajánljuk egyházunk vezetőinek is szíves figyelmébe.

Szép irodalmi sikert arattok Donáth László, harasztkereki lelkipásztortársunk. A Temesvári Hírlap decemberi novella pályázatán 240 pályázói közül egy elbeszélése első díjat, két másik pedig dicséretet nyert. Ószinte örömmel gratulálunk.

A magyarországi református theologiai tanárok febr. 2-án tartották Pápán ez évi konferenciájukat. A konferencián részt vett dr. Antal Géza donántuli püspök és a debreceni egyetem theologiai fakultás képviselőjében dr. Lencz Géza. Behatóan foglalkozott a konferencia a lelkész-tanítóság kérdésével

a theologus ifjak külföldi tanulmányaival az ének és harmónium tanítás egységes rendezésével a theologiákon. Az előadott tantárgyak óraszámának redukálásával és a theologiai tanárok tanácskozó — joggal való zsinati tagságának kérdésével. Fölvetette az értekezlet egy informatív célzatu angol nyelvű havi egyházi lap eszméjét is.

Torró Miklós ároai részére az adományok vagy lapunk kiadóhivatalába, vagy Pálfy István lelkész címére küldendők a berei lelkészi hivatalba.

Előfizetőinkhez! *Kérjük a még be nem küldött előfizetési díjaknak az egyházkerületi pénztárba való mielőbbi beküldését.*

Bizalmas értesítés. Ezúton hozom lelkész és tanító testvéreim szíves tudomására, hogy „Humoros esetek“ című novellás kötetem ez év április végén fog megjelenni. Többek tanácsára elhatároztam, hogy e kötetet minden lelkész és lévita társamnak megküldöm, remélve, hogy nem utasítják vissza, sőt szívesen veszik. Mivel azonban még lelkésztársaim közül sem szeretnék senkit molesztálni, szeretettel kérem azokat, kik könyvem megküldését nem óhajtják, szíveskedjenek erről engem levelezőlapon, vagy más módon március 20-ig értesíteni, hogy felesleges postai költséget én se fizessek. Tanító testvéreimnek viszont csak azon esetekben küldöm meg, ha erre írásban felhatalmaznak. Gondolom, hogy a lapokban szétszortan megjelent apróságokból írásaim eléggé ismertek s szinte felesleges megjegyezni, hogy novelláim na-

gyobb része kulturestélyeken, sőt néhány vallásos estélyeken való felolvasásra is alkalmas. A kötet terjedelme körülbelül 160 oldal, ára 120 lei lesz; izléses formáját, — ha sikerül e jónévű céggel megállapodásra jutnom — a „Minerva“ kellőképpen garantálja. A legjobbakat remélve és kérve vagyok Roteni—Harasztkerék 1928 febr. 18 P. u. Oaia—Székelyvaja jud. Mureş. szeretettel; Donáth László ref. lelkész.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Zs. K. Paptamási. A jelzett cikk most már jöhet. **K. L. Rmac.** A levél végén felsorolt kívánalmakat jó lenne javaslat formájába öltöztetni és az egyházmegye útján, mint az egyházi törvény módosítására vonatkozó javaslatot az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszteni, még pedig sürgősen, hogy a késedelem miatt egyszer és mindenkorra le ne maradjon.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 680—1928-III. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak. Értesitem a Nt. Lelkészi hivatalokat, hogy a Frankhauser-féle „vasárnapi iskolai tanítások“ IV., V., VI-ik füzetét az egyházkerület iratlerjesztése a mai napon valamennyi lelkészi hivatal részére az illetékes Nt. Esperes urak címére szétosztás végett megküldötte. Felkérem a Nt. Lelkész urakat, hogy parochiális könyvtáraik részére megrendelt példányszámok átvételéről, azok megőrzéséről gondoskodni sziveskedjenek. Egyben felhívom azon egyházakat, amelyek ezen füzetek árát a mai napig még nem fizették be, hogy az összeget a füzetek átvételekor a Nt. Esperes uraknál befizetni sziveskedjenek annál is inkább, mivel a Nt. Esperes urakat felkértem, hogy a könyveket ezen hátralékos egyházak részére csak az összeg (lei 160) lefizetése ellenében szolgáltatassák ki. Oradea—Nagyvárad, 1928 február 22. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

Tanügyi: 796—1928-II. szám. PÁLYÁZAT a Királyhágómelléki Református Egyházkerület elemi népiskolai vallástani kézikönyveinek kiadására és bizománybavételére. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület pályázatot hirdet a 133—1927. sz. egyházkerületi határozat alapján református elemi népiskoláink vallástani kézikönyveinek kiadására és bizománybavételére. Kiadandó lesz: 1. *Vallástani olvasókönyv* a II-ik osztály számára, legfeljebb 2½ nyomtatott iv terjedelemben, kis nyolcadrét alakban, sűrű ciceró szedéssel. 2. *Üdvtörténet.* (Ó-szövetségi történetek.) Kézikönyv az elemi népiskolák III-ik osztálya számára két ½ nyomtatott iv terjedelemben. Alak és szedés mint az 1. alatt. 3. *Jézus élete.* Kézikönyv az elemi népiskolák IV-ik osztálya számára. Két ½ nyomtatott iv terjedelemben, alak, szedés, mint fentebb. 4. *Jézus tanításai és csodatételei.* Kézikönyv az elemi

népiskolák V-ik osztálya számára. Két $\frac{1}{2}$ iv terjedelemben, forma és szedés mint fentebb. 5. *Egyháztörténelem*. Kézikönyv az elemi népiskola VI-ik osztálya számára. Három iv terjedelemben, forma, szedés mint fentebb. 6. *Keresztyén hittan és erkölcsstan*. Kézikönyv az elemi népiskolák VII-ik osztálya számára. Két $\frac{1}{2}$ nyomtatott iv terjedelemben, forma, szedés mint fentebb. Ezen vallástani kézikönyveket 1929 szeptember 15-ére forgalomba kell hozni. A kéziratokat a vállalkozó 1929 április 1-re kézhez kapja. A fent felsorolt kézikönyvekből az 1., 2. és 3. sz. alattiakból 5000—5000 példány, a 4., 5. és 6. sz. alattiakból pedig 2500—2500 példány kerül nyomtatásra. Az egyházkerület a könyvek megbíráltatásának jogát saját, megbízott bírálóival magának tartja fenn. Köteles kiadóbizományos a könyveknek az egyházkerület és a kiadó-bizományos által közösen megállapított bolti árából az egyházkerület pénztárába befizetni a könyvek forgalmának arányában 20%-ot, szerzői tiszteletdíjra az első kiadásnál 10%-ot, a második kiadásnál 6%-ot, a harmadik kiadásnál 4%-ot olyképen, hogy a tiszteletdíj 40%-a az elfogadott pályaművek bírálata után, 30% a a mű forgalombahozatala után 30 nappal és 30% a 1929 december 31-én válik esedékessé. Az első kiadások bírálatáért tartozik kiadóbizományos 3%-ot fizetni bírálóknak s őt terheli az állami approbációval felmerülő költség (tankönyvekként ez idő szerint 600 lei). Tartozik kiadó-bizományos a megrendelő egyházaknak és iskoláknak a bolti árból 10% kedvezményt biztosítani. A könyvek csomagolásáért az egyházkerületileg megállapítandó költség számítható fel. Kiadóbizományos fizeti a pályázat alkalmával egy könyvre 5 példányon felül beérkező minden fölös pályázati példány és iv után esedékes 200—200 lei bírálati díjtöbbletet (a fenti 3%-on felül), valamint az esetleges negyedik kiadás alkalmával szerzőknek ivenként járó 300—300 lei-es írói és korrektori díjat. Az egyházkerület ezen könyvek kötelező használatát a főhatósága alá tartozó iskolákban és az állami iskolákba járó református vallású gyermekek vallás-oktatására elrendeli. Kiadóbizományos tartozik a könyveket könnyen hozzáférhető és ellenőrizhető raktáron tartani és tűzkár ellen biztosítani. Zárt ajánlatok 1928. évi március hó 15 ig nyújtandók be a református püspöki hivatalhoz. (Oradea, Str. Petru Maior No. 1.) Tájékoztatásul felemlitem, hogy az egyházkerület főhatósága alá tartozó református elemi iskolákba az elmúlt iskolai évben 10,552 tanuló járt, állami iskolába pedig 8700. Mindezen tankötelesek vallásoktatásánál a kerület fenti kiadványai használandók. Kelt Oradea—Nagyvárad, 1928 február 15. — Sulyok István püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 8

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Sirada Dimitrie Cantemir
(Beőthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1909. évben

Telefon szám 4-54.

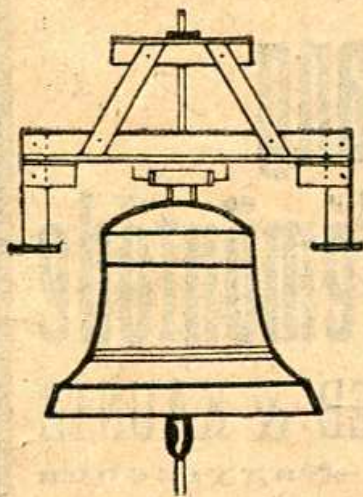
Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsonőket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 8

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 8

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Konfirmációi emléklap

17 × 21 cmtr. méretben, két színnyomással, csinos kivitelben — — 1 Lei
21 × 34 cmtr. méretben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva 3 Lei
24 × 51 cmtr. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben — 4 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két ív terjedelmű füzet, nagyon szép
konfirmációi Emléklappal II. kiadás — — — 16 Lei

áron

beszerezhető: **Béres Károly könyvkereskedésében**

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20% árengedményt nyújtunk.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 8

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat garantált békeöntözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMATUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Sirada Petru Major (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

Roma locuta . . .

Ez év január 6-án bocsátotta ki a római pápa [XI. Pius] a „Mortalium Animos” kezdetű enciklikáját. A körlevél megjelenése óta a világ protestáns sajtójában méltóságteljes morajjal zúg a visszautasító felháborodás. Ha nem szignálta volna a pápa ezt a körlevelet, a hangjáról azt hihetnők, hogy a „duce” ultimátuma — pretenciozus és kihívó. Ugy látszik, hogy a Vatikán önkéntes számkivetettségének és a Quirinál nagy lendületű fascizmusának azonos stílusa és módszere van.

Mi soha sem szoktunk a római katolikus egyház belső ügyeivel foglalkozni, vagy törődni, mert az ilyesmit magunkkal szemben sem szeretjük és mert őszinte hivei vagyunk annak a világot átfogó — lényegében protestáns — tendenciának, amit a londoni, stocholmi, helsingforsi, lausennei és berni világkongresszusok munkáltak a keresztyén vallások között akkor, amidőn a közeledést és lehető egységet iparkodtak elősegíteni, a keresztyén hit, élet, munka és szolgálat, fundamentális kérdéseiben. Ezekre a konferenciákra meghívást kaptak a keleti egyházak is és a római katolikus egyház is. Az előbbieket — a mi tudomásunk szerint — meg is jelentek a konferenciákon, a római egyház pedig a meghívásra, ezzel az enciklikával felel a pápai csalhatatlanság nagyobb dicsőségére.

A „*csalhatatlanság*” és a „*szeplőtelen fogantatás*” hittételeinek kihirdetése óta ennél türelmetlenebb és vakmerőbb támadás nem érte a protestantizmust. A „Mortalium Animos” kezdetű enciklika azonban, minthogy koncentrált támadása a protestantizmus evangéliumi alapját fölényeskedő tájékozatlansággal vonja kétségbe, sokkal bántóbb az előbbi kettőnél.

A pápa tehát a meghívásra azzal válaszol, hogy a konferenciák koncepciója szerinti együttműködésről szó sem lehet,

mert az ettől várt javak csak „képzeletbeliek“. Akiket megtévesztett az egységre törekvő kongresszusok által megláttatott perspectiva, azok *nem működnek a Megváltó szellemével egyetértésben*, mert ezen egységesítő mozgalmak mélyén olyan bajok fekszenek, amelyek feldulják a katolicizmus hitbeli alapjait. Róma tehát, más felekezetű keresztyénekkal, mint egyelő felekkel semmiképen nem tárgyalhat. A közeledésnek csak egy módja van és ez nem más, mint visszatérés az elvetett, de változhatatlan érvényű dogmák egységére és az engedelmes hódolattal való leborulás a pápa trónja elé. Az „Összesítő Keresztyénség“ vagy a „Panchristianizmus“ guny névvel illetett tendencia — anathema sit!

Ennyi az egész!

Az egység felé törekvő keresztyénség világproblémájának ime ez a kettévágott gordiusi csomója, vagy Kolumbus tojása — roppant egyszerű nemde keresztyén testvérem?! Ezen kellett annyi nemes és bölcs léleknek tépelődnie és emésztődnie? Érdemes volt!? mikor a megoldás a pápa szerint egészen egyszerű és bizonyos, már csak azért is, — hogy egyebet ne mondjunk — mert hiszen a pápa csalhatalan?!

Minden ut Rómába vezet tehát, mindennek Rómába kell visszatérnie. Mert ami nem római katolikus, az csak aberráció, chiméra, vagy, hogy a pápaság keshedt frazeológiájával éljünk — eretnecség. Rómába kell mennünk, de Canossán keresztül. És milyen megbékélése lesz ennek a bűnös világnak, ha ismét ott leszünk a kellő közepében a simoniának, a szentek tiszteletének, a hierarchiának, a fülbegyónásnak, a misének és a bünbocsátó céduláknak?! Ez ma nem is lenne rossz üzlet!?

Roma locuta, sed causa nullo modo finita!

És még azt merik állítani az emberek, hogy a világ halad.

N. V.

Katasztrófák. Az örömök kergetésének mai szédületes forgatagában is meg kell, hogy torpanjon az ember, ha csak az elmúlt év természeti katasztrófáira gondol. Az elmúlt év első felében 138 romboló természeti eseményt jegyeztek föl, mégpedig a kínai rettenetes földrengésen kívül, amelyben magában 100,000 ember pusztult el, továbbá a Kínát

és Indiát sújtó árvíz veszedelmen kívül, amelyben 11.000 ember vesztette életét, 6 tűzhányó kitörést, 25 zivatart, 9 hófergeteget, 7 árvizet, 38 ciklont és 21 földrengést. E nagy csapások nem a véletlennek művel, Isten beszéde ez hozzánk, melyből meg kell látnunk semmiségünket és éreznünk, hogy „az élet útján a halál vesz minket körül“.

Levél K. B. volt legátusomhoz.

Kedves ifju barátom! Drága ajándékként vettem s igaz örömmel olvastam vallomásszerű, meleg sorait. Nyílt levélben válaszolok reá, egyfelől, hogy üzenetem minden legátusnak szóljon, — másfelől, hogy a legáció ügyét is szolgáljam vele. Büszke vagyok rá, hogy legátusaim nem felejtenek el, sőt ifju szívük meleg ragaszkodásával őszinte szeretettől sugárzó leveleikben újra meg újra bekopogtatnak hozzám. Falusi magányomban jól esik ez a kedves lelkilátogatás s vallomásra nyitott szívüket testvéri gyönyörűséggel hallgatja s meleg szeretettel öleli a lelkem.

Azt mondják, hogy nálam, mint legátusok, igazi otthont, megértő szívet s a legátumnál maradandóbb becsü „lelki utravalót“ is találtak. Boldog vagyok, ha így van, mert így szeretem, hogy legyen. A legációnak nemcsak az anyagi legátum a célja. Fontos ez is, különösen ma a szegény diáknak, de ez még korántsem minden. A pénzadomány csak a testi szükségletek fedezését, a pályán való kitartás és előhaladás anyagi lehetőségeit szolgálja, a lélek általa közvetlenül még nem kapott semmit. Pedig — ugyebár, — a lélek is vágyik valami legátumra. És kap is mindenütt kivétel nélkül valamit. Azok az impressziók, emlékek, tapasztalások, melyeket az ünnepek alatt a látogatott gyülekezetekben s a vendéglátó családok körében akaratlanul is összegyűjt és magába szív a lélek, az ő legátumává lesznek. S az összlegátumnak, bizony ez a lelki része a fontosabb. A pénz gyorsan elmegy, de az emlékek, impressziók sokáig; talán örökre megmaradnak. Milyen kár mégis, hogy vannak helyek, (egyres panaszokból tudom, hogy vannak) ahol nem gondolnak eléggé a lélek legátumára. Milyen kár, hogy elfelejtik, hogy az ifju lélek telítetlen aranyserleg, mely mint a virágkehely a napfényt, szomjasan issza az impressziókat. Milyen kár, ha szeretet helyett közöny, nagyképűség, vagy épen bántó lekicsinylés fogadja az érzékeny sziveket, milyen kár, ha méz helyett méreg csepeg a szomjas lelkek aranyserlegébe. Lehet akkor anyagilag bármily dus a legátum, a legáció nem sikerült, nem jelentett testvéri segítséget és áldást.

Halálíg hü szeretettel őrzöm egy pár kedves legációm aranyemlékeit. A legátumok anyagi értékét már mindenütt régen elfeledtem, de sohasem fogom elfelejteni sehol a lelkiértéket; a fogadtatást. Mikor legátusok lépnek be hozzám, 20 év előtti magamra gondolok, mikor talán még kevesebb komolysággal, de sokkal csillogóbb szemekkel és szomjasabb lélekkel jártam ünneplőbe öltözött gyülekezeteket, — kedves arcok tűnnek elém s boldogan uszik a lelkem ragyogó emlékek aranyos ködében... Aztán rágondolok 15 év utáni göndör-

haju fiamra, aki nagy lávolságból utban van már az első legátíója felé. Hogyne fogadnám szeretettel legátusaimat, amikor boldog szemem együtt látja bennük a multat és a jövőndőt. Régi adósságokat, talán már elporladt szívek rám áradt meleg szeretetét fizetgetem nekik vissza, másfelől meg előleget adok, hogy ne fogadja szeretellenség majd az én érzékenylelkű fiamat, aki most tanulgatja még a betűket az első prédikációjához.

„A szeretet halhatatlan tartozás” — mondja Bengel. Mindenki tartozik vele mindenkinek. De különösen mi parochiák jelen és jövőndőbeli lakói tartozunk vele egymásnak. Kitől várjunk szeretetet, ha mi sem tudjuk egymást igazán szeretni. Anyagi javakkal ugyse nagyon tudjuk segíteni egymást, legalább sok szeretettel szépítsük, tegyük gazdaggá azt a pályát, amelynek olyan szegényes mindvégig az anyagi légátuma.

Szeretettel csak szeretettel lehet visszafizetni. Tovább kell adni ezt az örök tartozást. Nem szabad feledni a mai legátusoknak nagy nagy parochiákon s öreg korokban sem, hogy voltak valaha legátusok. Akkor visszakapják a most küldött vallomásos leveleket! Bár írhatna ilyet minél több helyre az én drága fiam.

Meleg testvéri szeretettel ölelem szívenre kedves ifju barátomban a minden idők háláslelkű, boldog legátusát. *Ardai Atadár.*

Hozzászólások.

II.

Fizetés vagy könyöradomány?

A „Reformátusok Lapja” folyó évi 6-ik számában Magoss Ferenc mikolai lelkész ur indítványt tett arra nézve, hogy a lelkészek államszegélyükből évi 5000 Lei-el járuljanak hozzá a tanítók nyomorának enyhítéséhez.

Milyen megható, milyen szép ez az elhatározás, mint a faj- és felebaráti szeretetnek igazi megnyilvánulása.

A felekezeti tanítóság hálás szívvel mond köszönetet az indítványozó lelkésznek s mindazoknak, akik az eszmét magukévá tették.

Bármennyire rá vagyunk azonban szorulva a segítségre, azt ebben a formájában nem fogadhatjuk el.

Mi nem a lelkészeknek dolgozunk, hanem iskolafenntartó egyházainknak s ha a papság a maga zsebéből ad nekünk fizetést, az így kapott pénz — minthogy a tanítóság azért semmi ellenszolgáltatást nem nyújthat — nem más, mint könyöradomány. Aki pedig könyöradományt fogad el, annak le kell szállania emberi méltóságának, önérzetének egy bizonyos fokáról — s ez a tény az egész tanítótisztület megaláztatását idézi elő.

Igaz ugyan, hogy a szegény embernek önérzetéről beszélni nem

szabad, de — Istenem — nekünk már egyebünk sincs s ezt az egyet mégis csak szeretnénk megőrizni.

Évi 5000 Lei-el, amelynek fele tanítói-alap címen lenne lőkésítve — különben sem segíthetnénk a tanítók helyzetén, mert az így összegyűlt pénzből legfeljebb 2—3000 Lei jutna egy-egy tanító családra. Ezzel az összeggel pedig nem érünk célt.

De azért sem lenne jó, ha a lelkészek a saját államsegélyükből juttatnának a tanítóság részére, mert ezzel a legtöbb egyházközségben elvágna a lehetőségét annak, hogy a tanítói fizetéseket rendezhessük, mert a nép s a presbytérium azt mondaná, hogy nem kell már fizetés a tanítónak, hiszen osztozik a pappal s érje meg vele.

Még más baj is van.

Sok egyházközségben hiányzik a lelkész és a tanító között a kívánatos jó békesség. Milyen visszás helyzet állana elő az ilyen esetekben, amikor érezni kellene az illető tanítónak, hogy papja magától vonta el azt az összeget, ami talán éppen az ő részére lesz kiutalványozva.

Hát arra gondolt-e a cikkíró lelkész ur, hogy az az állam, amely a felekezeti tanítóságnak államsegélyt nem ad, nem jó szemmel nézné — talán nem is maradna következmények nélkül — ha azt látná, hogy a papság a saját államsegélyéből segíti a tanítókat? (Ez az aggodalom nem indokolt. Szerk.)

Minket egyházközségeink választottak meg, nekik dolgozunk s így fizetést is tőlük várunk!

Kilenc év óta nyomorgunk, várunk, reménykedünk s küzdünk azzal a sok bajjal, gonddal, mely megpróbáltatás vagy büntetésképpen nehezedik vállainkra s — Isten tudja — talán örökre ott is marad.

Jól esne, ha a nép könnyitene már rajtunk, mert féltő, hogy mi sem bírjuk így már sokáig. Legjobbaink elmennek közülünk s mi, akik még őrizzük posztjainkat, szárnyaszegeften, reménytelenül nézünk jövőnk elé.

Mindenre jut pénz, csak az iskolára nem!

Városra is beillő szép házak emelkednek községeinkben, népünk igénye úgy a ruházkodás, mint az életmód tekintetében hihetetlenül megnőtt. Ilyen körülmények között vajjon egy 1000—2000 lelket számláló egyházközség nem tudna 1—2 tanítójának tisztességesebb fizetést biztosítani?

Ismerek egy ezer lelkes, szinmagyar s különösen jómódu egyházközséget, ahol az évi összes egyházi adó 5000 azaz Ötezer Lei. Ugyanott a lelkésznek egész évi készpénzfizetése 2000 Lei (80 köből buza megváltási ára), a kántortanítóé pedig 1000 Lei (40 köből buza ára). S az az egyházközség két iskolát tart fenn.

Ha a favágó vagy a csordás foglalkozása után a maga igényei szerint meg tud élni, nem szégyen-e egyházainkra, hogy tanítóink, akik nagy áldozatok árán készültek elő pályájukra, nem keresnek annyit sem, hogy abból megéljenek s kénytelenek mellékfoglalkozások után futkosni s az éjjel is nappallá változtatni.

Szégyenletes állapot, hogy a felekezeti tanítóságot könyöradományokból kelljen fizetni, azokat, akikre gyermekeink nevelését bizzuk

s akiktől népünk nyelvének, hitünknek, kulturánknak utódainkba való átplántálását várjuk.

És én azt hiszem, hogy ezt a nagy feladatot mi felekezeti tanítók lelkiismeretesen s a viszonyokhoz képest elég eredménnyel végezzük el.

S ezért a munkáért nem könyöradományt, hanem fizetést kérünk!

Paptamási.

Zsigó Károly.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

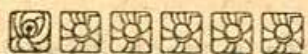

Ferencz József unitárius püspök.

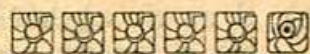
1835 — 1928.

„A Kis és Nagyküküllő, Maros és O t, Nyikó és Nyárad mentének égbenező tornyai, hófehér templomai, örök bizonyágai és hirdetői maradnak fajszeretete nagyságának“ — e szavakkal bucsuztatta az unitárius egyház nagy halottját dr Ferenczy Géza unitárius egyházi főgondnok a február 23-iki temetésen. És bennünket, akik az unitárius egyház keretén kívül állunk, az elhunyt püspöknek épen ez a csodálatos nagy fajszeretete bilincselte le mindég. A világtörténelem intéző keze által reánkdobott kisebbségi sorsunkban Ferencz József püspök volt az elhunyt Nagy Károly mellett egyik legerősebb összetartó erőnk. 52 évet töltött az unitárius egyház püspöki székében, s ez az 52 év az alkotások szakadatlan sorozata volt. Ravatalára szemfedő gyanánt azt a menyasszonyi fátyolt borították, amelyben 62 évvel ezelőtt esküdött neki örök hűséget felesége. És szinte elborította az egész koporsót az ibolya, amelynek illata és szelid kéksége közvetlen egyszerűséggel szimbolizálta nekünk Ferencz József szerény és kellemes egyéniségét. Hajlott kora egy-egy kényszerűt pihenője az utóbbi években már egy párszor figyelmeztetett bennünket, hogy egy drága kincsünk bucsuzkodik tőlünk s talán a tudat alatt, már kész ténynek is vettük a bekövetkezendő véget, de a rejtelmes halál megjelenése a pátriárkai kor határánál, mégis megdöbbentett bennünket. Az unitárius egyház vesztesége a mi veszteségünk is, gyásza a mi gyászunk is.“ „És elmennek az igazak az örökéletre.“ (Máté 25, 46)

Lengyel Elza, a debreceni református leánynevelő-intézet elemi iskolájának nyug. igazgató-tanítónője f. hó 15-én délelőtt az utcán összeesett s a klinikára szállítva meghalt. Nagybuzgóságu, eredményes működésű, hithű munkása volt anyaszentegyházunknak.

HIREK

Hivatalos órák a püspöki hivatalban. A püspöki hivatalban március 1-től kezdődőleg reggel 8-tól délután 2-ig egyfolytában tartatnak a hivatalos órák.

Emlékkönyv. A november hóban Kolozsváron tartott lelkészi konferencia elhatározta, hogy az ott elhangzott előadásokat emlékkönyv alakjában megjelenteli. A szerkesztéssel dr Mezey Mihály

magyarláposi papot bízták meg. Az előfizetési ár az előfizetők számától függ. Előre is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

Ferencz József unitárius püspök temetésén egyházkerületünk képviselőjében Sulyok István püspök és Csernák Béla egyházkerületi főjegyző jelentek meg. Kerületünk részvétét az unitárius egyház vezetősége előtt a püspök ur tolmácsolta.

Nülföldre utazóknak a postabélyeg vagy értékének beküldése ellenében a legnagyobb készséggel írja meg levélben a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetsége (Budapest, IX., Üllői-ut 29. II. emelet.) Európa bármelyik részén található Keresztény Ifjúsági Egyesületi szállodák pontos címét. Nyilvántartják továbbá az összes németországi Chirstliher-Hospizek címét. E szállodák keresztyén intézmények, olcsók, tiszták és „borravaló” bennük nincsen.

Albisra a tanév végéig oklevelés helyettes tanítónő keresztes. Díjazás havi 2000 lei és teljes ellátás külön szobával. Az állás azonnal elfoglalandó. Jelentkezés vagy a püspöki hivatalhoz, vagy Kemecei György tanítóhoz küldendő Albisra (Albiş—Albisjudj. Bihor).

H. D. P. L. egyik legutóbbi számában a szektárius mozgalmakról szólva *dr. Szentpétery Kun Béla* egyetemi tanár a nagyváradi esetről a következőket írja: „A váradi eset kevésbé érdekes, mert ott egyszerűen egy fegyelmet nem ismerő pap okvetetlenkedéséről van szó. Nem fogad szót a püspöknek, majd megmutatja, hogy a hívek vele mennek.

Ez igazán egészen jelentéktelen fegyelmi eset. De abból, hogy egy régebben szolgáló pap követi el, mégis csak az látszik, hogy valami nincs rendén. Az bizonyos, hogy a mi egyházi életünkben is vannak huzamos idő óta szolgáló papok, akik hosszú szolgálatuk alatt és tanultságukkal sem tudtak eljutni odáig, hogy Krisztus alázatosságát megtanulják.

Läpedatu kultuszminiszter a sajtó képviselői előtt ismertette az u. n. kultusztörvény-javaslatot. Az érdekelt egyházaktól már régebben bekérték a véleményeket — a lapokban ismertetett törvényjavaslaton azonban ezeknek figyelembe vétele egyáltalában nem állapítható meg. A görög katolikusok pedig a javaslat 45. §-a ellen valósággal fel vannak háborodva. A javaslat részletes ismertetésére, ha a szövegét pontosabban is látni fogjuk, — visszatérünk.

Mérész megállapítás. Serédi Jusztin a magyarországi római katolikusok hercegprimása a pápa megkoronázásának hatodik évfordulóján a Mátyás templomban tartott beszédében a többek között ezeket mondotta: „Aki megvallja a pápát, az megvallja Krisztust is, aki engedelmeskedik a pápának, az engedelmeskedik Krisztusnak, aki pedig megtagadja a pápát és nem engedelmeskedik neki, az fellázad Krisztus ellen.” Kérdezzük, kellehhez kommentár?

Radbruch heidelbergi egyetemi tanár a volt szociálista birodalmi igazságügyminiszter a Jézus alakját bár egyoldaluan de gyönyörűen méltató cikket írt a „Vorvärst” karácsonyi számába mondván, hogy a szociálisták,

mint az ő igazi tanítványai, méltán ünnepelhetik „születése napját, mint azon legnemesebb emberek egyikét, akik valaha ezen a földön jártak“.

Az egyházkerületi Nyugdíj- és Gyámintézeti Bizottsága múlt hó 28-án délelőtt tartotta Nagyváradon folyó évi első évnegyedi ülését. Tárgyalta a Nyugdíj- és Gyámintézet 1927. évi zárszámadását, az 1928. évi költségelőirányzatot és a Főfiszteletű Püspök urnak a Nyugdíjintézet vagyonának kölcsönkihelyezések útján való biztosítására vonatkozó indítványát. Erre nézve szabályzati javaslat kerül a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé. Az özvegyek és árvák nyugdíját és gyámdíját egyéenként 5000, illetve 2000 Leivel emelte 1927. évre a bizottság. Rácz Lajos micskei lelkész 1928. április 1-től kezdődő joghatállyal nyugdíjazta és Kiss Lajos bihardíószegi igazgató-tanítót a jogosított tagok sorába felvette.

Kereszt a református templomon. Hogy egyik-másik egyház milyen jelképeket használ templomtornyain, az meglehetősen esetleges valami. Nálunk a protestáns templomokon csillag vagy kakas szokott lenni, a katolikus templomokon kereszt.

Németország egyes részeiben ez éppen fordítva van. Ujabban Hegedüs Loránt volt pénzügyminiszter indított mozgalmat arra nézve, hogy a ref. egyház is felkarolja a kereszt használatát. Mint értesülünk, az ő kezdeményezése nyomán a pesterzsébeti épülő új templom tornyán csillag, kupoláján kereszt lesz.

Zionismus. Sokat olvasunk erről a mozgalomról. A trieszti Lloyd hajózótársaság az utóbbi években egész külön hajójáratot rendezett be a Palesztinába kivándorló zsidók számára, amely Triesztből megállás nélkül Jaffába szállította az utasokat. A kívándorlási láz elmúlt s a Lloyd-társaságnak hirtelen be kellett szüntetnie a különjáratot, mert nem akadt elegendő utasa. (Cr. Volksbote)

Előfizetőinkhez! Ismétellen kérjük a hátralékos előfizetési díjak sürgős beküldését, mert a lap nyomdai költségeivel nagy kiadásaink vannak.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Zs. H. Paptamási. Nem, majd előszóval megmondom. — **A. A. Gyanta.** Köszönet — úgy lesz! — **P. I. Bere.** A jövő számban jön az I. fele.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Közigazgatási: 932—1918. I. sz. KÖRRENDELET. *A kebelbeli Lelkész, Tanár és tanító uraknak.* Szósz szerint közzéteszem a Nagyváradai Sorozó Kerület (Cercul de Recrutare Oradea) parancsnokságának ma vett 4490—928. sz. hirdetményét a következőkben: „Cercul de Recrutare Oradea. Nr. 4490—928. Hirdetmény a

tartalékos tisztek figyelmébe. Ezen sorozókerület körzetében lakó tartalékos tisztek tudomására hozzuk, hogy tartoznak a Md. E. I. Carnet-tel a Cercul de Recrutare-n jelentkezni, vagy ezen Carnet-et a Cercul-hoz legkésőbb f. évi március 31-ig az évi látamozás megejtése végett beküldeni. Azok, akik személyesen nem jelentkezhettek, a Carnet-et egy jelentés kapcsán küldjék be, amelyben feltüntetendő: az illető vezeték és keresztnéve, rangja, életkora, állandó lakhelye, tanulmányai, polgári foglalkozása és a katonai szak, amelyre kiképezve lett. Az is feltüntetendő, hogy meg van-e az egész had felszerelése. Azok, akiknek még nincsen Md. E. I. carnetjük, csak a fentjelzett jelentést tartoznak beküldeni. Ezen okmányok postán történt beküldésének bizonyítékául az ajánlott levél vévénye szolgál. Büntetések. Nyomatékosan figyelmeztetünk mindenkit, hogy azok, akik ezen rendelkezésekhez nem alkalmazkodnak pontosan és idejében, a tart. tisztekről szóló törvény 7. szakasza ellen elkövetett bűncselekmény miatt, a haditörvényszék elé lesznek utalva és a katonai törvénykönyv 224 b) §-a szerint 15 naptól 2 hónapig terjedhető elzárással büntetve. Oradea, 20 Februarie 1928. Comandantul Cercului de Recrutare Oradea Lt. Colonel Munteanu Gheorghe". E rendelet kapcsában felhívom a püspöki joghatóságom alá tartozó t. lelkészi, tanári és tanítói karnak, mindazokat a tagjait kik, a román hadseregben tartalékos tiszti ranggal bírnak és a nagyváradi sorozó kerület körzetében laknak, hogy a közzétett parancs teljesítése mellett legkésőbb a f. évi március hó 15. napjáig püspöki hivatalomhoz is küldjenek be feltétlenül egy oly értelmű nyilatkozatot, hogy a fentebbi hirdetményt tudomásul vették. E nyilatkozatokról ugyanis a Sorozókerület parancsnokságához annak 5129—928. sz. felkérésére a f. évi március 20-ig egy táblázatos kimutatást kell küldenem. Oradea—Nagyvárad, 1928. febr. 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

Közigazgatási: 940—1928. I. a KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Udalással a Közegészségügyi és népjóléti minisztériumnak az egyházi célu könyöradományok gyűjtése tárgyában 19750—1924. sz. a kibocsátott rendelete X. pontjára, felhívom mindazokat az egyházközségeket, melyek az 1926. évi január hó 1. óta püspöki engedély alapján könyöradományokat gyűjtöttek, melyek a gyűjtést be is fejezték, hogy a vármegyei prefekturán az illetékes esperes közbejöttével megejtett vagy sürgősen megejtendő elszámolás jegyzőkönyvének egy példányát hivatalomhoz a további intézkedés végett haladéktalanul terjesszék föl. Ebből az alkalomból, a közigazgatási hatóságok kívánságának megfelelően, jónak látom figyelmeztetni az érdekelt Nt. Lelkészi Hivatalokat, hogy a gyűjtési engedély megnyerése után, a gyűjtés megkezdése előtt a prefektura és subprefektura hivatalokat minden esetben értesítsék arról, hogy joghatóságuk területén gyűjteni szándékoznak. A gyűjtők pedig a könyvekkel ugye fentemlített hivataloknál, mint a többi, tehát primpretori, rendőrségi és csendőrségi hatóságoknál jelentkezzenek s a könyveket vizuammal láttassák el, hogy esetleges későbbi feltartóztatásuk kellemetlenségeit elkerüljék. Oradea—Nagyvárad, 1928 febr. 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

Tanügyi: 970—1928. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek.* É tesitem a 3508—1927. sz. körrendelet alapján szemléltető képeket és történelmi képeket megrendelő egyházakat, hogy a Casa Școalelor-tól a térképek és történelmi szemléltető képek, valamint a szögmérők megérkeztek. Felhívom az érdekelte Iskolaszéki Elnökségeket, hogy 8 nap alatt jelentsék be hivatalomnak írásban, hogy személyesen veszik-e át a megrendelt szemléltető eszközöket hivatalomban, vagy postai utánvétellel küldjük ki címükre. A körzők, ürmértékek és háromszögvonalzók, valamint a Király képek eddig nem érkeztek meg, de e körrendelettel egyidejűleg ezek leszállítását megsürgettem. Megjegyzem, hogy ezen szállitmányból csakis azon megrendelők igényeit elégíthetem ki, akik megrendeléseiket 1927 december 31-e előtt eszközölték. Oradea—Nagyvárad, 1928 február hó. 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés a Magyarországra való eltávozás folytán megüresedett dobrai kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni lakás, részben kerttel. 2. Kertválság 20 Lei. 3. 44 hektóliter (33 mázsa) rostált búza a 400 Lei = 13200 Lei. 4. Borválság 127 Lei 50 bani. 5. Tandij 200 Lei. 6. 4 öl tűzifa beszállítva a 800 Lei = 3200 Lei. 7. Szántó föld 1 kat. hold + 1247 □-öl = 1000 Lei. 8. Rét 822 □ öl 350 Lei. 9. 897 □-öl legelő 50 Lei. 10. Stóla 1576 lélek után kerületi megállapítás szerint. 11. 50 véka csöves tengeri a 50 Lei = 2500 Lei. 12. 50 drb. ő ő csirke a 15 Lei = 750 Lei. 13. 50 gyermek után a 5 Lei = 250 Lei. 14. készpénz egyház pénztárából havi 96 Lei 05 bani = 1152 Lei 60 bani. 15. Ötödéves kórpótlék a 1200 Lei. Az 1, 3, 6, 7, 8, 9. pont alattiak csak természetben szolgáltatnak ki, a 2, 4, 5, 10, 13, 14, 15. pont alattiak csak pénzüll szolgáltatnak ki, a 11, 12. pont alattiak természetben, de ha nincs 50 növendéke, úgy a hiányzó összeget 50 ig az egyház pénztára fizeti ki pénzüll az itt értékelte árak szerint. Kötelesség: 1. Az V., VI., VII. vegyes osztályok vezetése, esetleg az iskolaszék által kijelölte osztályok vezetése. 2. A kántori teendők elátása. 3. Egyházi jegyzőség s az azzal járó teendők elvégzése. 4. Lelkész akadályoztatása esetén és a kánonikus órákon lelkész helyettesítése. 5. Ismétlő iskola vezetése (melyért eltávozott tanító községtől évenként 2000 Leit élvezet). 6. Egyházi énekhar felújítása s vezetése. 7. Vasárnapi iskola, belmissziói és egyháztársadalmi munkában lelkésznek ségedkezés. Csak férfi tanítók pályázhatnak, kik a román nyelvet bírják s a románnyelvi vizsgájakról érvényes bizonyítványt mutatnak fel. Próbara megjelenés előnyös, próbai útiköltsége csak az elválasztottnak térített meg. Kántortanítói képesítettséget s az államnyelv bírását igazoló okmányokkal és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt pályázatok a katonai viszony, életkor és családi állapot feltüntetésével e hirdetmény megjelenésétől számított 15 napon belül adandók be a ref. lelkészhiatalhoz Dobra, p. u. Supurul de jos, Judțul Salaj. Presbitérium.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 9

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2 sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 454.

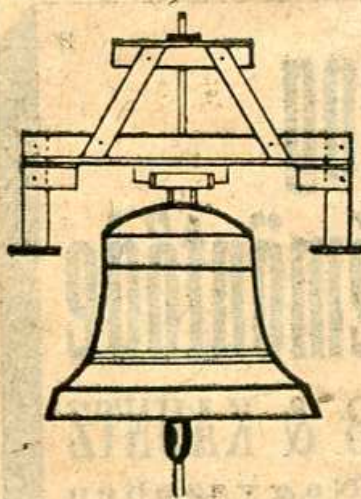
Befizetett üzletrésziőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 9

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jóhirű harangöntődjében készülnek.

Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki

[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 9

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Tinca—Tenke

Konfirmációi emléklap

17 × 21 cmtr. méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben — — 1 Lei
 21 × 34 cmtr. méretben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva 3 Lei
 24 × 31 cmtr. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben — 4 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két iv terjedelmű füzet, nagyon szép
 konfirmációi Emléklappal II. kiadás — — — 16 Lei

áron
 beszerezhető: **Béres Károly Könyvkereskedésében**
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél
 20% árengedményt nyújtunk.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltnak. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel díj-
 talanul szolgálunk. 9

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
 rantált bekeötözésben, művészi
 kivitelben a legmesszebbmenő jót-
 állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
 talatok ezen szakmában első-
 rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
 Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. legjelenik minden héten szombaton.

Az új kultusztörvény.

Évek óta tartó készülődés hol biztató, hol fenyegető ígérgetés után tárgyalás alá került az új kultusztörvény-tervezet. Egész a legutolsó napokig még csak sejteni sem lehetett, hogy mit tartalmaz a nagyfontosságú javaslat, mely szabályozni fogja az orthodox egyház kivételével a többi egyházak életheletőségét. Ezelőtt mintegy két évvel ugyan megküldött a miniszterium minden egyházfőnek egy tervezetet s az egyházak meg is tették reá észrevételeiket, de — amint kitűnt — ezeket a tervezet készítői egyáltalán nem vették figyelembe, sőt az elsőnél sokkal súlyosabb, javaslatot terjeszt a miniszter a törvényhozás elé.

A sajtó képviselői előtt történt ismertetés alapján ugyanis megdöbbenve eszméltünk fel, hogy e törvény megsemmisíteni készül ősi jogainkat és teljesen megszünteti évszázados autonomiánkat. Amellett a gör. kel. egyház javára különbséget tesz vallás és vallás, egyház és egyház között

Nem foglalkozom e tervezet főbb pontjainak ismertetése során a javaslat hiányaival; még összehasonlítást sem teszek a gör. kel. egyház jogaival, törvényben biztosított előnyeivel, tehát nem a relative hátrányos pontokat, hanem a minden összevetés nélküli abszolút nagyobb sérelmeket emelem ki.

A lelki élet mélyére lenyúló intézkedése az,

midőn a külföldi anyagi segítség elfogadását a kormány jóváhagyásától teszi függővé. E szerint engedély kell ahoz, hogy más nemzetbeli hittestvéreink adományt küldhessenek belmissziói célra, lelkészözvegyek és árvák segítésére, vagy hogy régen elszármazott, Amerikában élő magyarok a szülőfalujok harangjára adakozzanak. Ki fog adományokat

gyűjteni, vagy küldeni, ha tudja, hogy a miniszterium fogja megszabni: elfogadhatják-e dollárjaikat?

Az egyházak anyagi fejlődését akarja megakadályozni a javaslatnak az a része, mely szerint százezer leien felüli adományokat is csak miniszteri jóváhagyással fogadhatnak el és az ez összegben felüli új beszerzések is bejelentendők. Egy másik pedig telekkönyvrevíziót iktat törvénybe. Így az egyház nem létesíthet intézményeket, (nevelő-intézet, internátus, árvaház, szeretetház stb.) vagy legalább is a törvény megnehezíti és elveszi a kedvet, lehűti a lelkesedést és buzgóságot. Az indokolás szerint az államnak örködnie kell, nehogy olyan nagy anyagi eszközök jussanak az egyházak birtokába, melyek által káros hatással lehetnek az államra. Milyen tulságos óvatosság, vagy az egyházak erejének tulbecsülése ez a nevetséges szélmalom harc! Ugyan elképzelhető-e, hogy káros, vagy bármilyen hatással is lehetne néhány egyházközség, sőt az egyház egyeteme is az államra, néhány százezer leies alapításával, intézmények létesítésével?

Súlyos veszélyt rejt magában kis egyházainkra nézve a Goldis-féle szakasz, mely szerint csak azok az egyházközségek részesülhetnek segélyben, melyekben — falun 200, városon 400 család él. A családok számának megszabása és alapul vétele nemcsak új, de helytelen is, mert nem családoknak van szüksége egyházra, lelki gondviselésre, hanem a lelkeknek. Így csak a lélekszám lehet irányadó. A kisebb egyházak még jobban rászorulnak a támogatásra, mint a nagyobbak és könnyű megjósolni, mire vezet, ha kis egyházak az állami segítség nélkül nem tudnak megélni, lelkészi állást fenntartani. Szektákra vagy bolsevizmusra. Pedig az állam szempontjából egyik sem kívánatos.

Végzetes lesz — különösen sok erdélyi egyházra nézve — a patrónusság eltörlése, midőn századok óta ezen az anyagi alapon álló gyülekezetek fognak — anyagi erő hiányában — megszűnni.

Két nagyfontosságú lelki kérdésben szándékozik felforgatni az eddigi gyakorlatot az áttérésekről és a vegyes vallású szülők gyermekének vallásáról szóló szakaszokban. Az áttérés e szerint nem a lelkészek, hanem az anyakönyvvezető előtt történik. Így ez a legspeciálisabb egyházi ügy, ami elsősorban a lelkészekre tartozik, állami funkcióvá lesz.

Kétségtelen, hogy megfogja szaporítani a — sokszor nagyon is könnyelmű — kitérések számát, melyeket a lelkész megtudott volna akadályozni. Az ilyen kitérések pedig

sok esetben hitellenségre, vallástalanságra vezetnek, ami éppen a román államnak legkevésbé lehet célja.

A vegyes házasságból születendő gyermekek vallását ezután az apa határozza meg, vagyis az apa vallását követik. Bármennyire tisztelt legyen is az apának családfenntartói helyzetéből származó minden joga, ezt családfői jognak tekinteni semmiképen sem lehet. Ez a törvénycikk lélektanellenes és lelki kényszert alkalmaz. Ha ebben a kérdésben előnyt lehet biztosítani az egyik házastársnak, akkor csak az anyának lehet. Ő neveli a gyermekeket, ő kezdi meg vallásos nevelésüket is és ő mindig nagyobb biztosíték a gyermekek vallásossága felől, mert a nők vallásosabbak, mint a férfiak. De leghelyesebb volt a megegyezéses gyakorlat, mert annak a házastársnak a vallását követték, amelyik jobban ragaszkodott vallásához, tehát vallásosabb volt és így több garancia volt arra nézve, hogy vallásosnak neveli gyermekét.

Az autonómiánkat sértő intézkedések között a legsúlyosabb a püspöki rendeletek ellenőrzése a *ius placeti* alapján. Nincs terünk most arra, hogy jogi alapon mutassuk ki, mennyire nem tartozéka, vagy következménye ez a *ius placet*inek és csak odaerőszakolás e felségjog címe elé, — de meg kell állapítani, hogy ez nem más, mint gyámkodás azonkívül pedig a püspöki tekintélynek lealacsonyítása.

Általában ez a törvénytervezet
kisebbíti az egyházak súlyát és hatását.

Debreczeni István.

Lelkészbekiktatás. Mikesport amerikai város református magyar egyháza a napokban iktatta be

lelkészi állásába Daróczy Sándor lelkészt. A bekiktatást Sebestyén Endre esperes végezte.

Széljegyzetek a nagyváradi esethez.

A nagyváradi esetre és az ilyen szektárius mozgalmak lélektani és szociológiai alapjaira vonatkozólag a közelmúltban két jónévű egyházi írónk nyilatkozott. Az egyik cikk dr. *Tavaszy Sándor* kolozsvári theologiai rektor-professzor tollából a „Kálvinista Világ” február havi számának vezető helyén jelent meg. És a többek között a következőket mondja: „Hogy mik lesznek a következményei ennek a botrányos esetnek, ma még nem tudjuk, *az azonban bizonyos, hogy ez egy olyan veszedelmes eset, amellyel mind a két romániai református egyháznak és az egész magyar reformátusságnak nyíltan szembe kell néznie, komolyan le kell számolnia s azt a szellemet, amely Gyenge János hitéből és gyöngye jelleméből felszínre jutott, mint pusztító penészt alaposan ki kell irtani.*”

Mik ennek a szellemnek a belső hajtóerői? Gyenge János a benne élő szellemet a „szabad egyház” jelszava alatt hordozza már évek óta. Még 1924 ben adott ki egy füzetet „A református szabad egyházak története” cím alatt. Ebben a rövidre fogott kis ismertetések mind azzal a támadó éllel voltak megírva, hogy a mi magyar református egyházunknak a leromlását igazolják. *A baj nem a kritikában van, — mert hiszen mi is napról-napra kritizáljuk sokrendbeli nyomoruságait és romlásait, — hanem abban, hogy míg mi egyházunk jövőjén csügghető, féltő szeretettel igyekszünk az egyház minden tagjait szembesíteni azokkal a romlásokkal, amelyeket mi viszünk bele hanyagságunkkal, önzésünkkel, közömbösségünkkel és léhaságunkkal az egyház testébe, addig Gyenge János, önmaga kiválóságának és különbvöltának gőgjében, kárörvendő és bontó célzattal mutogatja, a hozzá hasonló hűtlen gyermekek által az egyházon: az édesanyján ejtett sebeket és fekélyeket. És egészen célzatosan és rosszakaratulag mutogatja akkor, amikor annyi ellenséges lélek lesi és várja az anyaszentegyház halálát.*

Egy következő hajtóereje ennek a gonosz támadásnak abban rejlik, *hogy Gyenge János sohasem pásztora, hanem bérese volt az egyháznak s mint ilyen, sohasem tudott megnyugodni azon a pozíción, ahova állította s sohasem tudott megelégedni azzal a bérrel, amelyet szolgálatai fejében kapott, hanem telhetetlenül mindig többre vágyott.* Ennek a nagyon kemény megállapításunknak az igazságát igazolja az a tény, hogy *valamennyiszer úgy látta, hogy lehetőségei vannak többet kapni, mindannyiszor lojálisan megadta magát, hogy aztán később felébredt nagyobb étvágya újabb hadüzenetre és izgága fellépésre készítse.*

És Gyenge sohasem tudott különbséget tenni az ügy és annak személyi vonatkozásai között. Fentebb említett munkája tele van személyeskedésekkel és pedig olyan beállítással, hogy abból az ő gondolkozásmódjának fölényesen magasabbrendű volta kitűnjék. A „szabad egyház” ügye reá nézve csak eszköz és alkalom arra, hogy indokoltan ütlegelhesse az egyházat, az édesanyját, amely őt felnevelte és érdemén felül táplálta. Alkalom arra, hogy személyeskedő célzatait szolgálhassa.

A másik cikk a „Debreceni Protestáns Lap” február 25-iki számának vezető helyén jelent meg Révész Imre tollából, aki a szekták alakulásának lélektani körülményeiről a debreceni esettel kapcsolatban a következőket mondja: „Az pedig, hogy követőkre találtak, megint csak nem irható a debreceni református egyház teherzámlájára. Szeretném én látni akár idehaza, akár külföldön azt a lehető legjobban (tehát a debreceninél sok száz százalékkal jobban!) pastorált és misszionált népes történelmi egyházat is, amelynek egyéb (egyházilag ellenőrizhetetlen) társadalmi befolyások alatt álló külvárosi tömegei közt, különösen a mai felfordult, zaklatott, lázas collectiv lelki állapotban, a lelki gondozók legintenzívebb erőfeszítései ellenére is ne találjon egy (akármily maroknyi) követő seregére az ujság ingerével ható s a „pénzért hazudó” papokkal szemben magát a tiszta igazság és abszolút önzetlenség álarcában keltető szektás igehirdetés.”

A szociál-politikai és a felszinen csak sejthető kapcsolatokra pedig a cikk következő szakasza mutat erős megvilágítással rá: „Ma már köztudomásu, hogy a földalatti kommunista propaganda az öt jellemző abszolút lelkiismeretlenséggel, szükség esetén a vallásosság álarcát is szívesen magára ölti s nem egy esetben valamelyik régibb vagy újabb szekta köpenyegé alá bujva és vallásos irataiban elrejtőzve izgat a történelmi egyházak, a társadalmi rend, a haza és nemzethűség ellen. (Volt alkalmam tanulmányozni elfogott kommunisták kihallgatásáról fölvetett vizsgálóbírói jegyzőkönyveket, amelyek ezt az általam egyébként is rég sejtett összefüggést a legmegdöbbentőbben igazolták.)”

A nagyváradi eset helyzetképének keresztmetszetéhez a jelek szerint ez a két utóbbi éles megfigyelés helyes magyarázat gyanánt szolgálhat.

Krónikás.

Lelkészek önbiztosítása.

A megnyílt kerületi Nyugdíj- és Gyámintézettel, meg az egyházmegyei ilyen célú más intézetekkel némileg enyhítettünk az özvegyek mostoha sorsán. De igazán csak enyhítettünk, mert mi az 12—20,000 Lei ma, amikor abból igen szerény lakásra kell kiadni havonta 1000 Leit. Éppen csak az éhenhalástól vagy az utcára kilakoltatástól menti meg őket. Amelyik papi családnak nincs valami privát vagyona, az ma semmit se gyűjthet, mert a jövedelem — még a kongruával együtt is — nagyon kell a megélhetésre, vagy éppen a tanítatásra, ahol ilyen gyermekek vannak. Ennélfogva jó volna valami módját lelteni annak, hogy a lelkészi családnak a családfő kidőlte után kerülne egy kis tőkéje, melynek jövedelméből, vagy a tőkéből segíthetne magán az árva család.

Akinek van életbiztosítása, az tudja, hogy az ma nevelésig semmi. Husz éve fizetgetek egy ilyet s pár év múlva kapok 5000 Leit. Csináltathatok belőle egy vékony nyári ruhát! Ez tehát ma nem ér semmit, mert 50 vagy 100 ezer Lei után fizetni nem bíránk. Egyéb módon kellene és lehetne segíteni magunkon.

„Segíts magadon, az Isten is úgy segít!“ Segítsünk magunkon mi is. Csináljuk meg a „lelkészek önbiztosítását“ a kerületnél házilag. A gyógyszerészeknek van ilyen. Minden elhalt tag után kap a család azonnal 100,000 Lei segélyt. Ez ér valamit, kezdhet vele az a szegény család valamit. Nem mondhatja rá senki, hogy semmitlen család. Ennek kifizetése után újra befizetünk 500 vagy annyi Leit, amennyit megállapítunk. Ezt így folytatjuk tovább. Ha mi fizetünk, a mieink is majd kapnak. Az egész fizetés olyan lenne, mint egy biztos, jó helyre letett vagy félretett pénz, mely busásan fizet. A számítás igen egyszerű. Nem kell hozzá életbiztosítási táblázat és szakértelem. Az egészet megcsinálja a kerületi pénztár. Az beszedi és halál alkalmával megküldi a családnak. Nem gondolnám, hogy valami túl nagy terhet hozna ránk, mert hiszen ez a teher csak látszólagos, alapjában véve jó befektetés.

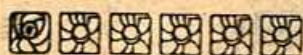
Előttem van a kerületi lapunk múlt évi csomagja. Végignéztem s aszerint azok száma „Akiket hazahivott az Úr“ — három. De számítsunk kétszer vagy háromszor ennyit, hozzávetőlegesen évi befizetésünk 500 Leivel számítva, kitelne 4—5000 Leiből; ennyit pedig megadhatunk egy 100,000 Leies tőke megszerzésére.

Hangsúlyozom, hogy számításom egyelőre csak hozzávetőleges. Attól függ minden, mennyit akarunk adni s hány tag lesz? Csak a felvetett eszmét kérem megfontolni; a módozat a lelkészi körök dolga lesz.

Kérem a lelkészi körök elnökeit, ez eszmét tüzzék ki és tárgyalassák le gyűléseiken! Csináljuk meg mielőbb a lelkészek önbiztosítását. Ekképen csináljunk egy kis tőkét családuknak, az özvegyeknek (akitől egy hitvány szilánkszurás el nem rabolta drága hitvesét!)

Indítványomat megszívlelni kérem: megvalósítani óhajtom, mint anyagi boldogulásunkra vonatkozó jószándékot.

Öry Tamás,
lázári lelkész.

HIREK

Hivatalos órák a püspöki hivatalban. A püspöki hivatalban március 1-től kezdődőleg reggel 8-tól délután 2-ig egyfolytában tartatnak a hivatalos órák.

A Kultusz-törvényjavaslat körül még mindig nagy a feszültség. A gör. katolikusok Gherlán (Szamosujvár) február 14-én nagy gyűlést tartottak, amelyen részt vettek a püspökség összes papjai. Ezen a gyűlésen felhívták a hiveket, hogy tiltakozzanak a törvényjavaslat

ellen. Ezenkívül körmeneteket tartanak szentképekkel, hogy az Isten fordítsa el róluk azt a veszedelmet, amely a törvényjavaslatban rejlik. A kormány sűrűn kapja a tiltakozó és panaszkodó táviratokat.

Uj református főgondnok.

Báró Szterényi József vbtt. ny. minisztert választotta főgondnokként a rákosszentmihályi-sasalmi református egyház. Az új főgondnokot szép ünnepély keretében iktatták be tisztségébe.

Református Árvaházi Képes Naptár 1928. évi elszámolását a kerületi pénztári hivatal folyó hó 6-án ejtette meg. A nyomtatott 6000 példányból kibocsátott 5686 db. Összes bevétel: 136,035 Lei 50 b. Papír, nyomtatási és expedíálási költség: 88,777 Lei 50 b. A maradványból (mint tiszta haszonból) a Ref. Árvaház 35,443, az egyházkerületi iratterjesztés 11,815 Lei osztalékot kapott. Elszámolatlan még 289 naptár ára. Raktáron van 314 db. A Naptár szerkesztője, a közlemények írói munkájukat díjtalanul végezték a charitativ cél szolgálatában. Míg az eredmény fölött örvendezünk, hálásan jegyezzük fel, hogy a Debreceni Prot. Lap főszerkesztője (Ri) elismeréssel emlékezik meg Naptárunkról.

Goldis László az Avarescu kormány volt vallás- és művészetügyi minisztere emlékiratot adott ki a közbejöttével lefolyt Concordatum tárgyalásokról. Az em-

lékirat kiadását egyfelől a most szönyegen levő kultusztörvényjavaslat tárgyalása, másfelől a Goldis László ez irányú működését pergő tűz alá vevő támadások tették szükségessé. Bebizonyítja a volt miniszter ebben az emlékiratban, hogy főként a görög keleti részéről ellene irányuló támadásoknak nincsen semmi alapjuk és csupán a demagógiának eszközeivel élnek a támadók, mert a Concordatum tervezettel a görög katolikus, római katolikus és örmény katolikus egyház nem kapott semmi olyan jogot, amit a múltban már ne élvezett volna, sőt a szenátusi képviselőlet tárgyában a római katolikusok a régi magyarországi preproderanciájukkal szemben, határozott inferioritásba kerültek a görög katolikusokkal szemben. Erősen hangsúlyozza Goldis László azt is, hogy a Concordatum tervezettel se a román állam suverénitását, sem a görög keleti egyház jogain semmi csorba nem esett. Egyébként — mondja Goldis László — ha a Concordatum a jelen formájában nem tetszik a kormánynak, még mindig jogában van félretenni.

A „*Mortalium Animos*“ kezdetű pápai encyklika ellen, amely a keresztyén egységtörekvéseket a legélesebben elítéli (s amelyről lapunk egyik közlelbi számában már bővebben volt szó) a német birodalmi Evengelischer Bund elnöksége hatalmas tiltakozást bocsátott közre, amelyben a többek közt kijelenti, „hogy az evangéliumi keresztyének a római egyháznak azt az igényét, hogy egyedül ő a megvalósulása az üdvösségre szükséges látható krisztusi egyháznak, meg a pápának azt az

igényét, hogy ő Krisztus egyházában a kizárólagos vezetés és a csalatkozhatatlan tanítás hatalmával rendelkezik, határozottan visszautasítja, mint biblia- és evangéliumellenest s mint a keresztyén szeretet és egyetértés kötelességével össze nem egyeztethetőt.

U. n. jezsuita pör volt dr Polónyi Dezső budapesti ügyvéd és dr Czapik Gyula pápai kamarás között a budapesti törvényszék előtt a felett a kérdés felett, hogy alkalmazták-e a jezsuiták ezt az elvet: A cél szentesíti az eszközöket. Az ítélet dr Polónyi Dezsőt ügyvédi költség címén 1000 pengő fizetésére és a Magyar Kultúra kiadóhivatalának költség címén 100 pengő fizetésre ítélte. Érdekes az indoklásból a következő részlet: „Zoványi Jenő, a protestáns egyháztörténet művelője és mint ilyennek a katolikus egyháztörténeti kérdésekben való jártassága minden valószínűség szerint nem áll egy nivón Áldássy professzornak, a katolikus egyháztörténelem buvárának jártasságával. A szintén protestáns Szimonidesz Lajos egyszerű lelkész és nem professzora a morálisnak s így szak tekintélynek Wolkenberg Alajos professzorral, a morális elismert művelőjével szemben nem fogadható el megnyugvással.”

Torró Miklós áruái részére Arday Aladár gyantai lelkész 200 Leit adományozott, amelyet rendeltetési helyére juttattunk.

Egy francia róm. katolikus statisztikus megállapítása szerint a róm. katolikus egyháznak a földtekén 304 millió híve van, akiket 1066 latin és 92 görög (vagy egyéb keleti) szertartású püspökségben kor-

mányoznak, amíg a pogánymisz-sziói területén 306 apostoli vikárius (illetőleg prefektura) működik. — A római katolikus papok száma 312,000 (ebből 200,324 Európában), ami ha igaz nagy szó, mert azt jelenti, hogy majdnem minden ezer lélekre jut egy pap. Ez, amint tudjuk, legalább is olyan helyeken, ahol aróm. katolikusok kisebbségében vannak más ker. hitvallású tömegek között, valóban így is van és az egyik főmagyarázata a római katolikus egyház kétségtelen sikereinek. — Ugyanezen statisztikus elismerése szerint a föld görög-keleti keresztyéneinek száma 157 millió, a protestánsoké pedig 212 millió, az összes nem római keresztyéneké, tehát 363 millió, vagyis a rómaiakkal szemben jókora többség. Ez a pusztá statisztikai tény olyanforma, kissé tréfásnak is mondható színben tünteti föl a legújabb pápai encyklika visszatérési követelődzéseit az „eretnekekkel” és a „szakadárokkal” szemben, minthogyha egy szép napon a (gyarmatok nélküli) angol királyság állana elő azzal a dörgedelmes követeléssel, hogy az Északamerikai Egyesült Államok és óriási tömegű népük — amelyek tudvalevőleg 250 évvel ezelőtt Angolországból szakadtak ki, — térjenek vissza a hatalma alá!

Spanyolországban még mindig börtönben ül az az evangéliumi meggyőződésű derék hitves és családanya, a madridi Padin Carmen asszony, akit azért ítéltek el 1000 peseta pénzbírságra és 2 évi börtönre, mert egy társaságban — a Biblia alapján, de a pápista Mária-dogma ellenére — úgy nyilatkozott, hogy Máriának Jézuson kívül

volt több gyermeke is. Még eddig hiába volt az érdekében mindenféle kegyelemkérés, holott amióta őt bebörtönözték, a sajtóvétség miatt bebörtönözték már igen széleskörű amnesztiában részesültek. Ez egyébként teljesen talál annak az országnak a lelki képéhez, ahol a győztes toreadorok ruhadarabjait, amint az pl. legutóbb Zaragozában történt, Máriának ajánlják föl s azután mint szentelt tárgyat közszemlére teszik ki.

Orosz szovjet tízéves jubileuma alkalmából rádió vitte szét a világba a kommunista kormányt az a büszke dicsekvését, (egyéb hasonlóak között!) hogy sehol olyan tökéletes vallásszabadság nincsen, mint jelenleg Oroszországban. A valóság ezzel szemben az, hogy a keresztyénséget közvetlenül tényleg nem üldözik Oroszországban államilag, mint amiképen eddig üldözték; de annál szívósabban és céltudatosabban folyik a közvetett üldözésre. Például: a templomok látogatása senkinek sincs megtiltva; de amely pillanatban egy állami alkalmazott (akinek a

száma pedig, az összes üzemek államosítása következtében, légió) beteszi a lábát egy templomba, az másnap már minden indokolás nélkül és minden jogorvoslat kizárásával el van bocsátva. Általában az emberi jogok teljességével Szovjet-Oroszországban csak a kommunista párt tagjai rendelkeznek. A „vallásos” ember az orosz állami nyilvánosság előtt félig már gonosztevő számba megyen. A kémrendszer pedig a „szabadság” e hazájában tökéletesebben ki van fejlesztve, mint valaha a legsötétebb cári uralom idején — s ennek köszönhetőleg a szovjethatóságok a vallásos élet minden legkisebb megnyilvánulását is szemmel tudják tartani. Bármely, a szovjettől anyagilag is függő orosz keresztyének csak a vallásos meggyőződésének teljes ellitkolása vagy az éhhalál között van választása.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

P. I. Bere. Ismét a következő számra maradt. — **B. P. Erdőhegy.** Köszönet. Legközelebb hozzuk.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.

Pénztári: 1002—1928-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes és Lelkészi Hivatalnak.* A helybeli Pénzügyigazgatóságtól nyert értesülésem alapján nyomtatékosan felhívom az összes állami segélyt élvező Lelkész és Segédlelkész urakat, hogy a mai napon saját címükre megküldött igazolvány nyomtatvánnyal az illetékes „Percepciónál” az 1928. évi első negyedre megállapított globális adóját befizetni, a nyomtatvány lapot az adóhivatal (Percepcia) által lepecsételtetni és aláíratni — szóval az első három hónapi adó kifizetését igazoltatni — és ezen igazolványt hivatalom címére a legszűrgősebben visszaküldeni sziveskedjenek. A késedelem maga után

fogja vonni, hogy a január—március havi lelkészi államsegélyeket mindaddig nem szolgáltatja ki a Pénzügyigazgatóság, amíg ezen igazolványok kivétel nélkül be nem mutattatnak. Tekintve, hogy az államsegély felvétele ezen igazolványoktól van függővé téve, kérem a Nt. Lelkész urakat, hogy ezen felhívásomnak saját érdekében azonnal tegyenek eleget. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Tanügyi: 1029—1928-II. sz. KÖRRENDELET. *Valameunyi kehelbelli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek és Elemi Iskolai Igazgatóságnak.* Szigorú alkalmazkodás végett közlöm, hogy a Közoktatásügyi Miniszter urnak 24893—1928 sz. rendelete értelmében legkésőbb f. évi március hó 15 ig minden a főhatóságom alá tartozó elemi iskoláról táblázatot kell fölterjeszteni az illetékes revizorátushoz a következő adatokkal: 1. Numele comunei. (A község neve.) 2. Caracterul școalei (de băieți, de fete, mixtă.) (Az iskola jellege fiu, leány, vagy vegyes.) 3. Confesiunea. (Milyen felekezetű.) 4. Limba de predare. (Tannyelve.) 5. Numele învățătorilor. (A tanítók neve) 6. Câți ani de funcțiune are în învățământ (de când funcționează, anul, luna, ziua,) fiecare. (Hány év óta működik minden egyik tanító év, hónap és nap). 7. Ce clase are sub conducerea sa? (Hány osztályt vezet?) 8. Câți elevi sunt înscriși? (pe clasă și pe sexe total.) (Hány tanuló van beírva osztályonként és nemek szerint összesen?) 9. Câți elevi urmează regulat (pe clase și pe sexe total?) (Hány tanuló jár rendszeren iskolába osztályonként és nemek szerint összesen?) Ezen kérdőívet szabályszerűen román nyelven kiállítva minden református elemi iskola Igazgatósága, tehát legkésőbb március hó 15 ig terjessze be közvetlenül az illetékes revizorátushoz, mert a rendelet szerint a mulasztókkal szemben büntető eljárás indul, a revizorátusok részéről. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés a bánáti ref. egyházmegyébe kebeleztet nagyszentmiklósi (Sănnicolaulmare) ref. egyház (Torontálvármegye) rendes lelkészi állására. Javádalom: 1. Hatvanezer Lei tőkének mindenkori kamatja, vagy lakás természetben. 2. A királyhágómelléki ref. egyházkerület 69—1927. sz. a. hozott határozatával megszavazott évi 24.000 (azaz huszonnégyezer) Lei. 3. Kérelmezendő államsegély, melyért az egyház nem szavatol. 4. Stóla egyházkerületi szabályzat szerint. Kötelesség: A nagyszentmiklósi református anyaegyházban, a valkányi leányegyházban és az anyaegyházhoz csatolt missziói körzetben az összes lelkészi teendők ellátása. Az állás haladéktalanul elfoglalandó. Pályázati kérvények e hirdetmény megjelenésétől számított három héten belül, lelkészi oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal a bánáti ref. esperesi hivatalhoz Tormac—Végvár jud. Timiș küldendők. Jegyzet: A díjlevél egyházfőhatósági megerősítése folyamatban van. Oradea—Nagyvárad, 1928. Sulyok István püspök

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 10

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

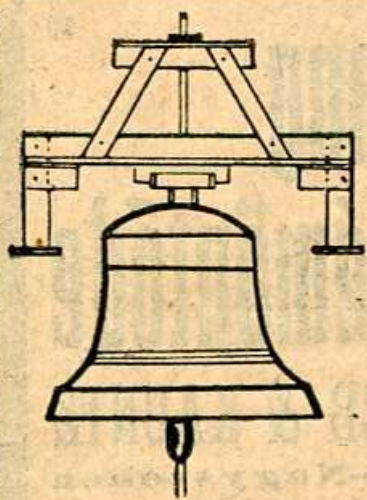
Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 10

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 10

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Konfirmációi emléklap

17 × 21 cmtr. méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben — — 1 Lei
21 × 34 cmtr. méreletben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva 3 Lei
24 × 31 cmtr. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben — 4 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két iv terjedelmű füzet, nagyon szép
konfirmációi Emléklappal II. kiadás — — — 16 Lei

áron

beszerezhető: **Béres Károly Könyvkereskedésében**
Oradea--Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20% árengedményt nyújtunk.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Külön hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 10

Harang

és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMATUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. megjelenik minden héten szombaton.

A zsinati atyák nagybecsü figyelmébe.

Három évenként egyszer presbiter- és gondnokválasztó gyűléseinken felüti fejét a különben felszín alatt lappangó kommunista s anarchista irányzat. Egyébkor olyan területeken vetetet, ahova a legjobb akarattal sem ér el a lelkipásztori kapa.

Ezeket az embereket ne keressük az Isten házában, ne az énekarokban, sem a vallásos összejöveteleken. A dalárdáról az a véleményök, hogy prédálják az egyház fáját, a templomról, hogy annak tégláin jobb volna megosztózni. Nyíltan ellenségei az egyháznak, lelkészek és hitvallásos iskolának. De azért a választásokon megjelennek, sőt erőszakosságukkal keresztül is viszik akarataikat. Vallásos érzület nélkül reá vetik magukat az egyházi életre, mert az erős szájkosárt alkalmazó politikai mezőn büntetlenül nem lázithatnak.

A nagyobb terheket viselő, istenházát látogató tisztességes elemek lehetőleg kerülnek választó gyűléseinket, mert erkölcsi érzületük undorodik ezekkel a romboló elemekkel a küzdelmet felvenni.

Igy aztán presbiteriumainknak nivója alászáll, tekintélye hanyatlak s mi legnagyobb baj, velök semmi üdvös intézkedést megvalósítani nem lehet.

A közgyűléseknek eltörlése valamit könnyített egyházkormányzatunk menetén, de most már annál inkább rávetette magát a demagógia a presbiteriumokra.

A mostani tisztujitáson egy vegyes foglalkozásu nagyobb gyűlekezetben egy lateiner és egy iparos presbiter került kisorsolásra, egyiket sem választották be, sőt erősen hangoztatták, nem kell sem iparos, sem hivatalnok presbiter. Pedig a hangadók közül öt fizet annyi egyházi adót, mint az illető iparos.

Ezen segíteni a zsinatnak van módja és alkalma. Az E. T. I. tc. 27. §-ának b) pontja után c) pont alatt be kellene iktatni ezt: Az

egyházmegye elnökség által kinevezett presbiterek. Ezek száma annyi, mint a választott tagoké.

Igy az egyháznak vallásos lelkületü, buzgó tagjai népszerűsködés nélkül bejuthatnának a presbiteriumba s az egyházi életen befelé úgy mint kifelé, meglátszanék az ő áldásos munkájuknak az eredménye.

Hogy mily nehéz az egyházra nézve legelőnyösebb anyagi ügyekben is a presbiteriumokkal való munkálkodás csak két különböző példát hozok fel. A háboru előtt az egyetemes konvent egy négyszáz lelkes gyülekezetnek „1⁰/₀-os“ amortizációs tőkesegély kölcsönt folyósított korszerűtlen lelkészi lakásának az újból való építésére.

Presbiterium nem fogadta el a segílyt. Az egyházmegye nem foganatosított velök szemben semmi megtorló intézkedést. Pedig ez esetben el kellett volna kötelezni a gyülekezetet, hogy kezdje meg az építkezést a saját költségén. Ez a presbiterium ma már annyira sülyedt, hogy gyűléseiről véres fejjel s illemsértően letépett ruha nélkül távoznak el éneklés és imádság helyett a tagok s a világi és egyházi biróság fejezi be az ádáz gyűlölettel egymásra törő atyafiak perét.

Egy másik kisvárosi gyülekezetben lelkész a jövőbe látó szemmel amortizációs kölcsönnel bérházak építését indítványozta s bár evidens volt, hogy a két bérház s több melléképület s kerítések emelését fedező kölcsön amortizációját egyik bérház fedezni fogja, mégis a különben intelligensebb presbiteriumban a kölcsön felvételét csak egy főszolgabíró pressziójával tudta keresztül vinni lelkész.

Ez utóbbi eset mutatja, hogy még akkor is nehéz volt a presbiteriumokkal anyagi kérdésekben célszerű határozatot hozni, amikor világi dignitáriusok is segítségünkre voltak.

Javaslom továbbá, hogy az E. T. I. tc. 28. §-át úgy kell szövegezni, hogy imperative legyen kimondva benne, hogy a gyülekezetekben lélekszám szerint hány presbiter lehet.

Ma két egymás mellett fekvő kétezer lelkes gyülekezet egyikében 16, másikában 30 a presbiterek száma.

Szólanom kell még a meglevő jó törvénynek a helytelen alkalmazásáról.

Az E. T. I. tc. 31. és 32. §-a világosan szól a presbiterium, a 117. §. pedig a gondnok választásáról. E szerint ha a presbiter meghal vagy lemond, behivandó a póttag. Ugyanezt kellene alkalmazni a gondnok elhalálózása, vagy lemondása esetén. Időközi választásokat megengedni nem volna szabad. Sok egyházban minden évben gondnokot választanak s ezzel ássák alá ennek az állásnak tekintélyét. Ha időközben megüresedik a gondnoki állás, állitson a presbiterium a maga kebeléből helyetttest.

Ugy tudom, hogy Erdélyben minden három évben a központ rendeli el a választásokat, sőt közli a kisorsolt presbiterek neveit is.

Legyünk nagyon körültekintők egyházkormányzati szerveink kiépítésében, mert ettől függ békés fejlődésünk s egyöntetű munkálkodásunk.

B.

A II. tc. revíziója.

Az illetékes bizottság számára tárgyalási alapul kidolgozta
Pálffy István berei ref. lelkipásztor.

A lelkészválasztásról nem is lehet szó addig, amíg a lelkipásztori tisztet, illetőleg egynéhány égetően fontos kérdéssel és dologgal tisztába nem jövünk. A mult zsinati törvénykönyv végzetes hibája az, hogy a Szentírás megalapozása nélkül mintegy deus ex machina tér rá a lelkészválasztásra. Nem szól egyáltalán a lelkészi tiszt kifejlődéséről, őseredeti nyomairól. Ha ezekről egyáltalán nem szól, mélységesen hallgat másfelől arról is, hogy mi képesít a lelkipásztorságra, mik azok a belső lelki feltételek, amelyek alapján valaki lelkész lehet. Végül egy nagy hibája mostani törvénykönyvünknek, hogy csak a gyülekezetekben működő lelkészeket tartja és nevezi rendes lelkészeknek. Ezzel szemben — majd rátérek később miért — javaslalom azt, hogy az I. tc. 136. pontjához a) pont gyanánt vétessék fel a lévita-lelkészség, a 137. §. a következő részekre osztassék: a) rendes lelkészek a gyülekezetben működő, a gyülekezet tagjai által megválasztott 4 éves tanfolyamot végzett és II. lelkész-képesítő vizsgát tett lelkész, missziói, katonai vagy táborig, fog- és fegyházaknál, állami, alapítványi, törvényhatósági vagy községi közintézeteknél működő, továbbá vallástanító-lelkészek, vallástanárok, evangéliumi egyesületeknél és szövetségeknél működő lelkészek, lelkészi utazólitkárok s valamely lelkész betegsége esetén az illető gyülekezetbe beszoigáló rendes lelkész; b) I. lelkészképesítő vizsgát tett s valamely gyülekezetben a meghalt lelkész helyét a választás megejtéséig ideiglenesen betöltő helyettes lelkész; c) a gyülekezeti lelkész mellett működő I. vagy II. lelkészképesítő-vizsgát tett segéd- és 2 éves tanfolyamot végzett lévitasegédlelkész; d) gyülekezetekben önálló jogkörrel működő 2 éves tanfolyamot végzett, lévitallelkész. Ennélfogva a II. tc. beosztását a következőképen gondolom:

1. §. A lelkipásztori szolgálat keletkezése, kifejlődése.

2. § A lelkipásztori lelkület alkalmas volta. Ézsaiás, Ezékiel próféta, János ev. 10. része, az Efézusiakhoz, a Thessalónikabeliekhez, Timótheushoz, Titushoz, a Korinthusiakhoz, irt I. levél s a Jelenések könyve 1—2. része alapján fejtegetve.

3. §. I. tc. 136. §.

4. §. 137. §. a—d) pontokkal.

5. §. I. tc. 138. §., e)-nek kihagyásával és f).

6. §. I. tc. 139. §. és „missziói“ kifejezés kihagyásával 140—142. §.

7. §. I. tc. 143. §. A 143. §. D—f) pontját kihagyandónak vélem, mert egy lelkész olcsó politizálását nem üz, ha teljesen hivatásának

él. A 143. §. a) pontjának ez a kifejezése „a személyes vonatkozásokat“ kihagyandó, mert vagy lakatot tesz a hivatását evangéliumi lélekkel végző lelkész szájára, vagy végnélküli üldözésnek teszi ki a gyülekezetben felülkerekedő hitetlen és gyűlölködő elem részéről. A 143. §. D—e) pontnál törlendő a lelkiismereti kényszer, mert pl. ha evangélikus vallásu nőt vesz el a lelkész az állami törvények alapján — kivéve, ha megegyeztek a házasfelek — a leánygyermek az anya vallásában nevelendő.

8. §. az I. tc. 144. §-a ellenben a 145. §-t nevetséges voltánál fogva, törlendőnek vélem, mert egy komoly lelkületű lelkipásztor nem megy sem a templomban, sem a társaságba világfihoz illő öltözetben, az meg épen különös kívánság, hogy a lelkipásztorok hivatalos polgári ünnepélyeken is hosszú fekete öltönyt, palástot és fekete bársony-süveget viseljenek. A továbbiak így következnek:

Az...év...havának napján megnyílt cluj—kolozsvári országos református zsinat által alkotott II. törvénycikk a Románia területén fekvő erdélyi és királyhágómelléki reformátusok használatára a lelkészválasztásról, segéd- és helyettes lelkészek alkalmazásáról és elhelyezéséről, a kegyeleti időről.

ELSŐ FEJEZET.

A lelkészválasztás.

A) Általános határozatok.

1. §. Rendes lelkésszé bármely egyházközségbe választható minden rendes lelkész (I. tc. 136. §., a 137. §. a) pont) theologiai, akadémiai rendes, rendkívüli, helyettes és magántanár, lelkészjellegű középiskolai, tanító- vagy tanítónőképzőintézeti rendes tanár (I. tc. 138. §.), továbbá minden helyettes- és segédlelkész (I. tc. 137. §. e), g) pont, II. tc. 62., 67, §.), aki a második lelkészképesítő vizsgálatot sikerrel letette.

2., 3., 4. §. változatlan.

5. §. végén ez a változtatás; Ha „pedig a cserét kívánó egyházközségek különböző egyházkerületben vannak, az illető esperes által mindkét kerület elnökségének is tudomására hozandó“.

5. §. a) Az I. tc. 137. §. a) pontjába azért tartom összevonandónak rendes lelkész cím alá összevont különböző lelkészsképeket, mert az ugyanezen diplomával rendelkező lelkészek közti különbségtétel sok jogos elkeseredést idéz elő, sokszor meg anyagi érdekeik sérelmét.

6. §. a—c) marad, d) pontban beiktatandó ez: „s a díjlevelet netalán szükséges módosítás esetén a törvényszerű megerősítés végett is bekívánja, s ha az eredeti díjlevelet vonatkozik az egyházközség az utódnak is biztosítani, addig ne legyen szabad választania, míg az eredeti díjlevelet minden tételében helyre nem állította“.

7. §.—16. §. első bekezdéséig változatlan. A 16. §. 2. bekezdésében az 1. mondat úgy hangzik: „A pályázati határidő a hirdetésnek az illető egyházkerület hivatalos lapjában való első megjelenésétől számított négy hétre tüzessék ki“, mivel a postai közlekedés megbízhatatlan,

A 17. §. első mondatában, mivel postai akadályok mindig fordulnak elő, a „legfeljebb egy hétre“ helyett „két hétre“ iktatandó be. A többi marad a 18. §. végéig.

B) A választás előkészítése pályázat alkalmából.

A 19. §. második bekezdése összevonódik a már elavult s most ujonnan szövegezendő 20. §-sal s így hangzik: E közhirrététel után az esperes négy hétre füzi ki a választást. A választók a jogosult pályázókat, akár ezek szolgálati helyén, akár a választó egyházközséghez közeleső valamelyik gyülekezetben, saját költségükön meghallgatják, de csak rendes istentisztelet alkalmával. A pályázók azonban tekintve, hogy a választó gyülekezetek tagjai sokszor bizalmatlanul fogadják a pályázókat meghallgató küldöttség, vagy küldöttségek beszámolóját, másrészt a mostani drága vasuti és más fuvarköltségeket a sajátjokból nem szívesen fedezik, meghívásra a megüresedett gyülekezetben próbaszónoklat tartása céljából megjelenhetnek, vagy máshol is tarthatnak próbaszónoklatot. Ha a pályázók közül valamelyik a választó gyülekezet tagjainak osztatlan bizalmát megnyerte, köteles ennek a választó gyülekezet az uti- és ellátási költségeit teljes egészükben megtéríteni.

21. §-tól 36. §. végéig változatlan.

A 37. §. így hangzik: „Az egyházközség köteles új lelkészt családjával s összes ingóságaival ingyen elszállítani“.

A 38. §. második bekezdése új szövegezésben, hogy az önhibáján kívül távozni kénytelen lelkész felesleges kiadásokat ne viseljen, így szól: „Ha pedig két évet még nem töltött el s már más egyházközségbe megy lelkészül vagy más állomást foglal el, előbbi odaszállításának igazolt költségeit felerészökben, kétség vagy vonakodás esetén az egyházmegyei közigazgatási bíróság által megállapított összegben kötetes megtéríteni, de, ha díjlevélcsonkítás miatt kénytelen eltávozni 1 év letelte után a lelkész, volt egyházközségének nem tartozik visszatéríteni a szállítási költségeket.

39. §.—42 §-ig marad. A 43. §-nál pótlólag megjegyzendő a következő változtatás: Az V. tc. 71. §. második és harmadik bekezdése így hangzik: „Ha magánfelek panaszára történik az eljárás megindítása, a vizsgálati költségeket, amelyeket a viszonyokhoz képest az elnökség leiig terjedhető összegben határoz meg, panaszlók tartoznak előlegezni. A hivatalból elrendelt vizsgálat mérsékelt költségeit az illető egyházmegyei vagy kerületi (konventi nem, mert a konventit mint egyház alkotmányunkba bele nem illő szervet, törlendőnek vélem) pénztár előlegezi.

44. §.—46. §-ig változatlan. A 47. §. első bekezdése így szól: „A panaszkodók a vizsgálat és bírósági eljárás költségeinek fedezésére leit tartoznak előlegesen az esperesi hivatalnál letenni“.

(Folytatjuk.)

Hivatalos órák a püspöki hivatalban. A püspöki hivatalban március 1-től kezdődőleg

reggel 8-tól délután 2-ig egyfolytában tartatnak a hivatalos órák.

Széljegyzetek a nagyváradai esethez.

A *Zilahon* megjelenő „Lelkipásztor“ márciusi számában *Kádár Géza* szilágy-szolnoki esperes, a belmisszió régi, buzgó munkása a nagyváradai szakadársági botrányról „*Egyházbontó Lelkész*“ címen a következőket írja: „Az egyházkerületi közgyűlésen, hol több aggodalom merült fel *dr Gyenge* János személye és munkája iránt, egy óra hosszat tartó vitát harcolt meg érte *Sulyok* István püspök, hogy visszaadassék neki a palást, minek megtörténte után maga mellé vette segédlelkésznek, hogy az ő főnöksége és ellenőrzése mellett szünjék meg vele szemben minden bizalmatlanság. *Gyenge* ezelőtt egy évvel az egyháznak ingyenes szolgálatát ajánlotta föl, a presbitérium azonban azt nem fogadta el, hanem államségélyes segédlelkészi fizetést folyósított számára.

Aki a fenti tényeket elfogulatlanul vizsgálja át, azonnal megállapíthatja, hogy ez esetben nem komoly és nagy evangéliumi elvekért való megmozdulásról van szó. „*A hitélet erősítése céljából*“ nem kell kiszakadni a református egyházból. Le kell már egyszer végérvényesen szerelni az olyan hazug vélekedést, gyakran azt a látszatot keltő állítást, hogy a református egyház keretein belül nem lehet evangéliumi keresztyén életet élni, ápolni, krisztusi eszményeket szolgálni. Az ilyenféle kijelentés semmi formában sem igaz...

Aki tehát nem akar más egyebet, akinek nincsenek mellékes, rejtett céljai, aki előtt a cél csak istenországának megvalósítása, csak az emberek üdvének munkálása, annak a református lelkésznek nem kellene a református egyházzal szemben szabad egyházzá tömöríteni hivatát „*a hitélet erősítése céljából*“, mert mindezt végezheti az egyetlen szegyeletkövön fundáltatott református egyházban is.

Példa rá éppen *Gyenge* János, akinek evangélizáló törekvéseit az egyház nem ellenezte, sőt éppen támogatta, felhasználta mindaddig, amíg az önzetlen volt. Csak akkor akadályozta meg, mikor kiderült, hogy a látszólag szent munka saját ambícióinak, önző egyéni érdekeinek, érvényesülési terveinek áll a szolgálatában.

Le kell hát ismételtlen szövegeznem, bármily különösnek tetszik is ez, hogy református egyházunkba egyháztagoknak, lelkészeknek egyaránt lehet és szabad az Írás szerinti keresztyén életet élni, ápolni és munkálni.

Éppen ezért érthetetlennek, jogosulatlannak, bünösnek tartom az olyan lelkészi felfogást, magatartást, melyet ez ügyvel kapcsolatban hozzám írott levélben egyik lelkésztársam így fejezett ki: „évek óta a szabad egyházért dolgozom...? Micsoda beszéd ez? *Hogy bir egy lelkész jelleme, lelkiismerete ilyen kettős életet?*“

Lelkésztársak! számoljunk le őszintén e kérdéssel. Aki nem érzi jól magát a ref. egyház lelkészi állásában, akinek más a hitvallási meggyőződése, aki nem az egyház keretében akarja az evangéliom által szolgálni istenországát, annak az az első kötelessége önmaga, jelleme, meggyőződése, munkájának becsülete érdekében, hogy keressen elveinek megfelelő más munkamezőt...

De bent maradni az egyházban egyházbontó elvekkel, hordozni a ref. papok palástját, elfogadni az egyház fedelét és kenyérét, való-

ságban pedig arra dolgozni munkáival, személyes hatásaival, hogy az egyház tagjait elszakadásra készítse elő, tehát hivatalos tekinéllyel és szolgálatban elárulni, sirját ásni az egyháznak, ez az eljárás szóval eléggé el nem ítélhető, meg nem bélyegezhető bűnös, *judási cselekedet*. *A mogyoróféreg eljárása ez: Előbb befurja magát a mogyoróba, a kemény héj védelme alatt rendre kieszi a belét s azután kimászik belőle az általa szakított résen...*

Presbiteri tisztet akarni akkor, mikor az egyház jogrendje szerint ségédlelkész azt nem nyerhet, mikor arra a közbizalom nem is választotta el. Lelkészi állást igényelni felizgatott párthivei segítségével akkor, mikor a választásra törvény szerint jogosultak nem választották meg, ez több mint törvénytelenység, mint egyházalkotmányunk megsértése.

Kormányzati jogot, hivatalos állást követelni, és ragadni magához törvénytelen uton, ez nem más, mint egyházi bolsevizmus, melynek semmi köze sincs az evangéliumhoz, se a komoly belmissziói munkához... Hát lehet ilyen uralomra vágyó az evangélium apostola, akinek egyetlen mestere a szelid, a nem versengő az életét áldozó Krisztus? Egyébként az ügy azóta az ismert elintézésel nyugvópontra került. „A sok bajt szerző“ lelkészt (2. Tim. 4:14.) bizzuk az apostollal az igaz bíróra.

...

A Kálvinista Szemle folyó évi március 10 iki számában dr *Sebestyén Jenő* foglalkozik hosszabb cikk keretében „a nagyváradi egyházszakadás hullámveréseivel“. S azon kétségkívül csak az érdekelt részről sugalmazott törekvést, amely e dacpolitikai botrány számára elvi alapokat keres erélyesen visszautasítva és cáfolva a következőket mondja: „Egy, az általános keresztyén evangelizációs mozgalmakban már régóta munkálkodó, de jelenleg nem a mai magyar ref. egyházban működő lelkipásztortól ugyanis azt az értesítést vettük, hogy ő és elvtársai teljes mértékben dr *Gyenge János* oldalára állanak, a szabad egyházi mozgalmat támogatják s ebben a tekintetben úgy a trianoni határokon innen, mint túl, gyűjtik a hiveket, még a lelkészek között is, hogy azok csatlakozása által a mozgalom erősödjék s a különálló szabad református egyház megszerveztessék. A meggyőződésük ugyanis az, hogy dr *Gyenge János* a református szabad egyház zászlaját bontotta ki, tiszta elvi alapon s ezért hívják mindenkit e zászló alá; így tehát különösen azokat is, akik a *Kuyper Ábrahám* tanításait tisztelik és munkásságát értékelik.

Olvasóink bizonyára megértik, hogy e kérdéssel kapcsolatban mi utasítjuk vissza legelőször is az eféle ajánlatokat, amelyek egy karrikaterisztikus és többféle szektárizmus által kompromitált mozgalmat egy komoly kálvinista ébredési mozgalommal akarnak egyértékűnek tekinteni és elfogadtatni. Mert a kettő között igen nagy és lényegbeli különbség van. És ha dr *Gyenge János* elvi tisztánlátását és tárgyilagosságát még fel is tételeznők [bár az eddigi adatok alapján még azt sem tételez-

hetjük föl,) akkor is el kell itélnünk a módszert és harcmódot, ahogy ő a maga egyházideálját meg akarja valósítani.

De még inkább elítéljük és gyanusnak tartjuk azt, hogy az általános keresztyénség elvi alapján állóknak éppen folyton a szektárizmus határmegyénél kalandozó csoportja kezd egyszerre lelkesedni a szabad egyházért, csoportosul dr Gyenge János köré s fedezi fel váratlanul Kuypert s a holland szigorú református egyházat, hogy annak imponáló zászlaja alatt, valószínűleg most is dugárut szállítva, rokonszenves, sőt jogos szinten tüntesse fel a maga csatlakozását és alkalmi mozgolódását s igazolja és tiszta reformátusnak tüntesse fel a maga szellemét, amely pedig eddig — a maga egyház iránti érzéketlenségéből és antidogmatikus elveiből kifolyólag — csak ócsárolni tudta Kuypert, a holland szigorú református egyházat s az egész történelmi kálvinizmus eszmevilágát is. Mi tehát tiltakozunk Kuypert nevének ilyen célokból történő fölhasználása ellen annál is inkább, mert ha ketten csinálják is látszólag ugyanazt az még nem ugyanaz. És a pietista egyháziatlanságból folyó egyházszakadási és ellenzéki törekvéseket nem lehet és nem szabad a református keresztyénség „szabad egyház” ideáljával azonosnak venni és egy napon említeni. Kuypertre tehát nincs joguk hivatkozni azoknak, akik eddig hallani sem akartak róla, sőt úgy dogmatikailag mint egész evangélizációs munkájokban tipikusan pietista, methodista és másféle antikálvinista szellemben tanítottak . . .

Mi tehát tekintet nélkül arra, hogy dr Gyenge Jánosék a továbbiakban mit csinálnak, tiltakozunk az ellen, hogy a nagyváradi egyházszakadást, főleg pedig némely szektárius elemek odacsoportosulását, bárki is dr Kuypert nevével s a holland szigorú református egyház s általában a tiszta történelmi kálvinizmus zászlajával és programjával próbálja meg fedezni és igazolni. Mert e kettő oly távol áll egymástól, mint Makó Jeruzsálemtől, illetve Nagyvárad—Amsterdamtól. Dr Gyenge János mozgalmában nem bizunk: a hozzá csatlakozó és Kuypert zászlaját most egyszerre megragadni akaró elemekben pedig — még

Krónikás.

H I R E K

A Nagyvárad Református

Polgári Leányiskola Igazgatótanácsa folyó évi március hó 10-én alakult újra. Az alakuló gyűlésen a korelnöki tisztelet **Salyok István** püspök töltötte be, aki ismertette az újjáalakulásra vonatkozó egyházkerületi határozatokat és rendtartási szakaszokat igazgatótanácsi elnökül dr **Olasz Bélát** ajánlotta. Az

Igazgatótanács Püspök ur ajánlatára elnökévé egyhangulag dr **Olasz Bélát** választotta meg, aki az elnöki széket az egyházi főhatóság iránt érzett bizalmának és köszönetének nyilvánításával elfoglalva, beszédében hangsúlyozta, hogy minden törekvése oda irányul, hogy az iskola életét minél nyugodtabbá és szilárdabbá tegye. Igazgatótanácsi al-

elnökké ugyancsak egyhangulag **Csernák Béla** választotta meg, a jegyzői teendők ellátását pedig **Bancsik János** kántortanítóra bízta az Igazgatótanács.

Gyászistenfisztelet Ferencz József unitárius püspökért.

Az unitárius egyház és Erdély magyarsága nagy halottjának, Kálényi **Ferencz József** unitárius püspöknek emlékezetére megindító gyászistentiszteletet tartottak a budapesti unitáriusok a koháritcai unitárius templomban. A gyászoló közönség soraiban megjelentek a protestáns egyházak egyházi és világi előkelőségei. A gyászbeszédet a templomot zsúfolásig megtöltő közönség előtt **Józan Miklós** püspöki vikárius tartotta.

Közérdekű hirdetés. A kalotaszentkirályi református egyház presbyteriuma ezen hirdetés által figyelmezteti az összes ref. lelkészi hivatalokat, hogy a ka-

lotaszentkirályi (Zamsancraiu) ref. egyház részére könyöradománygyűjtés nem volt és ma sincs folyamatban. Azon gyűjtők, akik ezen célra gyűjtenek, szélhámosok és a legközelebbi hatóságnak átadandók.

Előfizetőinkhez! Ismételten és nyomatékosan kérjük a hátralékos előfizetési díjak sürgős beküldését, mert a lap nyomdai költségeivel nagy kiadásaink vannak.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Többeknek. Az új vallástani tanterv a jövő héten jelenik meg külön lenyomatban. A tankönyvpályázat pedig lapunk következő számában. — **Érdeklődő.** Öry Tamás „Lelkészek önbiztosítása“ című cikkére lapunk következő számában fog **Kovács József** ker. pénztárnok más irányú konkrét javaslatot tenni.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztár: 1151—1928 III. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Az 1928. évi tüzbiztosítási díjak befizetésére f. évi január hó 3-án 23. sz. és január 19-én 200. sz. alatt felhívtam az egyes egyházközségeket. Az egyházkerületi pénztár havi jelentése értelmében ismételten felszólítom azon egyházközségeket, amelyek a január 31-ig befizetni elrendelt tüzbiztosítási díjakat sem a Fonciera biztosító társasághoz, sem az egyházkerületi pénztárba mindeztidig nem küldötték be, hogy a pénztár által kimutatott előírási lapban feltüntetett tüzdíjaitak haladéktalanul rendezzék. A biztosító társasággal kötött szerződés értelmében ismételten hangsúlyozom, január 31-ig az összes tüzdíjak kiegyenlítése esedékes és az ezen időpontig kötelességeiket nem teljesítő egyházközségeket esetleges tüzkáraik megállapításával a biztosító társaság el fogja utasítani. A felelősség tehát az egyház előljáróságát terheli és az egyházkerület által vállalt szerződés betartását is veszélyezteti. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pénztári : 1152—1928-III. *Valamennyi Nt. Esperesi, Lelkeszi hivatalnak, Iskolaszéki Elnökségnek és elemi iskolai Igazgatóságnak.* Az egyházkerület hivatalos lapjának rendes megjelenhetése miatt szükségét látom, hogy felhívjam a lap előfizetési árával hátralékban levők figyelmét arra, hogy az előfizetési díjakat a folyó év első felére az egyházkerületi pénztárba kivétel nélkül fizessék be. A lap előállításával felmerülő költségeket a nyomdának hetenként fizetni kell és így az előfizetési díjakra is szükség van. Felhívom egyben a lapban hirdetést közöltető egyházak előljáróságát és iskolák igazgatóságát, hogy a kerületi pénztár által kimutatott hirdetési díjakat is fizessék be a vett értesítés alapján. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

1132—1928. sz. **Pályázat** a nagybányai református egyházmegyében fekvő apai lelkészi állásra. **J a v a d a l o m :** 1. Lakás: 3 szoba, konyha, kamara, iroda, a szükséges melléképületekkel, 1 kat. hold kerttel 2. Föld: mintegy 40 kat. hold föld haszonélvezete, 2000 lei. 3. Tiszta rostált búza 39'58 q, elsőrendű tiszta száraz tengeri 1375 q. Előbbi à 500, utóbbi à 250 lei értékben értékelve: összesen 23,227 50 lei. 4. Fajlagos megváltva 64, rétkaszálás, hazatakarítás 20 lei, borváltság 140 40, díjfizetés 147 39, összesen 371 79 lei. 5. Stóla, mintegy 2000 lei. Javadalom összes értéke 27,799 29 lei (benne a lakás 200 leire értékelve). 6. Államsegély a fentiekén kívül. Mindennemű föld, házadót az egyház fizet. Búza, tengeri mennyisége nő, de apadó is lehet. **K ö t e l e s s é g :** a lelkészi teendők végzése, amint a törvény előírja. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül lelkészi oklevél és szolgálati bizonyítvánnyal Széll György espereshez O așul nou—Avasujvárosba, Szatmármegye intézendők. Az állás augusztus 1-én foglalandó el és az özvegy lelkész részére az eshetőlegesen beruházást közigazgatási bíróság döntése szerint köteles megfizetni. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 15. Sulyok István, püspök.

Pályázati hirdetés a bánáti ref. egyházmegyébe kebelezett nagyszentmiklósi (Sănnicolaulmare) ref. egyház (Torontálvármegye) rendes lelkészi állására. **J a v a d a l o m :** 1. Hatvanezer Lei tőkének mindenkori kamatja, vagy lakás természetben. 2. A királyhágómelléki ref. egyházkerület 69—1927. sz. a. hozott határozatával megszavazott évi 24.000 (azaz huszonnégyezer) Lei. 3. Kérelmezendő államsegély, melyért az egyház nem szavatol. 4. Stóla egyházkerületi szabályzat szerint. **K ö t e l e s s é g :** A nagyszentmiklósi református anyaegyházban, a valkányi leányegyházban és az anyaegyházhoz csatolt missziói körzetben az összes lelkészi teendők ellátása. Az állás haladéktalanul elfoglalandó. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított három héten belül, lelkészi oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal a bánáti ref. esperesi hivatalhoz Tormac—Végvár jud. Timiș küldendők. **J e g y z e t :** A díjlevél egyházfőhatósági megerősítése folyamatban van. Oradea—Nagyvárad, 1928. Sulyok István püspök

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 11

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

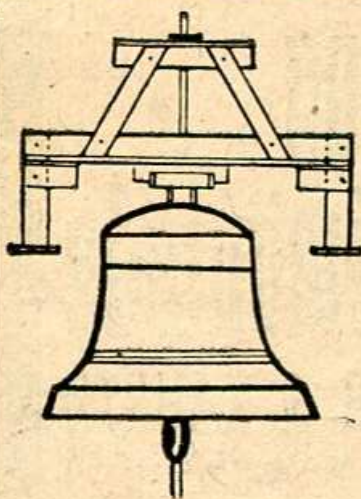
Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 11

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jóhirű harangöntődjében készülnek.
Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 11

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Konfirmációi emléklap

17 × 21 cmtr. méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben — — 1 Lei
21 × 34 cmtr. méretben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva 3 Lei
24 × 31 cmtr. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben — 4 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két ív terjedelmű füzet, nagyon szép
konfirmációi Emléklappal II. kiadás — — — 16 Lei

áron
beszerezhető: **Béres Károly Könyvkereskedésében**

Oradea--Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20% árengedményt nyújtunk.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 11

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat garantált békeöntözésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Or-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

„Az ülő, amelyen sok pöröly kopik el.“

Azt mondja Atkins, ez a szellemes egyházi hirlapíró [Angliában ilyenek is vannak!] a „Britise Weekly“ f. évi január 5-iki számában, hogy mindaz a temérdek heves támadás, amelylyel napjainkban a szervezett egyházat illetik, tulajdonképpen álcázott magasztalás reá nézve. Akármiféle erkölcsi veszedelem fenyegetse is az emberi társadalmat ugyanis, nem hivatkoznak soha a különféle egyesületekre, nem a tőzsdére, gazdasági, kereskedelmi és iparkamarákra, a kaszinókra, olvasókörokre, hanem azt mondják mindnyájan: „Miért nem mozdul meg az egyház? Miért nem teszen már valamit? Az van erre alkotva!“ Döntő fordulatot, lelki átalakulásokat őtőle várnak. Ebben van a burkolt felmagasztalás.

A dolog lelkébe látott bele Atkins. Mert akármilyen tehetetlen, akármilyen hatástalan is legyen a szervezett egyház, mégis csak az az egyetlen eszköz az emberiség megmentésére. Ha semmi más nem volna, Istennek emlékoszlopa marad az akkor is. Gyengeségének oka tagjainak a gyengeségében rejlik, nem önmagában. Jézus lelke ott lakozik benne s ez biztosítja fennmaradását. Átélté éppen azért már a belső versengések vad zivatarait, át a véres üldöztetések tűzpróbáját, át egy ellenséges világ minden fortélyos ellenkezéseit. „Olyan ülő az, amelyen sok nehéz pöröly elkopott már“ — mondta róla találóan dr Orchard.

Hogyha sikerülne az emberi társadalmat úgy tökéletesíteni, hogy mindenféle nyomor eltűnnék belőle, szívfájdalom, bánat akkor is még megmaradna benne. És mi nyughatatlanok, levertek, szerencsétlenek volnánk Krisztus és az Ő egyháza nélkül. Egy minden földi javakkal bőven ellátott világ — vallás, egyház nélkül — olyan lenne csak, mint egy jól felszerelt, modern állat-

sereglet. Milliók fordulnak az egyházhoz elfáradt, könnyező lélekkel és mindig megvigasztaltattak. Aztán meg az egyház az egyetlen fertőtlenítő szere a világnak... a mozik miazmái ellen is.

Semmi sem állított fel nemzeti történelmünk folyamán az erkölcsi lehanyaglás ellen olyan erős korlátokat, mint éppen a mi anyaszentegyházunk. Azok a kis egyszerű kálvinista falusi templomok az erkölcsi megtisztulás, a lelki felemeltetés messze világító tornyai voltak mindig. Nemzetünk sok nagy vezető alakja került ki ezekből a fehérre meszelt falusi templomokból. Azoknak a kálvinista falusi lelkipásztoroknak egyszerű, de lélekből fakadó beszédeiből szívták lelkökbe hitök, lelkesedésük legelső sugallatán. Azoktól nyíltak ki lelkök jeles tulajdonságainak diszes virágai. Pedig nem biztatja őket ezen a világon soha senki. Arcképüket nem közli semmiféle ujság. Fizetést is alig kapnak többet, mint egy nagyvárosi utcakaparó. Mégis hűségesen, szeretettel építgetik gyülekezetük lelkében a boldog élet templomát. Legdrágább kincsüket, a szívüket, a lelküket adják oda nekik.

Ezért szereti a kálvinista ember rajongó szeretettel az Úrnak hajlékát. Nemcsak lelki vigasztalást, hanem boldog örömet is talál mindig abban. Azért én azt tartom, hogyha valami irtózatoss világhatalmasztrófa végigseperne ezen a földgolyón s elpusztítaná arról az emberiséget, csak egy néhány kálvinista magyar maradna meg azon, a romok között bolyongva, szentül hiszem, ezeknek legelső gondja az volna, hogy alkalmas helyet keresenek egy kálvinista templom felépítésére, mint Nóénak az oltár-építés volt az özönviz után.

Bokor Sándor.

A II. tc. reviziója.

Az illetékes bizottság számára tárgyalási alapul kidolgozta
Pálffy István berei ref. lelkipásztor.

(Folytatás és vége.)

MÁSODIK FEJEZET.

A missziói lelkészek alkalmazása.

48. §. A missziói egyházközségekre, amennyiben azok anya-, leány-, fiókegyházközségekből és szórványokból, — illetőleg ezeknek szélesebb-körű szövetségéből — állanak, a jelen egyházi törvényeknek az anya-, társ-, leány- és fiókegyházközségek jogait és kötelelességeit megállapító rendelkezései mindenben kötelezők.

A 49—52. §. törlendő, mert erdélyi tapasztalataimból tudom a püspöki kinevezés sok elégedetlenségre ad okot s a gyülekezet-jog-

fosztottságának méltán érzett tudatában félreáll az egyházi ügyek intézésétől s az egyház minden életmegnyilvánulása iránt közönyössé válik.

Az 53. §. első és második bekezdése így hangzik: „A missziói egyházközségekben jelenleg működő lelkipásztorok rendes lelkészeknek tekintetnek s mint ilyenek a rendes lelkészekről szóló jogszabályok rendelkezése alatt állanak. A missziói lelkészek kinevezésének, át-helyezésének, kicserélésének, gyakorlata megszüntetettvén, netalán mulasztásaik vagy vétségeik rendes fegyelmi uton büntetendők“.

54. §. A missziói lelkészi állomások meghívás, vagy választás útján töltendők be, mint rendes lelkészi állomások.

55. és 59. §. marad. 57. §., 58. §. mint tárgyaltan, teljesen kihagyandó, az 56. §-nál onnantól kezdve: kinevezés esetén sbb. teljesen kihagyandó, illetve mellőzendő.

HARMADIK FEJEZET.

Katonai, illetve táborig lelkészek, fogházi, fegyházi, javítóintézeti lelkészek s általában az állami, alapítványi és törvényhatósági, vagy községi közintézeteknél működő lelkészek alkalmazása.

60. §. bekezdése ekként: „Katonai, illetve táborig lelkészek nyilvános pályázat alapján az illetékes erdélyi és királyhágómelléki püspökök meghallgatásával neveztetnek ki“. A §. többi része változatlan.

NEGYEDIK FEJEZET.

Az állandó vallástaniító-lelkészek (katekhéták) alkalmazása.

A 61. §. vége így változtatandó: „A presbitériumban az I. tc. 27. §-ával szemben nemcsak egyik, hanem az összes vallástaniító-lelkészeknek helyet kell adni“.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A 300 lélekszámon alul levő egyházközségekben működő rendes és lévítalelkészek, segédlelkészek és lévítasegédlelkészek alkalmazása és fizetése. Új egyházak alakítása 1000 lélekszámmal.

62. §. Fájó sebet képezi egyházunknak a 300 lélekszámon alól levő egyházaknak a sorsa. Mi lesz ezekkel? A vallásügyi minisztérium 1921. évi novemberében kiadott rendeletével halálra sebezte a kis ekézsiákat. E rendelet értelmében, akik az 1922. költségvetési évvel 1922. április 1-én foglalták el valamely lelkész távozása, vagy halála esetén az illető 300 lelken alul levő egyházközségben állásukat, kongruában nem részesülnek. Kivételt képez, ha a miniszter engedélyezte a lelkészi állás ujonnan leendő betöltését. Ez esetben folyósítatik a kongrua. De, ha az illetékes egyházi hatóság a minisztérium engedélye nélkül töltötte be a 300 lelken alul levő egyházközség lelkészi állását, a lelkész nem kapja a kongruát. Ez esetben méltán terhelheti az anyagi felelőség az illetékes egyházmegye esperesét, akivel szemben az érdekelt károsult lelkész a kongrua erejéig, mivel az ő gondatlansága miatt nem kapja a fizetést, vagyoni zárlat elrendelését kérheti.

A további teendő a 300 lelken alól levő egyházak lelkészeivel és lévítáival szemben ezek:

Alapfizetés: terményekben, lakásban, földben és pénzben az illetékes egyházközségtől. *b) Családi pótlék* az egyházmegyei és egyházkerületi pénztárból a közigazgatási járulékok egyrészének igénybevételeivel. *c) Drágasági segély és korpótlék* egyházmegyei és egyházkerületi alapítványokból és a gazdagabb gyülekezetek kötelező járulékaiból és önkéntes adományaiból álló egyházkerületi egyetemes segélypénztárból. Végül: nyugdíjigényük biztosítása a 300 lelken felül levő egyházak lelkészeivel egyformán.

63. §. Mivel az 1000 lelken alól levő egyházak lelkészi állásának szervezése és betöltése miniszteri engedélyhez van kötve, találjon módot a zsinat arra és utasítsa az egyházkerületek vezetőségét, hogy minden tiltó rendelet dacára is töltsse be ezeket a lelkészi állásokat s a fentiekhez hasonló módon teremtsen biztos fedezetet ezeknek a javadalmazására.

HATODIK FEJEZET.

A segéd- és helyettes lelkészek alkalmazása és elhelyezése.

64. §. (62. §.) Segédlelkészekül csak olyan református vallásu egyének alkalmazhatók, akik a theológiai akadémia négy évi folyamát, amely magánuton semmi részében sem végezhető, legalább kielégítő eredménnyel befejezték és a lelkészképesítő vizsgálatot már letették, vagy pedig a 2 éves lévitatanfolyamot sikerrel végezték.

65. §. (63. §.) utolsó bekezdése törlendő, első, második bekezdése pedig átalakítandó ilyen formán: „A lelkészképesítő első vizsgálatot tett egyén e vizsgálatról számított egy évet gyakorló lelkész mellett stb. Theológiai tudományoknak a lelkészképességi első vizsgálat után, valamely külföldi egyetemen legalább egy évig történt szabályszerű hallgatása azonban az első és második lelkészképességi vizsgálat közzé eső egyetlen egy gyakorlati évet pótolhatja.

66. §. (64. §.) változatlan.

67. §. (65. §.) 3. bekezdése így szövegezengő: „Állami, vagy községi tanintézeteknél viselt tanítói, vagy tanári hivatalról, mert szolgálati bizonyítvány is erkölcsi bizonyítvány értékével bir és szolgálati éveket állapít meg, mert méltánytalanság volna újra számítani az ilyeneknél, ha fungens gyülekezeti lelkészek lennének, a szolgálati éveket és igazságtalan, pápás szellemü megkülönböztetésre vezetne a lelkészek között ez az eljárás“.

68. §. (66. §.) változatlan.

69. §. (67. §.) bekezdés így módosul: „Helyettes lelkészekül az I. lelkészképesítő vizsgát sikerrel letett lelkészjelöltek is alkalmazhatók“.

70—73. §-ok (68—71. §-ok) változatlanul hagyandók.

A 74. §. (72. §.) mint elavult korszerűtlen §. átalakítandó. Új szövegezése ilyen formán lenne: „A segédlelkészek javadalmát az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerületek akár egyöntetűen, akár belkörüleg határozzák meg, gondoskodva róla, hogy az illetékes lelkészek a havonként kiszolgáltató kongruán kívül teljes ellátásban is részesítsék maguk részéről az igénybevett segédlelkészeket. Ha azonban a káplántartó lelkész csak negyedévenként kapja a kongruát, a káplántartási általánkongruára ráutalt lelkész nem kötelezhető a havonkénti, hanem csak a nagyedévenkénti segédlelkészi kongrua ki-

szolgáltatására, levonva abból egyrészletet a teljes ellátásért, amelynek nagyságát az egyházkerületi közgyűlés van hivatva megállapítani“.

75. §. (73. §.) A végéhez betoldásként: „Ha a segéd-, vagy helyettes lelkész nem személyi helyettes, vagy segédlelkész, hanem állandósítva van az által, hogy ez állás fenntartáshoz némileg az illető egyházközség is hozzájárul, ebben az esetben az utiköltséget az érdekelt egyházközség és lelkész közösen hordozza“.

76. §. (74. §.) változatlan.

HETEDIK FEJEZET.

A kegyeleti időről.

77—85. §-ok (75—83. §-ok) megfelelők, változatosan hagyandók.
Bere.

Pálffy István.

Lelkészek önbiztosítása.

Nt. Öry Tamás lázári lelkész ur hasonló című legutóbb megjelent cikkéhez, illetve indítványához kívánok hozzászólni.

Vége az érdekeltek részéről is történik ez ügyben érdeklődés és megértés. Az eszme pedig, amely kivétel nélkül minden lelkészt, tanárt, tanítót érdekel, már régebben megérett arra, hogy az eddig bevált és helyes alapon vezetett formája — a változott és most már rejtendő sullyal reánk nehezedő megélhetési gondok miatt — megváltoztassék. Nem kell bővebben kifejtennem, hogy az egyházkerületi Nyugdíj- és Gyámintézet, valamint az egyházmegyei Gyámoldák és más egyéb, ilyen célú — munkakeptelen lelkészeket és özvegyeket gyámolító — alapból részökre a legjobb esetben az évente kb. 18000—24000 lei segély még az ugynevezett éhenhaláshoz is kevés. Az a család, aki fenntartójának életében egy rendes életmódhoz volt hozzászokva, annak elhunytával a fizetendő lakbéren kívül — melyet átlagosan csak évi 12000 leire taksálunk — a mindennapi megélhetéséhez és a legnélkülözhetetlenebb szükségleteire évi 6000—12000 lei összeghez jut. Tehát havonta 500—1000 lei-ig, amelyből, ha naponta egy kgr. kenyert [14 lei] és 1 kgr. burgonyát [6 lei] vásárol, ez már 600 lei, amely középaránya annak az összegnek, ami egy — esetleg több tagból álló — család megélhetésére fennmarad a nyugdíjból. Ugyebár tarthatatlan és lehetetlen a helyzet, hogy a napról-napra emelkedő drágaság mellett ilyen csekély nyugdíjból egy család exisztáljon, az özvegy ebből kiskorú árváit nevelje és ruházza is. Segíteni kell az érdekelteknek saját jól felfogott érdekökben és pedig minél előbb!

A Nt. Öry Tamás lelkész ur által javasolt egy — meghatározott s egyszersmindenkorra szóló — összegben való biztosítását a kenyérkereső nélkül maradt család megélhetésének, vagy boldogulásának ilyen formában nem találom célravezetőnek. Vegyünk egy ilyen esetet: a férj elhunytával az özvegy kap 100.000 leit. Mit kezd az összeggel? Temetkezési, orvosi stb. költségek, gyászruhák az első 24 órában szerény számítás

szerint 20.000—25.000 leit felemésztenek akkor, ha van miből fizetni! A megmaradó összeget esetleg pénzügyintézetnél helyezi el, hogy kamataiból élhessen. A mai viszonyok mellett évi 10—12%-al évente cca 10.000 lei jövedelemhez jut. Esetleg földbirtokba fekteti, amelynek feles jövedelme, mivel ő azt megmunkálni képtelen kb ugyanennyi jövedelmet mutat, nem beszélve a nem is oly ritkán előforduló rossz termésekről. Hátra van még kis tőkéjének valamely üzlet, vagy vállalatba való fektetése. A szakértelem hiánya azonban, mint a tapasztalat ezt már többször bebizonyította, nemcsak a várható tőkejárdékot, hanem a tőke tekintélyes részét, sőt néha teljes egészének elvesztését is eredményezheti. A segítség a család részére idejében érkezett ugyan, elég tekintélyes összeg is volt és sajnos, a legtöbb esetben még sem vezetne célra. Még jó, ha a család egyéb adósságokat nem kénytelen csinálni, midőn a veszendőben levő kis tőkéjét minden áron megmenteni akarja.

Véleményem szerint sokkal helyesebb lenne az, ha a ma meglévő cca 2—2.500.000 lei összeget kitevő nyugdíjintézeti tőkénket szaporítanánk olyan formán, hogy a jelenlegi alapszabály szerinti évi 1500 lei járulékot, mondjuk négyszeresre fel emeljük. Természetes folyamánya lenne ennek az, hogy a gyám- és nyugdíjintézeti nyugdíjakat és neveltetési segélyeket, — ha az első és második évben nem is, — de a harmadik évben ugyancsak négyszeresére állapítjuk meg. Az első és második évben az eddigi 12.000 lei nyugdíj helyett 36.000 leit, de a harmadik évben, merem hinni, hogy már 60.000 leit is adhatunk egy nyugdíjasnak. Tekintve, hogy minél nagyobb az intézeti tőke, annál több a hozadéka és így természetesen évről-évre több és több fordítható az arra szorultak részére.

Most amikor a Nyugdíj- és Gyámintézet Elnöksége által tett indítvány következtében a Végrehajtó-Bizottság azon határozatot fogja az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszteni, hogy a Nyugdíjintézeti tőkét a biztosabb és kedvezőbb gyümölcsötetés céljából, arra mindenképen rászorult és természetesen megfelelő garanciát nyújtó egyházaknál és lelkészeknél kölcsönképpen helyezze ki, mennyivel kedvezőbb lenne a nyújtandó segélyek illetve nyugdíjak összegének megállapításánál, ha ez a kihelyezendő tőke és annak jövedelme a jelenleginek többszöröse volna.

Biztos szám adatokkal és kész tervvel sajnos ez időszert nem szolgálhatok, de ha az ügy annyira előrehaladott állapotban lesz, hogy annak szüksége mutatkozik, a tervezet elkészítését kötelességemnek fogom tartani. Remélem, hogy ilyen formában nemcsak egy — bizonytalan sorsu — összeget, hanem egy állandóan biztosított és szerény megélhetésekhez szükséges járadékot [nyugdíjat] nyújthatunk az arra szorultaknak.

Szíves figyelmébe ajánlom tehát az érdekelteknek Nt. Öry Tamás lelkész ur eszméjének a fentiek szerinti megvitatását és az eszme felszinen való tartását.

Oradea—Nagyvárad, 1928 március 23.

Kovács József,
egyházker. pénztárnok.

Mortalium animos.

A legujabb pápai encyklikára felélve *Soederblom* érsek előadja a „Das Evangelische Deutschland“ f. évi február 12-iki számában, hogy a római egyház meghívását a lausannei „Hit és Szervezet” világkonferencia előkészítő bizottságában sokan elleneztek, még pedig a következő indokolással: 1. Tudva azt, hogy Róma miként gondolkozik önönmagáról, megbocsáthatatlan naivság volna a hivatalos katolicizmus testvéri közreműködésére számítani. 2. Róma sokkal jobban el van távolodva az Evangéliumtól és az isteni kijelentéstől, hogysen meg lehetne őt hívni egy olyan világgyűlésbe, amelynek alapja a Szentírásban kijelentett örök isteni igazság kell, hogy legyen. El kell ugyan ismerni egyes katolikus gondolkozók és prédikátorok őszinte kegyességét és lelki nagyságát, azonban tudni kell azt, hogy éppen ezek az emberek [Pascal, Fénelon, Newman, Döllinger, Tyrrel] szenvedtek legjobban Róma hatalmi törekvései és saját módszerei, meg az általa elismert kultuszi mágia miatt. Róma világi okossága, amellyel például a háboru után annyi új előnyt tudott magának biztosítani, továbbá tanbeli ujitásai és pogány szertartásai a legélesebb ellentétben állanak az isteni kijelentéssel. 3. Nem lehet azt mondani, hogy Róma morális rendszere az igazság iránti abszolút tisztelettől volna áthatva, sőt inkább úgy áll a dolog, hogy ez a rendszer minden emberi együttélésnek lényeges alapját, a bizalmat ássa alá. Ennek ellenére is győzött az az álláspont, amely Rómának a konferenciára való meghívását javasolta a krisztusi testvérszeretet és alázatosság szellemében — és erre lett a felelet a pápa encyklikája! — A keresztyén egységre törekvőknek a pápától adományozott „pan-christianus” jelzőre pedig finom szellemességgel jegyzi meg *Soederblom* a következőket: „Megvolt-e ez a szó ezelőtt is a hivatalos egyházi szóhasználatban? Én nem tudom, de annyi bizonyos, hogy mint jelző, nincs minden szépség nélkül... Én könnyen tudok választani e két jelző között: „római keresztyén” meg „pan-keresztyén”. Egyébként a pan t másképp is lehetne fordítani. Én azt ajánlom, fogadjuk el ezt az értelmezését, amely filológiaiilag lehetséges, gyakorlatilag pedig kielégítő: „egészen keresztyén” [ganz-Christen]. Ha mi magunk sajátitanánk ki magunknak egy ilyen jelzőt, az tulságos önhittségnek volna a jele. De miután a pápa maga ajándékoz meg vele bennünket ünnepelesen, csalatkozhatatlansága teljes tekintélyével, már nem változtathatunk rajta többé...” Végül *Soederblom*, nagyon helyesen, a János 4:20–24 re utal, ahol Jézus eleve és végérvényesen eldönti a kérdést, hogy vajjon Rómában, vagy Genfben, vagy Konstantinápolyban kell-e az atyát imádni.

Révész Imre

Hivatalos órák a püspöki hivatalban. A püspöki hivatalban március 1-től kezdődőleg

reggel 8-tól délután 2 ig egyfolytában tartatnak a hivatalos órák.

H I R E K

A Jugoszláviai ref. egyházmegye gyülekezetei Klepp Péter utódául — mint lapunk zártakor értesülünk, — óriási szavazattöbbséggel *Ágoston Sándor* feketici lelkészt választották meg az egyházmegye főespereséül. E hír bizonyára nagy örömet kelt egyházunkban mindenfelé.

Épületes eredmények. A moziba járó tanulóiifjuság, egyik svájci lap adatai szerint, az elmúlt évben egy városban, a következő épületes jeleneteknek volt a mozivásznakon tanuja; 1914 verekedés, 1286 házi perpatvar, 1350 részegségi jelenet, 1120 házasságtörés és 3760 rablókaland, betörés, gyújtogatás stb. Valóban itt lenne az ideje az erélyesebb mozicenzurának végre!

Ujjászervezték a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságot. Lelkészi elnökké dr *Ravasz* László püspök, világi elnökké pedig *Bethlen* István miniszterelnök választatott. A két református vallásu elnök mellett a társelnöki tisztet két evangélikus vezető ember tölti be: *Kapi* Béla püspök és báró *Kaas* Albert egyetemi tanár. Főtítkárrá *Török* Pál akadémiai könyvtárnok választatott. A társaságnak négy szakosztálya van: hittudományi, bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi, irodalmi és művészeti, végül természettudományi szakosztálya. A szakosztályok rendes tagjainak létszámát 100-ban alapították meg, ezeken kívül minden szakosztály legfeljebb 10 tiszteletbeli tagot választhat. Az Irodalmi társaságot 1888-ban alapították.

Benkő Viktor zombori ref. lelkész, aki áthágva az egyházi törvényes rendelkezést, mely szerint valamely gyülekezetben más gyülekezet lelkésze csak az illetékes rendes lelkész engedélyével szolgálhat, úgy márc. 11-én, mint márc. 18-án is prédikált a nagyváradai ref. egyház rendes lelkészeinek engedélye nélkül, a General Holban-utcai állami óvoda nagytermében, támogatván az állásától felfüggesztett volt segéd lelkész egyházbontó munkáját. Mindkét alkalommal istentisztelet végén tányérozás volt; 18-án pedig arra is felhívták a jelenlévőket, hogy mozgalmuk anyagi támogatása végett naponta egy leit (amennyit a koldusnak is dobnak,) vagy naponta három leit (amennyit az ujságra is kiadnak) tehát évi 365—1100 leit ajánljanak fel. Benkő Viktor tulajdonképpen nem is a jugoszláviai, hanem az amerikai református egyház alkalmazottja, aki őt egyházépítő munka előbbvitelére küldte és fizeti. Egyházbontó munkára vállalkozása nagy megbotránkozást keltett mindenfelé. A március 18-án elhangzottak szerint e mozgalomhoz, mely közel áll az amerikai methodistákhoz, Jugoszláviában már a szlávok közül is csatlakoztak öten.

Előfizelőinkhez! Ismételten és nyomatékosan kérjük a hátralékos előfizetési díjak sürgős beküldését, mert a lap nyomdai költségeivel nagy kiadásaink vannak.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Közig. 999—1928-I. KÖRRENDELET. A *kebelbeli Ref. Egyház-községek t. Presbytériumának*. Szives tudomásul adom, hogy Klein Oszkár, kudsiri harangöntőde-tulajdonos, egyházkerületünkkel fennálló s a „Reformátusok Lapja“-ban (1927 aug. 15-én) 2639—1927. sz. alatt közölt szerződése 2. pontja értelmében közölte hivatalommal, hogy a mai naptól kezdve, további jelentésig, a harangérc egységárát kilogrammonként 170 Leire szállította le. Oradea—Nagyvárad, 1928 márc. 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

Közigazg.: 1263—1928-I. *Vatamennyi kebelbelli nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak*. Annak ellenére, hogy a püspöki hivattal való levelezés alakiságaira vonatkozó 2432—1927. sz. körrendeletem („Ref. Lapja“ 11. sz.) egyes pontjainak szigorú megtartására Lelkésztársaimat ugyancsak hivatalos lapunkban (14. sz.) 2853—1927. sz. a. külön is felhívtam, még mindig igen sokszor megtörténik, hogy a joghatóságom alá tartozó hivatalok közül többen a kiadott rendelkezéseket nem követik. Így például felterjesztéseiket félív helyett továbbra is negyedívnyi papírra írják, hivatalos számmal nem látják el, egyház-községek nevét a keltezésnél csak egy nyelven jelzik, az anteakta számát nem hivatolják, beadványaikon hivataluk bélyegzőjét nem alkalmazkazzák — s ami az ügykezelést különösen hátráltatja — egy felterjesztésben egymástól teljesen különálló, legtöbbször külön-külön ügyosztályhoz, illetve előadóhoz tartozó ügyekről tárgyalnak vagy kérnek felvilágosítást. Mindezek megállapítása után közös érdekünk: az egyházkerület ügyeinek minél gyorsabb és rendszeresebb lebonyolítása indokából újból kérem és nyomatékosan figyelmeztetem Lelkésztársaimat, hogy a jövőben az előirt alakiságokhoz szigorúan alkalmazkodjanak. Amennyiben pedig ezek után is érkeznének hivatalomhoz negyedívre vagy még kisebb papírra irt beadványok, vagy olyanok, melyek egymással összefüggésben nem álló ügyeket tárgyalnak, azok elintézését nem nyerve, az illető hivatalokhoz szabályszerű formában leendő benyújtás végett visszaküldetnek. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

1052—1928. szám. **PÁLYÁZATI HIRDETÉS** a bánáti református egyházmegyébe kebeleztet karánsebesi ref. egyház rendes lelkeszi állására. Javadalom: 1. Bérlakás a 2. pont terhére. 2. Kézpénz az egyház pénztárából évi 24000 azaz huszonnégyezer lei. 3. A királyhágómelléki ref. egyházkerület 161—1927. sz. határozatával megszavazott évi 18000, azaz tizennyolcezer lei közalapi segély. 4. Kérelmezendő államsegély, melyért az egyház nem szavatol. 5. Stóla egyházkerületi határozat szerint. Kötelesség: A karánsebesi anyaegyházban és az egyház hatóságilag hozzácsatolt szórványokban az összes lelkeszi teendők ellátása. Az állás haladéktalanul elfoglalandó. Pályázati kérvények e hirdetmény megjelenésétől számított három héten belül, lelkeszi oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal a bánáti ref. esperesi hivatalhoz Tormac (Végvár) jud. Timis küldendők. A díjlevél felsőbb egyházhatósági jóváhagyása folyamatban van. Oradea—Nagyvárad, 1928. március 24. Sulyok István püspök.

Tanügyi 796 - 1928—II. **PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY elemi ué-piskolai vallástani kézikönyvek megírására.** A Királyhágómelléki Református Egyházkerület a 133—1927. sz. határozat alapján pályázatot hirdet az ugyanezen határozat által megerősített új vallástani tantervben foglalt követelmények szerint készítenő és alább felsorolt népiskolai vallástani kézikönyvekre: 1. Vallástani olvasókönyv az I—II. osztály számára legfeljebb két és fél nyomtatott iv terjedelemben, kis nyolcadrét alakban, sűrű ciceró szedéssel. 2. Üdv. történet (ó-szövetségi történetek). Kézikönyv az elemi népiskolák III. osztálya számára. Két és fél nyomtatott iv terjedelemben. Alak és szedés mint az 1 alatt. 3. Jézus élete. Kézi könyv az elemi népiskolák IV. osztálya számára. Két és fél nyomtatott iv terjedelemben. Alak, szedés mint fentebb. 4. Jézus tanításai és csodatételei. Kézikönyv az elemi népiskolák V. osztálya számára. Két és féliv terjedelemben, forma és szedés, mint fentebb. 5. Egyháztörténelem. Kézikönyv az elemi népiskola VI. osztálya számára. Három iv terjedelemben, forma és szedés, mint fent. 6. Keresztyén Hittan és Erkölcstan. Kézikönyv az elemi népiskolák VII. osztálya számára. Két és fél nyomtatott iv terjedelemben, forma és szedés mint fent. Az elfogadott pályaművek a Királyhágómelléki ref. Egyházkerület tulajdonába mennek át. A szerzői tiszteletdíj az első (1, 2, 3 alattiaknál 5,000 példány, a 4, 5 és 6 alattiaknál pedig 2500 példány) kiadásnál a megállapítandó és az összes példányok elfogytaig érvényes bolli ár 10 %₀, a II. (ugyanannyi példányszámu) kiadásnál 6 %₀ és a III. (ugyanannyi példány számu) kiadásnál 4 %₀, olyképen, hogy ha esetleg az árak időközben emelkednek, a szerzői tiszteletdíj is a %₀-nak és árnak megfelelően emelkedik. A IV. kiadástól kezdve a szerzőt, a kiadással megbízott vállalkozó terhére ivenként 200—200 lei korrektori díj illeti minden újabb kiadásnál. Az elfogadott munka minden kiadásának korrigálása és revidiálása a szerző kötelessége a fenti díjak ellenében. Ha nem a szerző maga végzi a korrekturát és revidiálást úgy ennek az I—III. kiadásig ivenkénti 300—300 leinyi s a IV. kiadástól ivenkénti 200—200 leinyi díjazása a szerzői tiszteletdíjból, illetve korrektori díjból vonatik le. A lényegbe vágó átdolgozások díjazásáról esetről-esetre történik intézkedés. Nyomatásban már megjelent művekkel is pályázhatnak szerzők, a pályázat ezekre nézve nyílt, a többiekre nézve zárt. Az írói tiszteletdíjak a következő részletekben esedékesek: 40 %₀ (a bolli ár 10 %₀-ának 40 %₀-a) a pályamű elfogadásakor, illetve állami approbálása után és ettől feltételezetten, 30 %₀ a mű megjelenése után 30 nappal és 30 %₀ a mű megjelenése után 90 nappal. Az új vallástani kézikönyvek 1929 szeptember 1 én kerülnek forgalomba. Vallástani tanterv a püspöki hivatalban kapható. Felhivatnak pályázni kívánók, hogy pályaműveiket folyó évi december hó 31-ikének déli 12 órájáig alulirott bizottsági elnökhöz küldjék be. A pályaművek kéziratai tisztán és könnyen olvasható, esetleg gépirással, zárt jeligés levél kíséretében nyujtandók be. Az el nem fogadott pályaművek kéziratai az elnöknel a pályázat eredményének kihirdetése után átvehetők lesznek. Kelt Oradea—Nagyárad, 1928. évi március hó 24-én. Sulyok István püspök, bizottsági elnök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el,

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 12

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

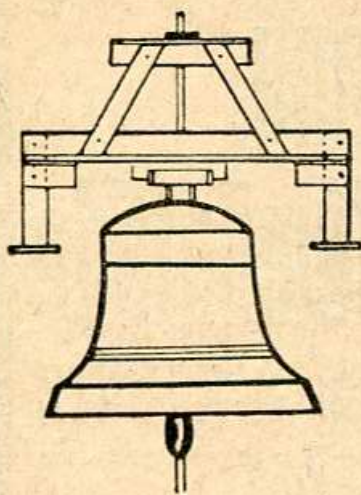
Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 12

Harangok

garantált békeminőségű bronzból,
előre megállapított hosszantartó,
csengő hanggal, 30 évi jótállással

Klein K. Oszkár

CUGIR, Județul Hunedoara

jó hírű harangöntődjében készülnek.

Az erdélyi [Cluj] és királyhágómelléki
[Oradea] ref. egyházkerületek szerző-

déses harangöntője. Számtalan erdélyi egyházközség elis-
merő nyilatkozata igazolja a legszolidabb és kifogástal-
lanabb munkát, ezért az egyházközségek saját érdekük-
ben, minden kockázat nélkül rendelhetik harangjaikat fenti
cégnél. Kérjen árajánlatot. Információt fentemlített egyház-
kerületek vezetőségétől. 12

M. st. Oficiului Parochial Református
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Konfirmációi emléklap

17 × 21 cmtr. méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben — — 1 Lei
21 × 34 cmtr. méretben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva 3 Lei
24 × 31 cmtr. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben — 4 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két ív terjedelmű füzet, nagyon szép
konfirmációi Emléklappal II. kiadás — — 16 Lei

áron
beszerezhető: **Béres Károly Könyvkereskedésében**
Oradea--Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14.

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél
20% árengedményt nyújtunk.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 12

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeötözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A hit.

Hogyha felütjük az élet szent könyvét és olvasgatni kezdjük a Zsidókhöz írt levél 10. részének 39. versét, a következőkre bukkanunk. Miután az író buzdította olvasóit, hogy még az üldözések keserű szenvedései közt is állhatatosak maradjanak, mert ők semmi körülmények közt sem fognak kudarcot vallani hitökben:

„Mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitét, hogy életet nyerjünk“ — biztatja lelkesen őket.

Az állhatatosságnak, a kitartásnak titka a hit. Ez csodákat képes művelni bennök. Erre jól vigyázzanak. El ne veszítsék azt. Hogy pedig teljesen tisztában legyenek a hit mivoltával, meg is magyarázza azt nekik:

„A hit pedig a reménylett dolgoknak a valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés.

Tökéletesebb meghatározását a hitnek el sem lehetne képzelni.

Előttünk van egy orkántól felkorbácsolt viharos tenger. Azon hanyattatik egy a fedélzetről lesepert hajóslegény. Minden ereje teljes megfeszítésével szeli karjaival a hullámokat, hogy megmentse az életét. Hiába. Ereje kimerül. Feladja a küzdelmet. Csüggedten a vak véletlenre bizza rá magát. Hirtelen sülyedni kezd. És amikor már a hullámok összecsapnak a feje fölött, lábai szilárd talajra akadnak. Boldog meglepetés, túlaradó öröm ömlik el a lelken. Meg van mentve. Biztos támaszpont van alatta. „Valóság“, ahogy a biblia kifejezi. Nem látja azt a megmentő szilárd talajt, de érzi lábaival és bizik benne. Ha nem volna és visszahuzódnék tőle, holt bizonyosan elpusztulna.

Tökéletesen ilyen a hit is. Láthatatlan, de biztos talaj alattunk.

Egy szentföldi utazó beszéli, hogy a Holttenger északi partján a sziklák roppant meredeken ereszkednek le a tenger vizébe. Gondatlanságból egy ilyen meredek szikláról belecsuszott a tengerbe az illető. Olyan sós volt a víz, hogy a bőrét oly égetően marta, mint a legerősebb csaláncsipés szokta. Uszni nem tudván, egy darabig kétségbeesetten küzdött, Majd kimerülve megadta magát szomorú sorsának. És ekkor kimondhatatlan örömmel tapasztalta, hogy nem merül alá, a sós víz fenntartja

Olyan ez a kis történet, mint valami evangyéliomi példázat. „*Hajlék [menedékház] az örökkévaló Isten, alant [alattunk] vannak örökkévaló karjai.*“ [V. Mózes 33, 27]

Akármilyen mélyre süllyedünk, el nem pusztulunk; karjai alattunk vannak, fenntartanak bennünket.

A hit abbanhagyása a magunk megmentésére irányuló minden hiú kísérletezésnek és csendes megnyugvás az isteni örök irgalomban, amely Krisztus szenvedésében testet öltött volt.

Egy lekipásztortó! azt kérdezte egyszer egy öreg asszony:

— Miképen idvezülhetek?

— A Krisztusban való hit által! — volt a felelet.

Az asszony értelmetlenül bámult maga elé egy darabig, végül megszólalt és azt kérdezte:

— Mi az a hit?

— Bizni szilárdan Krisztusban! — felelte a lekipásztor.

Felragyogott erre az öreg nő arca. Megértette belőle, mi a hit.

Szilárd bizalom Istenben — ez a hit.

Bokor Sándor.

Lelkészegyesület.

I.

Derzsi Endre és Nagy Lajos erdélyi lelkésztársaink a Református Lelkészek Lapjára kibocsátott előfizetési felhívásukban nyíltan bevallják, hogy a lap egyik célja lenne a „beszüntetett Lelkészegyesület“ életre keltése. Épen azért szeretnék, ha felhívásuk a mi egyházkerületünkben is megértésre és támogatásra találna. Ezzel kapcsolatban Imre Lajos „Lelkészek szövetsége“ címen cikket írt a Református Szemlébe, melyből megállapítható, hogy szintén számításba veszi a mi lelkészi karunkat is. Majd e lap 10. számában a szerkesztőség közlése a lelkészek szövetségének egy bizottság által elkészített alapszabály és munkaprogramm tervezetét és ugyane szám hozza a gondolatot legelőször nyilvánosságra hozó fenti lelkészek feleletét Imre Lajos cikkére.

Ezek a közlemények szinte kötelességünké teszik, hogy a tárgyhöz hozzászóljunk, annál is inkább, mert a Lelkészegyesület ujaszer-

vezésének terve vannak gondolatainkban, de egymás közt is többször felszínre került, ami nyilvánvaló bizonyosága annak, hogy hiányát érezzük.

Az újjászervezés eszméjét nekünk lett volna kötelességünk felvetni, mert a régi, Erdélyben megszüntetett Lelkészegyesületet mi, királyhágómelléki tagok vettük védelmünk alá. Sajnos a viszonyok nem voltak megfelelők az életre keltésre és nem tudtuk, mennyire azok erdélyi testvéreink között. Azért most, midőn, egymástól függetlenül, rajtunk kívül még kétfelől is megnyilvánult az óhaj a lelkipásztorok egy közösségbe tömörítésére, a legnagyobb örömmel kell támogatásukra sietünk. Jóleső érzéssel fogadjuk, hogy már a megindulás előtt gondoltak ránk és szeretettel fogjuk meg a felénk nyújtott testvéri jobbot, hogy egyesült erővel munkálkodjunk e közösség megeremtésén. De mivel azt szeretnénk, hogy ez a testület ne csak befogadjon bennünket, hanem a mienk is legyen, épügy, mint az erdélyi testvéreké, úgy hiszem nem lesz felesleges, ha a megalakulás előtt mi is elmondjuk — többen is — felőle való gondolatainkat, terveinket és megbeszéljük, hogy milyennek képzeljük a megalkotandó Lelkészegyesületet.

Hogy milyen legyen valamely szervezet, vagy testület, erre a kérdésre a feleletet egy másik kérdés adja meg: miért van rá szükség?

Miért van tehát szükség a lelkészek testületének szervezésére?

Szükség van első sorban anyaszentegyházunk megújulása érdekében. Minden kétségen felül áll, hogy ennek munkálása, mint általában az egyházban minden lelki munka művelése a lelkipásztorok feladata volt. Ma sokkal nagyobb mértékben, mint bármikor. A világi munkatársakat a megnehezült élet nagyobb erővel köti egyéni gondjaikhoz, saját hivatásuk betöltéséhez és így jobban elvonja az egyház ügyeinek intézésétől, az érette való állandó fáradozástól. Legfeljebb a reájuk bízott, vagy felvállalt hivatalos funkciókban eljárni van idejük, de nincs arra, hogy az egyház életébe, jövődjébe elmélyedjenek. Azán őket még nem, vagy csak nagyon kicsiny részben érintette meg a megújulás lelke. Talán csak a szükségességét látják, érzik, de legnagyobb részük lelkében csak a régi intézményes egyház képe él, a lelki egyházé még nem formálódott ki. Így a megújulás munkálásában — a nagyon tiszteletreméltó kevés segítőtársat leszámítva — mi lelkészek magunkban vagyunk. De valljuk be őszintén, hogy mi is nagyon távol állunk az eszménytől és nem tudjuk úgy betölteni tisztünket, ahogy szeretnénk. Sokak előtt ismeretlenek a megújulás eszközei, a belmisszió csak fogalom, vagy ha több; elmélet, de járatlan a gyakorlati megvalósításban. Sőt olyanok is vannak, akiből a lélek is hiányzik az e téren való munkálkodáshoz. Azért van szükség lelkészegyesületre, hogy az egymással való érintkezés, testületi találkozás alkalmával egymást segítsük, bátorítsuk, egymás fogyatékoságait kiegészítsük, az új utakra elvezessük és az erre való lelki készséget egymásra átvigyük.

Szükség van továbbá anyaszentegyházunk kormányzásának lehető tökéletessé tétele érdekében. Minden demokratikus kormányzati szerv, alakulat akkor ideális, ha hiven reprezentálja azokat, akiket képviselni hivatva van. Ez természetesen csak úgy lehetséges, ha a képviselőket

adóknak van módjuk és alkalmuk véleményüket egységesen kifejezésre juttatni, ha tehát van olyan alakulat, amelynek kebelében ez az egységes vélemény kiérlelődhetik. Ma a lelkészekre nézve nincs, csak a kisebb területeken, az egyházmegyékben. A különböző vidékek lelkipásztorai nem is ismerik egymást és így véleményt se tudnak egymásról alkotni, még kevésbbé tudnak egységesen eljárni. Sőt az elszigeteltség miatt nem is tudják az egyház itt-ott előforduló szükségseit, ügyeit, feladatait és nem alkothatnak az egyetemes egyház egyik, vagy másik kérdéséről sem az egészről, tiszta képet maguknak. A lelkészegyesületi élet mindezt elősegíti, lehetővé teszi és így szóhoz juthatnak, irányítólag hathatnak közvetve, vagy közvetlenül azok is, akik eddig még nemcsak hogy nem vehettek részt a kormányzatban, de az ismeretlenség homályában eltemelve a közre nézve talán örökre elvesztek.

Szükség van a Lelkészegyesületre saját magunkért szükség, van a testületi szellem, a testvéri érzés, a keresztyén szolidaritás és szeretetteljes összetartás kifejlesztése és fokozása végett. Ki ne érezné, hogy mennyire szükséges a magunk és egymás építése, erősítése a lelkipásztori munkában, annak egyre több tudást, újabb eszközök és módszerek ismeretét kívánó egyes ágaiban? És mennyire nélkülözzük egymás bátorítását a naponkint megkörnyékező csüggedés óráiban, az akadályok miatt való megtorpanásban, a sikertelenségek hinárjaiban! Aztán ott van az egymás építése mellett az egymás nevelése. Beszélünk, írunk az egyházi fegyelemről, melynek tulajdonképeni célja az egyház tagjainak nevelése, de ne felejtjük el, hogy ezt magunkon és egymáson is kell gyakorolnunk, ami lehetetlen egy igazi szeretetből sugált és áthatott testületi szellem nélkül. Végül a magunk szükségai között helyet foglalhatnak az anyagiak is. Milyen fontos, hogy az anyagiak biztosítására meg legyen közöttünk a szolidaritás: erről azt hiszem felesleges bővebben beszélni. De nem tudunk Lelkészegyesület nélkül eredményesen gondolkodni a múlttól és a jövőről: a régi és ezutáni özvegyekről és árváinkról. Itt vannak a felvetett eszmék, tervek, a nyugdíj mellett az önbiztosítás, életbiztosítás, aztán gondoskodnunk kell gyermekeink, árváink tanulmányának biztosításáról, ott áll előttünk példaképen a kalvineum, mind, mind csak úgy lehetséges, ha mindezek egy testületbe tömörülnek, akik ezt szükségesnek és helyesnek látják.

Szólhatnék még egyházunk sok nagy aktuális kérdéséről, súlyos problémájáról, melyekben való egységes és életrevaló állásfoglalás csak úgy lehetséges, ha van egy közös intézmény, melyben gondolatainkat kicserélhetjük, egymást meggyőzzük és egységesen álljunk oda egy-egy cél szolgálatába.

Ime ezek a szükségletek adják meg a feleletet a kérdésre, hogy milyen legyen a lelkipásztorok közössége.

De erről majd a következő alkalommal.

Debreczeni István.

Hivatalos órák a püspöki hivatalban. A püspöki hivatalban március 1-től kezdődőleg

reggel 8-tól délután 2-ig egyfolytában tartatnak a hivatalos órák.

A felekezeti tanítók fizetésügye.

Annyi nélkülözések, reménykedések között, a mi fizetésünket illetőleg hangzott már el e lapban a tanítók részéről egy pár kérést, kesergést, követelést magában foglaló, a nagytiszteletű lelkész urak részéről pedig nagylelkűleg segélyt felajánló közlemény. Ezek azonban korántsem foglalkoztak eredményekhez vezethető tanácsokkal s azért kérhetjük, hogy honnan is, hogyan is lehetne hát fizetésünket az állami tanítókéval összhangzásba hozni, mint valamikor volt, avagy csak ahoz megközelítőleg is hogyan lehetne azt rendezni? Nincs erő, nincs forrás, melyekre támaszkodhatnánk!

Tekintsünk csak egyházi életünkbe mélyebben és akkor — sajnos — arra a meggyőződésre juthatunk, hogy legtöbben bizony csak díjlevelünk szűkös keretein belül számíthatunk elárvult állapotunkban fizetésünk rendezésére!

Emlékszem rá mintha csak ma volna, hogy 30 évvel ezelőtt, mikor az első ötödéves korpótlékomat kiutalta kormányunk, lelkészem az egyháztanácsnak tudomásul bejelentette. A jelenlevők között erre általános mozgás támadt ilyen megjegyzésekkel: „Minek az a tanító urnak, hiszen adunk mink annyi fizetést, hogy megél belőle, az egyházat illetné az inkább, mely a tanító urat fizeti, már én is tanítónak adom a fiamat!” Tudom, hogy akkor az országban több egyháztanács fogadta így a tanítója munkáját, szolgálati éveit mérlegelő előbb lépítő, első államsegélyt. Így van ez ma is! A nép látja, hogy még élünk, látja, hogy még öltözni is feltudunk, tehát elég a fizetésünk, megélünk belőle. Azt hiszi, hogy több fizetés a tanítója részére már fényezés lenne, szóval nélkülözhető. Család, kor meg éppen figyelmen kívül áll!

A nép ma is az, ami 30 évvel ezelőtt volt. Igénye nagyot nőtt ugyan, tanítója munkájával szemben elismerése is van, de a papbért, melyből tanítóját is fizeti, nem adta soha és most még inkább nem adja szívesen. Beszéljünk aztán vele — különösen mi tanítók — fizetésrendezésről!

Emlékezzünk csak vissza az 1921-ik évi közigazgatás útoni fizetésrendezésekre! Micsoda érzéseket váltott az ki az egyházakban! Igaz, hogy a tehetősebbek és jobb érzésűek — a világi erőszak hatása alatt — az egészet, vagy bizonyos alku szerinti összeget ki is fizettek, de több tanítónak, ha megszokott helyét ott nem akarta hagyni, csak üres nyugtát kellett adni, a díjlevelében nem szerepelt, de részére kiadatni rendelt összegről. Tehát a díjlevelen kívülieket akkor is csak kényszer útján vehettük volna fel az egyháztól. De ugyebár, ez is abban maradt!

D. egyházban a tanítók kérték, még pedig a múlt hónapban, hogy díjlevelökben a készpénzfizetést, — mely most az arany koronának 15-szöröse sincs, — ha csak kevéssel is, emeljék. A kérés kinosan érintette az egyháztanácsot és „zug a nép, tessenek még várni, a helyzett megváltozik, adtunk földet, fát, rozst, nekünk sincs meg a régi pénzérték“ stb. megjegyzésekkel le akarták venni a napirendről, míg végre egy órai tanácskozás után megigérték, hogy a tavaly kivetett adó keretén belül nem zárkoznak el a mérsékelt többlet meg-

adásától. Persze a költségyetés egy héttel azután nagy hiánnyal zárult, nemhogy erre maradt volna fedezet. Tehát a díjlevélre megválasztott kartársak, saját egyházukban még ma sem kaphatják meg az őket jogosan megillető fizetésnek mai pénzértékét sem, ismételten kérdem, kitől és honnan kérhetjük akkor most is a korpótlékokat, drágasági és egyéb járandóságokat, melyeket az egyház még ígéretben sem adott meg akkor, mikor állásunkra meghívott, avagy megválasztott bennünket! Ezeknek a papbérből kérése, követelése már az egyház és magunk elleni merényletnek minősítették!

Tanítótestvéreim! A tényállást elmondtam, melyre — a tanító képviselőket téllenséggel vádolva — kihiva éreztem magamat! Félre ne értsetek, a szomorú meggyőződés hangján szólottam! Az út, melyen haladnunk kellene, részint mélyre van előttünk leásva, részint magas emelkedések állanak telettünk. Álljatok meg ti is ez akadályok előtt és gondolkozzatok, hogy mikép lehetne áthidalni az átkelési nehézségeket. Ezek megtalálása nélkül megvetett, lenézett helyzetünk előidézójén kívül senkit nem okolhatunk. Elhagyatottságunkban még tanácskozni sem gyűlhetünk össze. E lap hasábjain nevezétek hát meg azt az erőt és forrást, amelyet eddig a magyar adóhivatalon kívül nem ismertünk s amely visszaadhatná a már élvezett, de elvesztett jogainkat! Szegény ügyünk nem titok, lehetetlen, hogy e lap le ne közölné a komoly, eredményekhez vezethető véleményeket, melyeket aztán memorandumba foglalva, illetékes fórumunk elé felterjeszhetnénk!

A nagyliszteletű lelkész urakat pedig mély tisztelettel kérjük, hogy — amennyiben elérhetik — mielőbb nyissanak számunkra a társadalomnak ez idő szerint boldogulásunk útjában oly magasan álló sziklafalából életadó forrást, hogy mi is nyugodtabban élhessünk, kiknek nehéz munkakörünkben már áldatlan idők óta bizony csak állandó rettegés, nélkülözés a nagyobb osztályrészünk!

Săcueni — Székelyhid.

Szilágyi Árpád.

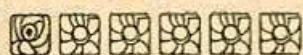

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Balfazár Gábor a kecskeméti református főgimnázium tanára és igazgatóhelyettese az egyház presbitere és igazgatótanácsosa tanári működésének 33, életének 64-ik évében f. hó 16-án Debrecenben hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Odaadó hűségű testvér és rokon, kötelességteljesítésben példaadó tanár, hithű egyháztag, melegsívű kartárs és tanítványait szerető tanár volt. Dr. **Balfazár** Dezső, tiszántúli református egyházkerületi püspök testvérét vesztette az elhunytban és veszteségének gyászában mi is részt veszünk. A Kossuth-utcai templomban **Szele** György lelkész imádkozott áhitattal és vigasztalást keltve a koporsó felett, a sirnál pedig dr. **Garzó** Béla kecskeméti főgimnáziumi igazgató beszélt a tanárra magasztosult emberről.

Dr. Körösi Kálmán, kormányfőtanácsos ügyvéd, a debreceni kollégium és a tiszántúli református egyházkerület volt helyettes ügyésze, ügyvédi kamarai elnök életének 60-ik évében, f. hó 18-án elhunyt. Buzgó egyháztag, nemesszívű emberbarát és mély költői lélek volt.

H I R E K

Esperesválasztás a jugoszláviai egyházmegyében. Az esperesi tisztségre beadott szavazólapokat a kiküldött bizottság március 6-án Kulán bontotta fel. 45 szavazatot kapott *Ágoston Sándor*, 9-et *Horváth Lajos* és 3-at *Dévai Lajos*. A presbitériumok többsége tehát *Ágoston Sándort* választotta meg esperessé. (II. Thess. 5:25.)

Biblia a pályaudvarokon és az utcai pavillonokban. Egy budapesti napilapban olvassuk a következő hiradást: „Az Idegenforgalmi, Beszerzési, Utazási és Szállítási r. t. igen okos újdonsággal lepte meg a közönséget, amennyiben pályaudvari és utcai árusító pavillonjaiban a „könyvek-könyvét“, a Bibliát is bevezette az árusítandó könyvek közé. Ugy erkölcsnevelési, mint nemzeti szempontból is legjobb és leghálásabb befektetés a bibliaterjesztés. Hol kevés a Biblia, ott sok a bűnöző és a rémdráma. Sok a csendőr és a börtön. Csak örülni kell annak, hogy a közönség a pályaudvarokon való árusítás által könnyen hozzájuthat az igazi csalhatatlan talizmánhoz, a „Bibliához“.

Dr Sz. Kun Béla. „Az államhoz való viszonyunk főbb kérdései“ című nagy feltűnést keltett előadása, valamint „A példaadó vezér“ különnyomatban megjelent és kapható a debreceni Méliusz könyvkereskedésben.

Benigni prelátusnál, X. Pius pápa volt magántitkáránál, az olasz kormány a Vatikán ösztönzésére házkutatást tartott, mely alkalommal kiderült, hogy a prelátus az értelmi szerzője egy

Párisban névtelenül megjelent *jezsuita ellenes könyvsorozatnak*. — Ugy látszik, odaát „a hegyen túl“ sincs mindenki egyformán meggyőződve a jezsuitarend munkálkodásának keresztyéni szempontból hasznos, üdvös, nélkülözhetetlen voltáról. (ri.)

A debreceni ref. egyház presbyteriuma február 24-én tartott gyűlésén elfogadta az egyházközség egyházszeleinek szervezeti szabályzatát. Ami az új szervezkedés lényegét illeti, két fontos szempont az, amely ezt a szabálytervezetet áthatja. Az egyik az egyház egységének változatlan és érintetlen fenntartása, a másik szempont, hogy ezek a megalakítandó részek (hét egyházszelet) az egység fenntartása mellett is életképesek legyenek.

A kommunista párt Csehszlovákiában a legszigorúbban elrendelte, hogy tagjai lépjenek ki az egyházakból. A rendelet folytán, mint értesülünk, Munkácson a múlt héten 60 keresztyén és 40 zsidó kommunista jelentette be egyházából való kilépését a jegyzői hivatalnak, amelynek — a törvény szerint — értesíteni kell a kilépés tudomásulvételét a felekezetekkel.

Hollandiának a legutóbbi népszámlálás szerint 6.865,314 lakosa van, akik közül 3.659,842 vagyis 52 százalék protestáns és 2.444,383 római kath., 101,479 különféle szektához tartozó 11522, zsidó és felezetnélküli 550,714: A protestánsok így oszlanak meg, az államegyházaknak (hervormdekerk) 2.835,395, a Kuyper által alapított szigorú református egy-

háznak 571,834, a lutheránus egyháznak 97,987, a wallonok 8,962 híve van. Ezenkívül van 49,908 ugynevezett keresztyén református, 10,469 ó-katholikus. Majdnem egészen római katolikus a brabanti és limburgi provincia. A legtöbb protestáns van a frieslandi, drentei és groningeri provinciákban. Legtöbb felekezetenélküli van az északi provinciákban.

Dolgozatok a református theológiai tudomány köréből címmel a kolozsvári theológiai fakultás tanárai egy nagyon értékesnek ígérkező füzet-sorozatot indítottak meg, amelynek 1. sz. *Gönczy Lajos: A református egyház kultusza* c. kiváló értékű előadását hozza (külön lenyomatként „Az Utból“). Magyar nyelvű liturgikai dolgozatoknak, különösen olyanoknak, amelyek listja református elvi alapon nyujtanának magas szempontu tájékoztatást kultuszunk és kulturreformunk bonyolult kérdései felől, éppen nem vagyunk bővében. Ezért is örömmel üdvözljük s lelkészársainknak a legmelegeb-

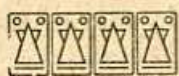
ben ajánljuk komoly tanulmányozásra a Gönczy Lajos füzetét; az egész vállalkozásnak pedig — ismerve íróinak és kiadóinak magas, tudományos és irodalmi színvonalát s a református theologia megújulására irányuló energikus törekvéseit — a legszebb várakozásokkal nézünk elébe. (ri.)

Egy németországi egyház

1925-iki népszámlálási adatai szerint a szekták és más vallási irányzatok fellünő nagyobb mértékben ragadják meg a nőket. 100 férfira esik pl. a metodistáknál 140 nő, az adventistáknál 165. Ellenben az egyház — és vallásellenes mozgalmaknál a férfiak vezetnek. Egyházellenes mozgalomnál 100 férfira esik 58 nő.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Dr Sz. L. Temesósr. Megkaptam. Köszönet. Legközelebb sort kerítünk rá. — **Sz. Á. Székelyhid** Leveled itt van és le is akartam közölni.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 1497—1928-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Iskolaszéki Elnökségnek, elemi iskolai és középiskolai tek. Igazgatóságnak.* Közlöm, hogy a tanügyi hatóságok rendelkezése szerint a mi felekezeti iskoláinkban a husvéli szünet április hó 5-től 18-ig tart *bezárólag*, vagyis április 4-én szerdán a délelőtti tanítások még megtartandók és a munka április hó 19-én reggel 8 órakor folytatódik. Ezen időpontoktól sehol és semmiféle okból eltérni nem szabad. Oradea—Nagyvárad, 1928 március hó 30. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István** s. k., püspök.

Tanügyi: 1498—1928-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek és elemi iskola tekintetes Igaz-*

gatóságának. Mihez tartás és tájékozódás végett közlöm, hogy a Közoktatásügyi Miniszter ur 13.502—1928. sz. rendeletével megengedte, hogy az iskola tannyelvével azonos anyanyelvű tanulók, vallásukra tekintet nélkül látogathatják a kisebbségi iskolákat. Minek következtében a református iskoláinkat látogathatják római katolikus vallású tanulók. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1499—1928-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek és elemi iskolai tekintetes Igazgatóságának.* Közlöm, hogy az 1929-ik év szeptember hó 1-vel életbe lépő és az egyházkerületi közgyűlés 133—1927. sz. határozatával elfogadott új elemi iskolai és kisgyermek iskolai *Vallástanítási Tanterv* külön lenyomatban megjelent. E külön lenyomatot a fenti egyházkerületi határozat értelmében minden iskolafenntartó egyház annyi példányban tartozik megrendelni, ahány tanítói állása van. A tanterv egyes példányainak ára 6 lei-ben állapított meg, mely összegnek azonnali beküldését azért is kérem, mert a tanterv kinyomatásával kerületünknek nyomdai költsége van. Tekintve azonban az összeg csekélységét, a nt. Iskolaszéki elnökök megfontolásába ajánlom, nem lenne-e gazdaságosabb és célszerűbb, ha a tantervpéldányok árát a második évnegyedi kongruából tartaná vissza az egyházkerületi pénztár. Az érdekeltek hozzájárulása nélkül azonban ezt el nem rendelem, s kérem a nt. Iskolaszéki Elnököket, hogy 8 nap alatt írásban jelentsék be az egyházkerületi pénztárnak, hogy a tantervek árának levonásához hozzájárulnak-e. Amennyiben a közvellen kifizetési módot választanak, úgy kérem a tantervpéldányok árának azonnali postai beküldését. Megjegyzem, hogy a tantervet 6 lei-es árban csak az egyházak kaphatják meg, magánfelek példányonként 10 lei beküldése ellenében rendelhetik csak meg. A tanterveket az egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvével egyidejűleg fogja hivatalom expedálni. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1500—1928-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek és elemi iskolai Tekintetes Igazgatóságának.* Mihez tartás végett közlöm, hogy a közoktatásügyi Miniszter ur 175,968—1927. sz. rendeletével a tanév későbbi megkezdése miatt a trimesterek beosztását a törvényben megállapított időpontoktól elmozdította, hogy a tananyag beosztása és az anyakönyvek lezárása ennek megfelelőleg történhessék. A rendelet szerint az első trimeszter november 1-től február 1-ig, a második trimeszter február 1-től március 31-ig, a harmadik trimeszter április 1-től a tanév végéig tart. Oradea—Nagyvárad, 1928 március 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi 796—1928—II. *PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY elemi népiskolai vallástani kézikönyvek megírására.* A Királyhágómelléki Református Egyházkerület a 133—1927. sz. határozat alapján pályázatot hirdet az ugyanezen határozat által megerősített új vallástani tantervben foglalt követelmények szerint készítendő és alább felsorolt népiskolai vallástani kézikönyvekre: 1. Vallástani olvasókönyv az I—II. osztály

számára legfeljebb két és fél nyomtatott iv terjedelemben, kis nyolcadrét alakban, sűrű ciceró szedéssel. 2. Üdv. történet (ó-szövetségi történetek). Kézikönyv az elemi népiskolák III. osztálya számára. Két és fél nyomtatott iv terjedelemben. Alak és szedés mint az 1 alatt. 3. Jézus élete. Kézi könyv az elemi népiskolák IV. osztálya számára. Két és fél nyomtatott iv terjedelemben. Alak, szedés mint fentebb. 4. Jézus tanításai és csodatételei. Kézikönyv az elemi népiskolák V. osztálya számára. Két és féliv terjedelemben, forma és szedés, mint fentebb. 5. Egyháztörténelem. Kézikönyv az elemi népiskola VI. osztálya számára. Három iv terjedelemben, forma és szedés, mint fent. 6. Keresztyén Hittan és Erkölcstan. Kézikönyv az elemi népiskolák VII. osztálya számára. Két és fél nyomtatott iv terjedelemben, forma és szedés mint fent. Az elfogadott pályaművek a Királyhágómelléki ref. Egyházkerület tulajdonába mennek át. A szerzői tiszteletdíj az első (1, 2, 3 alattiaknál 5,000 példány, a 4, 5 és 6 alattiaknál pedig 2500 példány) kiadásnál a megállapítandó és az összes példányok elfogytáig érvényes bolti ár 10 %, a II. (ugyanannyi példányszámu) kiadásnál 6 % és a III. (ugyanannyi példány számu) kiadásnál 4 %, olyképen, hogy ha esetleg az árak időközben emelkednek, a szerzői tiszteletdíj is a %-nak és árnak megfelelően emelkedik. A IV. kiadástól kezdve a szerzőt, a kiadással megbízott vállalkozó terhére ivenként 200—200 lei korrektori díj illeti minden újabb kiadásnál. Az elfogadott munka minden kiadásának korrigálása és revidiálása a szerző kötelessége a fenti díjak ellenében. Ha nem a szerző maga végzi a korrekurát és revidiálást úgy ennek az I—III. kiadásig ivenkénti 300—300 leinyi s a IV. kiadástól ivenkénti 200—200 leinyi díjazása a szerzői tiszteletdíjből, illetve korrektori díjból vonatik le. A lényegbe vágó átdolgozások díjazásáról esetről-esetre történik intézkedés. Nyomatásban már megjelent művekkel is pályázhatnak szerzők, a pályázat ezekre nézve nyílt, a többiekre nézve zárt. Az írói tiszteletdíjak a következő részletekben esedékesek: 40 % (a bolti ár 10 %-ának 40 %-a) a pályamű elfogadásakor, illetve állami approbálása után és ettől feltételezetlen, 30 % a mű megjelenése után 30 nappal és 30 % a mű megjelenése után 90 nappal. Az új vallástani kézikönyvek 1929 szeptember 1 én kerülnek forgatomba. Vallástani tanterv a püspöki hivatalban kapható. Felhivatnak pályázni kívánók, hogy pályaműveiket folyó évi december hó 31-ikének déli 12 órájáig alulirott bizottsági elnökhöz küldjék be. A pályaművek kéziratai tisztán és könnyen olvasható, esetleg gépirással, zárt jeligés levél kíséretében nyújtandók be. Az el nem fogadott pályaművek kéziratai az elnöknel a pályázat eredményének kihirdetése után átvehetők lesznek. Kelt Oradea—Nagyárad, 1928. évi március hó 24-én. Sulyok István püspök, bizottsági elnök.

Pályázati hirdetés a Magyarországra való eltávozás folytán megüresedett dobrai kántortanítói állásra. J a v a d a l o m: 1. Természetbeni lakás, részben kertel. 2. Kertváltás 20 Lei. 3. 44 hektoliter (33 mázsa) rostált buza à 400 Lei = 3200 Lei. 7. Szántó föld 1 kat hold + 1247 □-öl = 1000 Lei. 8. Rét 822 □-öl 350 Lei. 9. 897 □-öl legelő 50 Lei. 10. Stóla 1576 lélek után kerületi megállapítás szerint. 11. 50 véka csöves tengeri à 50 Lei = 2500 Lei. 12. 50 drb. ölbő csirke à 15 Lei = 750 Lei. 13. 50 gyermek után à Lei = 250 Lei.

14. Késpénz egyház pénztárából havi 96 Lei 05 bani = 1152 Lei 60 bani. 15. Ötödéves korpótlék à 1200 Lei. Az 1, 3, 6, 7, 8, 9. pont alattiak csak természetben szolgáltatnak ki, a 2, 4, 5, 10, 13, 14, 15. pont alattiak csak pénzüi szolgáltatnak ki, a 11, 12. pont alattiak természetben, de ha nincs 50 növendéke, úgy a hiányzó összeget 50 ig az egyház pénztára fizeti ki pénzüi, az itt értékelt árak szerint. Kötelesség: 1. Az V-VI-VII. vegyes osztályok vezetése, esetleg az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése. 2. A kántori teendők ellátása. 3. Egyházi jegyzőség s azzal járó teendők elvégzése. 4. Lelkész akadályoztatása esetén és a kánonikus órákon lelkész helyettesítése. 5. Ismétlő iskola vezetése (melyért eltávozott tanító községtől évenként 2000 Leit élvezett). 6. Egyházi énekkar felújítása s vezetése. 7. Vasárnapi iskola, belmissziói és egyháztársadalmi munkában lelkésznek segédkezés. Csak férfi tanítók pályázhatnak, kik a román nyelvet bírják s a román nyelvi vizsgájiokról érvényes bizonyítványt mutatnak fel. Próbára megjelenés előnyös, próbái utiköltsége csak az elválasztottnak térítettik meg. Kántortanítói képesítettséget s az államnyelv bírását igazoló okmányokkal és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt pályázatok a katonai viszony, életkor és családi állapot feltüntetésével e hirdetmény megjelenésétől számított 15 napon belül adandók be a ref. lelkészi hivatalhoz Dobra, p. u. Supurul de jos, Județul Sălaj. Állás azonnal elfoglalandó. Presbitérium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 13

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beothy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 13

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Tinca—Tenke

Konfirmációi emléklap

17 × 21 cmtr. méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben — — 1 Lei
21 × 34 cmtr. méreletben, nagyon szép kivitelű három színnel nyomtatva 3 Lei
24 × 31 cmtr. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben — 4 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több mint két ív terjedelmű füzet, nagyon szép
konfirmációi Emléklappal II. kiadás — — — 16 Lei

áron
beszerezhető: **Béres Károly Könyvkereskedésében**
Oradea--Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 14.

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20% árengedményt nyújtunk.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 13

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..